

De buurt in bloei?!

Een afstudeeronderzoek naar aanleiding van het project
'Netwerkondersteuning in buurt en wijk'

De buurt in bloei?!

Een afstudeeronderzoek naar aanleiding van het project 'Netwerkondersteuning in buurt en wijk'.

Uitgevoerd als afstudeeronderzoek SPH en MWD, Hogeschool Viaa

In opdracht van:

Werkplaats Sociaal Domein

Centrum voor Samenlevingsvraagstukken

Zwolle, mei 2017

Onderzoekers:

Anouk Krijgsman
Roelie Oudenampsen
Jenita van der Sluis
Annelien Ziel

Begeleider en 1e beoordelaar:

Albert Pullen

Opdrachtgever en 2e beoordelaar:

Monica Stouten-Hanekamp, MSc.

Voorwoord

Beste lezer,

Voor u ligt het onderzoeksrapport 'De buurt in bloei?!'. Dit gaat over buurtparticipatie in netwerkondersteunende plaatsen in Zwolle en Steenwijk-West. Dit onderzoek is gedaan door vier enthousiaste Social Work studenten aan Hogeschool Viaa te Zwolle. Wij zijn Anouk Krijgsman, Roelie Oudenampsen, Jenita van der Sluis en Annelien Ziel. Anouk en Jenita zitten in het afstudeerjaar van de opleiding SPH (Sociaal Pedagogische Hulpverlening) en Annelien en Roelie zitten in het afstudeerjaar van de opleiding MWD (Maatschappelijk Werk en Dienstverlening).

Hogeschool Viaa heeft in samenwerking met Werkplaats Sociaal Domein van het Centrum van Samenlevingsvraagstukken een aantal onderzoeksvoorstellen geselecteerd. Uit deze onderzoeksvoorstellen hebben wij dit onderzoeksonderwerp gekozen en het 'De buurt in bloei?!' genoemd. Dit gekozen onderzoek hangt samen met het onderzoek 'Netwerkondersteuning in buurt en wijk' van het Centrum van Samenlevingsvraagstukken en Werkplaats Sociaal domein.

Uit het onderzoek 'Netwerkondersteuning in buurt en wijk' bleek dat er minder buurtbewoners de netwerkondersteunende plaatsen bezoeken dan verwacht. Vanaf september 2016 tot en met mei 2017 hebben wij dit afstudeeronderzoek vormgegeven door het onderzoek te richten op de buurtbewoners van Steenwijk-West en Holtenbroek 1. We hebben gekeken in hoeverre buurtbewoners bekend en betrokken zijn en mogelijk bereid tot participatie bij Moestuin de Slinger en de Klooienberg.

Als onderzoeksgroep vinden we het onderzoek interessant, omdat het onderwerp een vraag betreft in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning (hierna: Wmo). Het doel van deze wet is om de burgers zo optimaal mogelijk in de gelegenheid te stellen om deel te nemen aan de samenleving (Zorgwijzer, z.d.). Dit is een actueel onderwerp omdat deze veranderingen pas sinds begin 2015 in gang gezet zijn. Het is daarom actueel voor ons als toekomstige Social Workers. Het was leerzaam om een gedeelte van 'het nieuwe werken' te onderzoeken, deze manier van wijkgericht werken zal waarschijnlijk steeds verder toenemen, dat maakt dit onderzoek ook relevant.

Bij het tot stand komen van dit onderzoeksrapport zijn een aantal mensen behulpzaam geweest, deze willen wij graag bedanken. Ten eerste Albert Pullen als begeleider en eerste beoordelaar, bedankt voor alle kopjes thee, bemoedigende woorden en kritische en opbouwende feedback. Graag bedanken wij ook Folkert Brands voor zijn hulp bij de lay-out en verdere vrienden en familie die steun hebben geboden bij de totstandkoming van dit onderzoeksrapport. Opdrachtgever en tweede beoordelaar Monica Stouten-Hanekamp willen we ook bedanken dat ze ons de gelegenheid gaf het onderzoek uit te voeren. De betrokkenheid van zowel Albert als Monica hebben wij enorm gewaardeerd. Frans ten Veen, Gerbrand Meijer, Sharon de Charon de Saint Germain en Rens Blei, betrokkenen bij de Netwerkondersteunende plaatsen, willen we ook bedanken voor hun betrokkenheid en input.

Ten slotte wil de onderzoeksgroep alle respondenten van zowel de enquêtes als de interviews hartelijk bedanken, zonder uw medewerking was dit onderzoeksrapport niet tot stand gekomen.

Anouk Krijgsman, Roelie Oudenampsen, Jenita van der Sluis en Annelien Ziel

Mei 2017, te Zwolle

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Inhoudsopgave	4
Samenvatting.....	6
H1. Inleiding	7
1.1 Aanleiding tot het onderzoek.....	7
1.2 Theoretische inleiding	8
1.3 Macroniveau	8
1.4 Mensbeeld	13
1.5 Mesoniveau.....	14
1.6 Microniveau	22
1.7 Probleemomschrijving	25
1.8 Begripsafbakening	26
H2. Methodische verantwoording.....	28
2.1 Onderzoeksgroep	28
2.2 Onderzoeksopzet en meetinstrumenten.....	28
2.3 Kwaliteit, betrouwbaarheid en validiteit	29
2.4 Onderzoeksprocedure.....	30
2.5 Analysemethoden	33
H3. Resultaten	35
3.1 Inleiding	35
3.2 Resultaten Moestuin de Slinger uit Steenwijk-West	35
3.3 Wijkboerderij de Klooienberg.....	45
H4. Conclusies, aanbevelingen en discussie.....	58
4.1 Inleiding hoofdstuk	58
4.2 Deelvraag 1: Op welke wijze participeren de buurtbewoners bij de netwerkondersteunende plaatsen op dit moment?	58
4.3 Deelvraag 2: Hoe kunnen de netwerkondersteunende plaatsen de participatie van de buurtbewoners vergroten?	59
4.4 Deelvraag 3: In hoeverre zijn de buurtbewoners van Steenwijk-West en Holtenbroek 1 bereid om contact aan te gaan met buurtbewoners met een beperking bij de netwerkondersteunende plaatsen?	61
4.5 Eindconclusie	62
4.6 Aanbevelingen.....	63
4.7 Discussie	65
Literatuurlijst.....	67

Bijlage 1	1
Inleidende brief Moestuin de Slinger	1
Inleidende brief Wijkboerderij de Klooienberg	1
Bijlage 2 Vragenlijsten	4
Vragenlijst enquête	4
Vragenlijst interview	11
Bijlage 3 Codeboom	12

Samenvatting

Dit onderzoek richt zich op de betrokkenheid van buurtbewoners bij Moestuin de Slinger en Wijkboerderij de Klooienberg. Uit tussenrapportages van het onderzoek Netwerkondersteuning in buurt en wijk is gebleken dat veel buurtbewoners niet komen of weinig betrokken zijn. Dit terwijl het doel van deze netwerkondersteunende plaatsen, zo worden deze instellingen verder genoemd, is om mensen met en zonder beperking samen te laten werken in de moestuin om zo het sociale netwerk van beide personen uit te breiden.

Moestuin de Slinger is onderdeel van dagbestedingscentrum 'De Slinger' in Steenwijk-West van Frion. De cliënten werken in de moestuin samen met professionals, vrijwilligers en buurtbewoners in de moestuin en de verbouwde groenten worden ook door hen verkocht. Wijkboerderij de Klooienberg is een eeuwenoude boerderij waar activiteiten voor de wijkbewoners worden georganiseerd. Er is een speelplek, er zijn stadstuinen en weiden met diverse dieren. Twee dagdelen per week komen cliënten van RIBW GO om onder begeleiding van een professional te werken bij Wijkboerderij de Klooienberg.

De centrale vraagstelling van dit onderzoek is: 'In hoeverre zijn de buurtbewoners betrokken bij de netwerkondersteunende plaatsen en wat hebben de buurtbewoners nodig om meer te participeren?' Op deze hoofdvraag wordt antwoord gegeven door middel van drie deelvragen.

In dit onderzoek is gebruik gemaakt van meerdere methodes voor het verzamelen van data. Er is gebruik gemaakt van deskresearch (het verzamelen, analyseren en interpreteren van al bestaande bronnen) om een theoretisch kader te schrijven. Ook is er gekozen voor een kwantitatieve en een kwalitatieve dataverzamelmethode. Voor de kwantitatieve methode is de survey, een internet enquête en een face-to-face-enquête gebruikt. Google Forms is gebruikt voor het verwerken van de resultaten. Als kwalitatieve methode is het half-gestructureerde-interview gebruikt. De resultaten, conclusies en aanbevelingen zijn op de uitkomsten van deze methodes gebaseerd.

De belangrijkste conclusies en aanbevelingen van dit onderzoek zijn dat de netwerkondersteunende plaatsen zich actief in moeten zetten op het vergroten van hun naamsbekendheid. Daarnaast dat zij actief ruchtbaarheid moeten geven aan de activiteiten die zij organiseren en dat zij dit het beste op een los papier of als flyer, door de brievenbus kunnen doen. Ook het verstrekken van informatie heeft de voorkeur door middel van een papier door de brievenbus, een bord aan de weg of anderszins door persoonlijk aangesproken te worden. Voor Wijkboerderij de Klooienberg geldt dat zij dit ook via social media kunnen doen, alleen sluit dit minder aan bij de buurtbewoners van Steenwijk-West.

Voor Wijkboerderij de Klooienberg is het wenselijk de activiteiten en mogelijkheden die zij (aan)bieden op deze manier door te blijven zetten en de vrijblijvende activiteiten uit te breiden. Voor Moestuin de Slinger liggen er nog kansen op het gebied van uitbreiding van de moestuin met een bloementuin en door kinderen meer te betrekken bij de moestuin. Dit zou Moestuin de Slinger kunnen doen door uit te breiden met een speeltuin en (kleine) dieren. Daarnaast zouden zij de mogelijkheid kunnen bieden tot het drinken van koffie of thee bij de moestuin.

Buurtbewoners zijn vooral bereid om licht, niet structureel en oppervlakkig contact aan te gaan met buurtbewoners met een beperking. Zij gaan liever contact aan met een buurtbewoner met een verstandelijke beperking dan een buurtbewoner met een psychiatrische achtergrond. Ook stellen de buurtbewoners een aantal randvoorwaarden aan het lichte, niet structurele en oppervlakkige contact die de netwerkondersteunende plaatsen serieus moeten nemen: de aanwezigheid en aanspreekbaarheid van een professional en achtergrondinformatie over de buurtbewoner met een beperking.

H1. Inleiding

1.1 Aanleiding tot het onderzoek

Uit het onderzoek 'Netwerkondersteuning in buurt en wijk' door het Centrum van Samenlevingsvraagstukken, bleek dat er minder buurtbewoners Moestuin de Slinger en Wijkboerderij de Klooienberg bezoeken dan verwacht (Haarsma, Stouten-Hanekamp, Riphagen-Fikse & Bredewold, 2015). In dit onderzoek wordt gekeken naar de bereidheid tot- en de wijze waarop de buurtbewoners participeren en mogelijke dingen die de netwerkondersteunende plaatsen zouden kunnen doen om de participatie van buurtbewoners te vergroten.

Moestuin de Slinger en de Klooienberg worden netwerkondersteunende plaatsen genoemd. Netwerkondersteunende plaatsen zijn locaties die de netwerken van mensen met een verstandelijke beperking of psychiatrische achtergrond willen uitbreiden in de wijk. De netwerkondersteunende plaatsen zorgen ervoor dat mensen met een beperking de kans krijgen om op een groter netwerk terug te vallen dan welke zij nu vaak hebben. (Haarsma et al., 2015).

Moestuin de Slinger is een locatie van Frion. De cliënten die daar onder begeleiding van professionals werken zorgen samen met vrijwilligers voor de Moestuin en verkopen de producten uit de Moestuin aan vrijwilligers, collega's, buurtbewoners en andere buurtinitiatieven. Het doel van deze dagbestedingsplek is om vrijwilligers en cliënten met elkaar in verbinding te brengen en de wijk te betrekken bij het werken in de Moestuin. Bij Moestuin de Slinger werken jongeren en volwassenen met een verstandelijke beperking en psychische problematiek (Haarsma et al., 2015).

Coördinator van wijkboerderij de Klooienberg, Gerbrand Meijer (persoonlijke mededeling, 19 januari 2017), beschrijft de Klooienberg als:

Een eeuwenoude boerderij die tegenwoordig een functie heeft als wijkboerderij met tal van activiteiten voor de wijkbewoners. Het is een avontuurlijke speelplek voor kinderen en er zijn weiden met diverse dieren. Er zijn stadstuinen waarop een groot assortiment aan groenten en bloemen wordt verbouwd. Vrijwel alle werkzaamheden worden verricht door vrijwilligers.

De Klooienberg is een project van Travers Welzijn. Twee dagdelen per week komen er bewoners van RIBW Groep Overijssel (hierna: RIBW GO) onder begeleiding van een professional om de dieren te verzorgen, gebouwen te onderhouden, in de tuin te werken en om meubels te maken. Elke werkdag is de boerderij open voor buurtbewoners en er worden activiteiten voor de wijkbewoners georganiseerd (Haarsma, et al., 2015).

De cliënten van de netwerkondersteunende plaatsen zijn jongeren en volwassenen met een verstandelijke beperking en/of psychische problematiek en zullen in de toekomst voor hun dagelijkse zorg en ondersteuning meer afhankelijk worden van hun netwerk en van hun eigen kracht. Hun netwerk beperkt zich vaak tot sociale professionals en familieleden (Walstijn, z.d.). Moestuin de Slinger en Wijkboerderij de Klooienberg willen met hun projecten een eerste stap zetten om contact mogelijk te maken tussen mensen met een beperking en buurtbewoners. Dit doen zij door het ondersteunen en organiseren van contact en ontmoetingen tussen mensen met een beperking en buurtbewoners. Deze contacten zouden mogelijk kunnen leiden tot uitbreiding of versterking van het sociaal netwerk van mensen met een beperking.

In het lopende onderzoek blijft onduidelijk hoe buurtbewoners aankijken tegen de plekken van netwerkondersteuning en het contact met mensen met een beperking (Haarsma, et al., 2015). Door

deze onduidelijkheid ontstaat er voor Moestuin de Slinger en de Klooienberg een knelpunt in de toekomst. Dit knelpunt dat er relatief weinig burens op de plekken af komen, zien de onderzoekers in het onderzoek 'Netwerkondersteuning in buurt en wijk'. Het doel van de plaatsen is het versterken van sociale netwerken in de buurt, maar die komen dus minder tot stand als er niet veel burens op de plekken af komen, want die plekken bieden gelegenheid tot contact. Dit doel kan wel worden behaald wanneer de buurtbewoners actief participeren bij Moestuin de Slinger en de Klooienberg. De organisaties, Frion, Travers Welzijn en RIBW GO, blijven in ontwikkeling en zoeken naar de omslag om te kunnen werken in een participatiesamenleving.

1.2 Theoretische inleiding

In dit hoofdstuk zal gekeken worden naar verschillende factoren die het knelpunt veroorzaken, beïnvloeden en in stand houden op verschillende niveaus (van micro tot macro). Microniveau houdt voor dit onderzoek in dat het gaat om cliënten en burgers. Op mesoniveau zijn dit Moestuin de Slinger, Wijkboerderij de Klooienberg en andere organisaties. Het macroniveau is breed getrokken over heel de Nederlandse samenleving en soms zelfs internationaal.

1.3 Macroniveau

In deze paragraaf wordt er ingegaan op landelijke kaders, wetgeving en beroepsethiek met betrekking tot de buurtparticipatie in de wijken rondom Moestuin de Slinger en Wijkboerderij de Klooienberg. Daarnaast wordt het actuele mensbeeld beschreven die mogelijk de participatie van de burgers beïnvloed. Het knelpunt wordt in breder perspectief beschreven. Er wordt gekeken naar welke invloed de toenemende trends, zoals individualisering, hebben op het omschreven knelpunt.

Groeiende maatschappelijke betrokkenheid en inzet

Er is sprake van een groeiende maatschappelijke betrokkenheid en een toenemende bezorgdheid onder de bevolking en in de politiek over maatschappelijke verschijnselen. Ook al leidt de individualisering ertoe dat mensen meer op zichzelf zijn aangewezen, veel mensen voelen zich toch verbonden en betrokken bij anderen. Bij burgers bestaat er een grote behoefte om zich in te zetten voor een leefbare samenleving (Vliet, Duyvendak, Boonstra, & Plemper, 2004).

Wetgeving

De overheid wil toewerken naar een participatiesamenleving in Nederland. Om dit te bereiken zijn er nieuwe wetten ingevoerd zoals de Wmo en de Participatie wet. Jager-Vreugdenhil (2012) omschrijft de geschiedenis van de verzorgingsstaat naar de participatiesamenleving. In de jaren tachtig werd er besloten dat de zorg van intramuraal naar extramuraal moest verschuiven en daarnaast van verzorgingstehuizen naar zelfzorg en naar mantelzorg. In 2007 is de Wmo ingevoerd, dit wordt gezien als een stap in de richting naar meer marktwerking, meer vraagsturing, meer decentralisering en meer vermaatschappelijking. Er wordt steeds meer van de zorgzame samenleving gevraagd, dit is een alternatief voor de professionele zorg.

Wet maatschappelijk ondersteuning

In januari 2007 is de Wmo aangenomen. Deze wet heeft als doel om de eigen verantwoordelijkheid en de onderlinge solidariteit van de burgers te bevorderen. Het is de bedoeling dat mensen zo veel mogelijk voor zichzelf en voor elkaar zorgen. Maria Scheffers (2014) beschrijft het als volgt:

De inzet van vrijwilligers of mantelzorgers (familie, vrienden en kennis van de mensen die zorg nodig hebben) komt in de eerste plaats. Daarnaast is bijvoorbeeld de medewerking van buurtbewoners nodig wanneer iemand met een beperking in hun wijk komt wonen, zodat er een sociaal netwerk en een ondersteuningsstructuur ontwikkeld kan worden (p.16).

Onder andere is de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) bijgesteld. Dit is nu een verzekering geworden voor mensen met een zeer complexe en langdurige hulpvraag. Taken zijn gedecentraliseerd naar gemeenten. Het doel hiervan is dat de gemeente dicht bij de burgers staat en toegankelijker is, en beter in staat is om efficiënte oplossingen te vinden (Scheffers, 2014).

De Wmo heeft sinds januari 2015 invloed op het hele sociale domein, zoals individuele begeleiding, huishoudelijke hulp en dagbesteding. De Participatie- en Jeugdzorgwet maken daar ook deel van uit (Overheid.nl, 2015).

Participatiewet

Sinds 1 januari 2015 is de Participatiewet gekomen. Deze wet is er om ervoor te zorgen dat zoveel mogelijk mensen met of zonder beperking werk vinden. De Participatiewet vervangt een aantal wetten, namelijk de Wet werk en bijstand (De Wwb), de Wet Sociale Werkvoorziening (De WSW) en een groot gedeelte van de Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten (De Wajong) (Divosa, z.d.). Dit heeft gevolgen voor de wetten die worden vervangen. De bijstandsuitkering wordt bijvoorbeeld verlaagd wanneer je woonkosten deelt met iemand anders. Een ander voorbeeld is dat alleen de jonggehandicapten die niet kunnen werken recht hebben op Wajong (Rijksoverheid, z.d.-b). Burgers die kunnen werken maar daarbij wel ondersteuning nodig hebben zijn de verantwoordelijkheid van de gemeente geworden (Rijksoverheid, z.d.-c). Ook valt het sociaal domein onder de gemeenten, denk aan individuele begeleiding, huishoudelijke hulp en dagbesteding (Overheid.nl, 2015). De gemeente krijgt budget van de Rijksoverheid. Ook geeft de Rijksoverheid informatie over de financiering van de Participatiewet (Rijksoverheid, z.d.-c). Daarnaast is de gemeente verantwoordelijk voor de uitvoering van de Participatiewet, hier sluit de financieringssysteem ook bij aan. De budgetten worden onder de gemeenten verdeeld door het Rijk. Dit heeft als doel de gemeenten te stimuleren om mensen zo min mogelijk gebruik te laten maken van een uitkering (Rijksoverheid, z.d.-a).

Te concluderen valt dat sinds de nieuwe wet is aangenomen, er veel veranderingen zijn ontstaan binnen verschillende welzijnsorganisaties. Het sociale domein is onderdeel van de gemeenten, waarbij er een bepaald budget voor organisaties wordt vrijgegeven. Vanwege bezuinigingen en de Participatiewet komen er zorgtaken voor de 'doorsnee burger' vrij. Al deze veranderingen kunnen eerdergenoemde actuele knelpunten tot gevolg hebben binnen organisaties.

Samenwerkingsverbanden in participatietrajecten

Het Ministerie van Binnenlandse zaken heeft een reeks gepubliceerd over soortgelijke vormen van samenwerken die Moestuin de Slinger en Wijkboerderij de Klooienberg ook gebruiken, namelijk procesbegeleiding binnen participatietrajecten. Eerst worden positieve kenmerken van burgerparticipatie benoemt. Burgers en overheden staan positief tegenover burgerparticipatie. Zij

zien dit als een belangrijk middel, waarmee de effectiviteit van besluit- en beleidsvorming kan worden vergroot. Door middel van coproductie kan er lokale kennis worden opgedaan. Coproductie betekent dat zowel deelnemers als overheden en burgers eerst tot een gedeelde werkelijkheid komen waarin sociale en institutionele systemen bij elkaar komen (Kramer, 2010).

Kramer (2010) zegt dat dit nog niet zo makkelijk is:

Dit is gemakkelijker gezegd dan gedaan. Groepsprocessen worden doorgaans gekenmerkt door een hoge mate van complexiteit en dynamiek. Participatietrajecten zijn hierop geen uitzondering; deze spelen zich namelijk af in een specifiek sociaal-bestuurlijk-politieke context. Er zijn meerdere categorieën deelnemers (overheden, burgers en maatschappelijke organisaties) bij betrokken, met grote verschillen in (informatie)posities en competenties (p.9)

Vervolgens vertelt Kramer (2010) dat het belangrijk is om het traject van burgerparticipatie goed te coördineren. Hierdoor ontstaat er ruimte om met elkaar te communiceren, te onderhandelen en om samen tot afspraken te komen.

Kort gezegd is volgens Kramer (2010) het samenkomen van participatietrajecten tussen overheden, burgers en maatschappelijke organisaties niet altijd gemakkelijk. Het gaat om dynamiek en complexiteit. Daarnaast beschrijft Kramer (2010) ook nog enkele feiten en cijfers die relevant zijn voor dit onderzoek, omdat die laten zien dat er nog ruimte is voor verbeteringen op verschillende vlakken. Die feiten en cijfers zijn:

"46% van de gemeenten maakt gebruik van dorps- of wijkbudgetten", "Minder dan 20% van de gemeenten maakt actief gebruik van 'nieuwe media' bij participatie", "Burgerparticipatie wordt weinig geëvalueerd: 13% van de gemeenten doet dat vaak", "100 gemeenten namen deel aan de proeftuinen 'In Actie met Burgers!'" (p.32).

Uit Kamerstuk II van de Tweede Kamer blijkt dat de 100 gemeenten die deelnamen aan de proeftuinen bij de evaluatie zeer positief waren. Zij namen deel aan het project 'In Actie met Burgers' in 17 proeftuinen met 12 experimenten. Doordat de evaluatie zo positief was wil de overheid de ervaringen en resultaten verdieping en verankering geven. Dit willen zij doen door het verankeren en versterken van de kwaliteit van burgerparticipatie bij gemeenten, de overheid op een juiste manier leren omgaan met maatschappelijke initiatieven en door meer zicht te krijgen op niet-actieve en afzijdige burgers. Vooral het laatste gedeelte van dit verankeren en versterken sluit aan bij dit onderzoek. Dit onderzoek richt zich ook op het zicht krijgen op de niet-actieve en afzijdige burgers en het verdiepen en versterken van burgerparticipatie (Bijleveld-Schouten, 2009; Tweede Kamer; 2009).

Vermaatschappelijking van de zorg

Bij vermaatschappelijking gaat het allereerst om de verschuiving van intramurale opvang naar zorg dichtbij huis, ook wel extramuralisering genoemd. Cliënten krijgen in plaats van een plek binnen een organisatie, een plek binnen de samenleving. Als tweede gaat het bij vermaatschappelijking om (re)integratie of rehabilitatie. Om een plek te krijgen in de samenleving moeten cliënten worden begeleid (Van Vliet, et al., 2004). Volgens Plemper & Van Vliet (in Van Vliet, et al., 2004) betekent vermaatschappelijking in het kort een verschuiving van zorg binnen de zorginstelling naar zorg binnen de samenleving, hierbij verschuift de nadruk van zorg en behandeling naar begeleiding en ondersteuning bij zelfredzaamheid en participatie. De zorginstellingen bieden gemeenschapszorg of maatschappelijke zorg (Van Vliet et al., 2004).

De vermaatschappelijking wordt verder doorgezet in samenwerking met andere betrokkenen, zoals met woningcorporaties, welzijnsorganisaties en buurtbewoners. De professional zal in toenemende mate worden omgevormd tot een persoonlijke planontwikkelaar en netwerkontwikkelaar voor cliënten. Volgens Kwekkeboom (in Van Vliet, et al., 2004) staat de Nederlandse bevolking positief tegenover het punt dat alle mensen die kwetsbaar en hulpbehoevend zijn een volwaardige plek in de samenleving dienen te krijgen. Wanneer de vermaatschappelijking meer dichtbij komt, lijken burgers echter meer terughoudend te zijn.

Leidelmeijer (2012) erkent in zijn onderzoek naar buurtparticipatie en leefbaarheid dat die terughoudendheid er inderdaad kan zijn maar dat een aantal factoren van positieve invloed zijn op deze terughoudendheid. Bijvoorbeeld de stedelijkheid van de buurt is van grote invloed op de kans dat bewoners vrijwilligerswerk in hun buurt gaan doen. Wanneer bewoners een sterke sociale cohesie ervaren in hun buurt zullen zij eerder bereid zijn te participeren. Daarnaast is leeftijd een belangrijke factor, want overige leeftijdsgroepen participeren opmerkelijk meer dan jongeren. Ook participeren bewoners meer wanneer zij oppervlakkige contacten onderhouden met buren en buurtgenoten, en wanneer zij hoger opgeleid zijn. Functioneel en emotioneel belang in het voordeel van buurtbewoners wordt ook meegenomen in de overweging om wel of niet te participeren. Als laatste benoemd Leidelmeijer dat vrouwen meer participeren dan mannen.

Leidelmeijer (2012, p. 58) omschrijft de persoon die vaker vrijwilligerswerk doet aan de hand van persoonsgebonden kenmerken als volgt:

Voor wat betreft de persoonsgebonden kenmerken is het profiel van de persoon die vaker vrijwilligerswerk in de buurt doet: ouder dan 30 jaar, vrouw en niet laagopgeleid. Als zij ook nog meer in algemene zin terloopse contacten onderhouden met zowel buren als buurtgenoten, sterk gericht zijn op de buurt (functioneel belang) en een sterke binding hebben is de kans dat ze ook vrijwilligerswerk doen in de buurt erg groot.

Hoeveel mensen van de Nederlandse bevolking vrijwilligerswerk verrichten is niet helemaal met zekerheid vast te stellen. Door de jaren heen zijn in meerdere onderzoeken verschillende vragenstellingen gebruikt waardoor de percentages qua uitkomst uiteenlopen.

"Het aanbod aan informele zorg in Nederland is groot, ongeacht welke definitie er nu precies gehanteerd wordt" (Steyaert & Kwekkeboom, 2012, p. 23).

Steyaert & Kwekkeboom (2012) beschrijven in 'De zorgkracht van sociale netwerken' dat in tegenstelling tot wat de Rijksoverheid bij de aankondiging van de komst van de Wmo in 2004 heeft gezegd, de onderlinge betrokkenheid in de samenleving niet verder lijkt af te nemen. In de afgelopen dertig jaar blijkt dat er nauwelijks een wijziging heeft plaatsgevonden, wat betreft de omvang van de informele zorgverlening.

Met informele zorgverlening worden vrijwilligerswerk en mantelzorg bedoeld. In de troontrede van 2015 heeft koning Willem Alexander een aantal maatregelen, hervormingen en investeringen genoemd die een positief effect hebben gehad op het economische herstel en het behoud van de hoge kwaliteit van de Nederlandse samenleving (Rijksoverheid, 2015). Hij zei hier het volgende over:

In Nederland gaan tolerantie en veel ruimte voor het individu traditioneel samen met een sterk ontwikkelde solidariteit en onderlinge betrokkenheid. Die gedeelde waarden vertegenwoordigen een groot maatschappelijk kapitaal. Ze zorgen ervoor dat alle inwoners van het Koninkrijk zich in vrijheid kunnen ontplooiën, zich beschermd weten en zich thuis kunnen voelen. (Rijksoverheid, 2015)

Vervolgens riep de koning het volk op om zich in te zetten om blijvend te investeren in de samenleving. Als reden noemde hij dat Nederland een stabiel en aantrekkelijk land is om in te leven (Rijksoverheid, 2015).

De grote transformatie

Roel Kuiper (2009) beschrijft de grote transformatie. Hierbij bedoelt hij de laat-moderne samenleving, die het ideale voorbeeld is geworden van de grote maatschappelijke veranderingen. Een grote maatschappelijke verandering is de cultuur van de onthechting. Deze onthechting is het resultaat van het verdwijnen van de morele grondhoudingen. Door de onthechtingscultuur zijn er verschillende gebieden ontstaan. Door deze splitsing bestaat het leven uit verschillende aparte gebieden, zonder dat deze gebieden elkaar overlappen of aanvullen. In de onthechtingssamenleving is er een groei te zien van dunne relaties. Met dunne relaties worden lichtere of vloeibare relaties bedoeld, de duurzame relaties hebben immers hun vanzelfsprekendheid verloren. Een gevolg van de onthechtingscultuur is dat er groepen mensen worden uitgesloten. Kuiper beschrijft dat de inclusieve samenleving stabiele arbeids- en gezinsstructuren kent. De exclusieve samenleving hierin tegen wordt gekenmerkt door ongelijkheid en sociale instabiliteit. Als laatste vorm van onthechting wordt het voorbeeld genoemd dat mensen een groter bewustzijn hebben van sociale, politieke en economische risico's. Hierdoor neemt hun vertrouwen in de wereld, zoals deze is, af. Dit hangt samen met het verdwijnen van klassieke rolverwachtingen en vaste definities wat betreft sociaal gedrag is. De individualisering, zoals het gericht zijn op het eigen inkomen, het eigen welbevinden en eigen voorzieningen, heeft de uitsluitingsmechanismen in de samenleving versterkt.

Deze vormen van onthechting hebben invloed op dit onderzoek doordat deze een aanleiding kunnen zijn voor het feit dat de mate van betrokkenheid laag is bij de netwerkondersteunende plaatsen. Wanneer deze vormen van onthechting zouden kunnen worden verminderd, of zelfs tegengaan, zou de mate van betrokkenheid weer kunnen groeien en het netwerk van de cliënten vergroot kunnen worden.

Emancipatie in de individualistische maatschappij

Deze trend wordt teruggezien in de samenleving door het streven naar emancipatie. Dit houdt niet alleen gelijkheid van rechten in, maar ook gelijkheid qua kansen en mogelijkheden. Emancipatie is het resultaat van een collectieve (gezamenlijke) inspanning, van een beweging die als doel heeft dat mensen gelijke rechten hebben. Het proces is nog niet afgerond, in de eenentwintigste eeuw zal het collectieve (gezamenlijke) ruimte hebben gemaakt voor de individuele vormgeving aan de vergroting van de persoonlijke vrijheid. Het gevolg hiervan zal zichtbaar zijn in een toename van de onzekerheid in het leven en in de eigen verantwoordelijkheid voor in de toekomst. Dit is op dit moment al terug te zien doordat het collectieve (gezamenlijke) karakter van socialezekerheidsregelingen en zorg- en onderwijsarrangementen verminderd (Sociaal Cultureel Planbureau, 2004). Daarnaast lijkt dit ook

zichtbaar onder de Nederlandse bevolking, van iedereen wordt verwacht dat hij voor zichzelf zorgt. Wanneer dit niet mogelijk is wordt het individu alsnog aangespoord om zelf zijn sociale netwerk aan te spreken en in te zetten.

Mogelijke negatieve effecten van het proces van individualisering zijn onder andere het ontbreken van gevoel voor solidariteit en maatschappelijke verantwoordelijkheid. Het is vooral van belang welk antwoord een samenleving geeft op politiek en op maatschappelijk vlak. Een mogelijke reactie zou onverschilligheid kunnen zijn voor het ongeluk of de pech van de ander. In een geïndividualiseerde samenleving zou een tekort aan gelijkheid van kansen en een tekort aan vrijheid tot zelfontplooiing ook een aanzet kunnen geven tot verbetering van de situatie. Bij Europese samenlevingen leidt dit in de praktijk praktisch steeds tot collectieve (gezamenlijke) actie ten bate van de zwakkeren in de samenleving (zieken, gehandicapten, ouderen en psychiatrische patiënten) (Sociaal Cultureel Planbureau, 2004). Met betrekking tot dit onderzoek is het van belang dat wordt gesteld dat de individualisering als effect het ontbreken van gevoel voor solidariteit en maatschappelijke verantwoordelijkheid heeft. Welke mate van participatie kunnen netwerkondersteunende plaatsen verwachten van burgers en wat is reëel in een individualistische maatschappij?

1.4 Mensbeeld

Een mensbeeld is het beeld dat we van andere mensen hebben. Volgens Sila zijn dit vaak impliciete en onbewuste beelden, aannames en gedachten die we van mensen hebben. Deze gedachten kunnen weer de basis zijn van de visie van een persoon op het handelen, zijn gedrag of de houding van andere mensen (Sila, 2008). Het mensbeeld heeft betrekking op dit onderzoek doordat deze visie invloed heeft op de participatie van buurtbewoners. In dit onderzoek wordt gekeken naar de actuele mensbeelden die mogelijk de participatie van de burgers beïnvloeden.

Mooij (in Haekens, 2005) beschrijft hoe in onze huidige samenleving twee mensbeelden op gespannen voet naast elkaar bestaan. Aan de ene kant staat het mensbeeld van de autonome mens, bij dit mensbeeld ligt de nadruk op het binnenste van de mens en de vrijheid van de mens om zijn eigen leven vorm te kunnen geven. Aan de andere kant wordt de mens binnen de wetenschap (zoals in de psychiatrie) als in de filosofie steeds meer als een verlengstuk van de natuur gezien. Hierbij wordt het bewustzijn beschouwd als een gewoon biologisch verschijnsel en psychische stoornissen worden gezien als verstoringen van hersenprocessen.

Onderzoekers Vuolevi & van Lange (in Vrije Universiteit Amsterdam (2012) hebben een aanhoudende fout in ons mensbeeld ontdekt. Uit eerder onderzoek bleek dat wij anderen vaak te egoïstisch vinden, vooral wanneer wij hen vergelijken met onszelf. Hoe wij de egoïstische ander waarnemen, beïnvloedt op een negatieve manier het gedrag van onszelf. Wanneer wij egoïstisch gedrag vertonen zal dit vervolgens weer bepaald gedrag oproepen bij de ander dat ons mensbeeld weer bevestigt. We denken bijvoorbeeld dat de ander minder rekening met ons houdt. Hierdoor wordt er snel een bevestiging gevonden voor egoïstisch gedrag van de ander en blijven we zelf volharden in ons egoïstische gedrag.

De koppeling naar dit onderzoek is dat er opviel dat buurtbewoners weinig tot niet betrokken zijn bij vrijwilligerswerk bij Moestuin de Slinger en Wijkboerderij de Klooienberg. Het heersende mensbeeld kan een aanleiding zijn voor de mindere mate van betrokkenheid. Iemand anders egoïstisch vinden, zelf egoïstisch blijven en jezelf als autonoom beschouwen zijn misschien aanleidingen waardoor mensen zich niet betrokken tonen bij de Moestuin en de Wijkboerderij.

Beroepsethiek

Ethiek is een wezenlijk onderdeel van de samenleving waarin burgers samenleven en daarom is het belangrijk om daar in dit onderzoek aandacht aan te geven.

Ethiek is nadenken over goed handelen. Centraal staat de vraag naar wat goed is om te doen in concrete situaties. Van oudsher is ethiek een onderdeel van de filosofie. De Griekse wijsgeer Socrates (470-399 v Chr.) geldt als grondlegger van deze discipline. Hij stelde dat overal waar mensen bij elkaar zijn ethiek wordt bedreven. Want overal waar mensen samenleven en samen werken komt de vraag op naar hoe dat dan op een goede manier mogelijk is (Centrum voor ethiek en gezondheid, z.d.).

Beroepsethiek gaat over plichten en wat een persoon behoort te doen in zijn of haar beroepsmatig handelen. Ethiek bestaat uit principes en regels die elk persoon nodig heeft om het goede en kwade van elkaar te kunnen onderscheiden. Er bestaat een onderscheid tussen formele beroepsethiek en informele beroepsethiek. Formele beroepsethiek bevat beroepscode. Hierin zijn de (wettelijke) waarden en doelen van het beroep vastgelegd. Informele beroepsethiek bevat ongeschreven regels voor het beroepsmatig handelen. Deze regels zijn algemeen aanvaard (Wikipedia, 2016.-a).

Gedragsregels in de beroepscode worden allereerst ontleend aan de wetgeving. Deze wetgeving is afhankelijk van zowel het soort werk als de instelling waar de sociaalagogisch werker werkzaam is. Er worden juridische kaders geboden door verschillende wetten, zoals bijvoorbeeld De Grondwet, de Wet bescherming persoonsgegevens, de Wmo, De Arbo wet en de wet op de Jeugdzorg. De geboden kaders geven richting aan de sociaalagogisch werker voor zijn beroepsmatig handelen, dit is echter geen vast stappenplan. In de beroepscode voor sociaalagogisch werkers wordt onder andere het beroepsmatig handelen met betrekking tot vrijwilligers beschreven Phorza (2009).

Verder beschrijft Phorza (2009) dit is als volgt:

Als sociaal-agogisch werker ben ik bereid samen te werken met stagiaires en vrijwilligers. Dat betekent met name: Dat ik in onderling overleg met hen de werkzaamheden op elkaar afstem. Dat ik er voor zorg dat de kwaliteit van de dienstverlening volgens de normen van de instelling gehandhaafd blijft. Dat ik zorg draag voor een veilige werk/leersituatie. Dat ik begeleiding geef bij het ontwikkelen van een goede beroepshouding en leer de beroepscode als leidraad te gebruiken. Dat ik eindverantwoordelijke blijf voor hun werkzaamheden (pp. 18-19).

In deze beroepscode is de samenwerking tussen professionals en vrijwilligers belangrijk en deze beroepscode wil het samenwerken ook bevorderen. Dit sluit aan bij het doel van dit onderzoek: de mate van betrokkenheid tussen buurtbewoners en cliënten bevorderen.

1.5 Mesoniveau

In deze paragraaf worden de regionale kaders, buurtparticipatie en vergelijkbare initiatieven beschreven die dezelfde intentie hebben als Moestuin de Slinger en Wijkboerderij de Klooienberg,

Regionale kaders

Deze paragraaf gaat in op de regionale ontwikkelingen en samenwerking met bijvoorbeeld andere hulpverleningsinstanties. Bij Moestuin de Slinger en Wijkboerderij de Klooienberg vinden er allerlei samenwerkingen plaats. Hetzij met de gemeente of andere hulpverleningsinstanties. Eerst zullen de samenwerkingen beschreven worden, vanuit organisaties die Moestuin de Slinger en Wijkboerderij

de Klooienberg initiëren. Als laatst zal er gekeken worden wat andere participatietrajecten zeggen over samenwerkingen.

Eerder is al genoemd dat Wijkboerderij de Klooienberg een locatie van Travers Welzijn is. Travers Welzijn is een welzijnsorganisatie, die zich actief inzet voor de leefbaarheid in wijken en buurten. Travers Welzijn (z.d) stelt als kernwaarde dat zij een bron van groei willen zijn voor zowel individuen als voor gemeenschappen. Ze verbinden individuele mensen en groepen in de samenleving met elkaar, de reden hiervoor is dat ze samen meer kunnen bereiken. Daarbij onderscheiden ze zichzelf door te stellen: 'als je iets wil bereiken heb je lef nodig.' Vanuit Travers Welzijn is er één vaste medewerker die het aanspreekpunt is voor werkzaamheden van de wijkboerderij. Het praktische werk wat op de wijkboerderij gedaan kan worden, wordt uitgevoerd door vrijwilligers. Twee dagen per week komen bewoners van RIBW GO om daar te werken. Voor de rest zijn er vrijwilligers werkzaam die in de wijk Holtenbroek of in de stad Zwolle wonen (Haarsma et al., 2015). Op de internetsite van Travers Welzijn (z.d.) staat het volgende over verdere samenwerkingsverbanden:

"Professionals van Travers Welzijn kunnen ondersteuning verlenen aan gemeenten, welzijnsorganisaties, overige maatschappelijke organisaties en actieve groepen burgers/bewoners." "Travers Welzijn zet zich actief in voor de leefbaarheid in wijken en buurten. We werken met bewoners(organisaties) en professionele partners aan een sociale omgeving die toekomst heeft. We verbinden actieve bewoners aan bewoners die hulp nodig hebben".

Travers Welzijn werkt bijvoorbeeld samen met Zwolle Doet, de Kern, Humanitas, het sociaal wijkteam, de gemeente, de politie en verschillende basisscholen in de wijk. Door deze samenwerkingsverbanden hebben zij met regionale kaders te maken.

Moestuin de Slinger werkt ook met verschillende doelgroepen en organisaties samen en krijgt zo te maken met regionale kaders. Volgens Haarsma et al., (2015) werken zij samen met vrijwilligers uit Steenwijk-West en cliënten van Frion. De wijkmoestuin is een initiatief van de wijkvereniging Steenwijk-West, Frion en van bewoners uit Steenwijk-West. Het Oranje Fonds financiert het project. De wijkmoestuin is voornamelijk gericht op diverse doelgroepen in de wijk. Er wordt gewerkt met het uitgangspunt om te werken met mensen, hierin wordt geen onderscheid gemaakt in mensen met of zonder een beperking. Daarnaast hebben zij als uitgangspunt om contact tot stand te brengen. Ze hopen hierdoor te kunnen bijdragen aan persoonlijke groei.

Vergelijkbare initiatieven

Er zijn verschillende organisaties die ook cliënten en buurtbewoners via een (moes)tuin in contact proberen te brengen. In Zoetermeer bijvoorbeeld. Dit project heet: 'Moestuinproject Visioen'. Hier kunnen (school)kinderen, vrijwilligers, wijkbewoners en bewoners van het woonzorgcentrum elkaar ontmoeten en samenwerken in de Moestuin (Stichting Piëzo, z.d.).

In Purmerend is zaterdag 14 juni 2014 een Moestuin geopend. Mensen die het leuk vinden om samen met een cliënt van de Prinsenstichting groente en fruit te verbouwen zijn welkom (Roosmaelen, 2014). De Prinsenstichting heeft als missie om mensen met een verstandelijke beperking te ondersteunen bij het leiden van hun eigen leven, als een burger in deze samenleving. Hun ambitie is dat mensen met een verstandelijke beperking ook een zinvol leven kunnen hebben, samen met de naasten om hen heen. Dat zij zich in het leven gezond, veilig, gelukkig en gewaardeerd mogen voelen (Prinsenstichting, z.d.).

Naast alle initiatieven om buurtbewoners in contact te brengen met cliënten is er onderzoek gedaan naar de motivatie van vrijwilligers. Rafaela van den Nouweland (2012) heeft onderzoek gedaan naar de motivatie van de vrijwilligers van Surplus Welzijn Breda. Uit dit onderzoek is gebleken dat er verschillende motieven zijn die vrijwilligers motiveren om te participeren aan de projecten de VoorleesExpress en het Brakkenfestival. De VoorleesExpress is voorlezen bij kinderen thuis die een taalachterstand hebben. Het Brakkenfestival is een festival in de eerste week van de basisschoolvakantie in Breda, om daar samen op verantwoorde manier plezier te maken. De motieven die Nouweland beschrijft zijn plezier, het helpen van de ander, in contact raken met diverse culturen, iets doen wat aansluit bij de eigen interesse, in contact raken met andere mensen, iets doen met kinderen en iets uit eigen belang doen. Uit dit onderzoek is ook gebleken dat door het ervaren van positieve werkbelevingen de vrijwilligers gemotiveerd blijven om aan de projecten te blijven participeren.

Een ander onderzoek, van Niki de Veth (2011), is gericht op Mosae Zorggroep en hun vrijwilligers. Deze organisatie levert thuiszorg en zorg in verzorgingstehuizen voor ouderen. De vrijwilligers zijn over het algemeen tevreden over Mosae Zorggroep. Ze denken er niet vaak aan om te stoppen met vrijwilligerswerk en geven een hoog rapportcijfer. Verder zijn vrijwilligers ook tevreden over de waardering die ze krijgen van professionals, met name over het vrijwilligersfeest. Dit laat zien dat Mosae Zorggroep goede resultaten boekt.

De punten die behouden moeten worden zijn een prettige samenwerking met vrijwilligers onderling, de sfeer op de afdeling en de waardering van de projectleider. Dit vinden vrijwilligers belangrijk en hier zijn ze tevreden over. Verbeterpunten zijn dat de medewerkers vaak niet op de werkplek zijn wanneer de vrijwilligers aan het werk zijn. Vrijwilligers hebben soms het gevoel taken uit te voeren die passen bij het takenpakket van een vaste medewerker. Dit betekent dat Mosae Zorggroep zich in het bijzonder moet richten op de verstandhouding tussen de vrijwilliger en de vaste medewerker. Vrijwilligers zijn er om medewerkers te ondersteunen en niet om deels hun afwezigheid of hun taken op te vangen (Veth, 2011).

De tevredenheid van de vrijwilligers is vrij hoog, hun intrinsieke motivatie is echter lager. Om deze intrinsieke motivatie te verhogen zullen de vrijwilligers meer feedback moeten krijgen. Mosae zorggroep zal hun leidinggevenden en collega's moeten aansturen om vrijwilligers feedback en aanwijzingen te gaan geven, hierdoor kunnen vrijwilligers zelf zien hoe goed ze hun werk uitvoeren. (Veth, 2011).

Zoals eerder beschreven wil de participatiemaatschappij burgers stimuleren om verantwoordelijkheid te nemen voor zijn of haar eigen leven en van de omgeving. Daarom is het belangrijk dat er binnen een wijk voldoende ruimte is om te kunnen participeren in de buurt. Het Vriendenhuis in Enschede ziet ook het belang van deze ontwikkeling in en streeft ernaar om een bijdrage te leveren binnen de wijkgerichte participatie in de wijk Twekkelerveld. Om aan te kunnen sluiten bij de wijk en de behoeftes van de bewoners, heeft Steenhagen (2014) onderzoek gedaan in die wijk.

Uit het onderzoek van Steenhagen (2014) is gebleken dat de buurtbewoners van Twekkelerveld over het algemeen positief staan tegenover vrijwilligerswerk en participatie. Niet elke buurtbewoner is actief op dit gebied, maar er wordt duidelijk het belang van ingezien. Een groot gedeelte van de ondervraagde buurtbewoners krijgen op dit moment geen steun van buitenaf, door bijvoorbeeld mantelzorg of psychische of financiële ondersteuning. Het Vriendenhuis zou qua bekendheid nog winst kunnen boeken. Uit het onderzoek blijkt namelijk dat het grootste gedeelte van de

buurtbewoners nog nooit van het Vriendenhuis heeft gehoord. Als eerste stap zullen zij zich daarom moeten promoten in de wijk, zodat ze de buurt laten zien dat ze er zijn. Hierdoor staan ze als organisatie sterker. Een goede eerste stap zou zijn om actief deel te nemen aan activiteiten in de wijk. Samenwerking met andere instanties zou de zichtbaarheid ook kunnen vergroten. Een volgende stap zou kunnen zijn om nieuwe vrijwilligers te werven, hierbij is het wel van belang om erop te letten dat de aandacht voor het werven van nieuwe vrijwilligers niet verslapt, zoals dit eerder wel gebeurd is. Deze suggesties maken het mogelijk voor het Vriendenhuis om zich in de toekomst aan te kunnen sluiten bij de wijkgerichte participatie binnen Twekkelerveld. Hierbij is het belangrijk dat dit op een manier gedaan wordt die past binnen het team en dat er hiernaast ook ruimte is voor vernieuwing en verandering.

Een ander onderzoek naar buurtparticipatie komt van Linders (2010). Uit haar onderzoek blijkt dat Drents Dorp (Enschede) als geheel geen buurtgemeenschap vormt. Er is wel een uitzondering, namelijk het vrijwilligerswerk van de Zonnebloem (gehandicaptenzorg). Het vrijwilligerswerk is wel sterk verbonden met heel de buurt. Dit komt doordat het werkterrein van het vrijwilligerswerk van de Zonnebloem geheel Drents Dorp omvat en bestaat uit een vaste groep van vrijwilligers, die zich al vele jaren inzetten voor de Zonnebloem. Deze vrijwilligers wonen al bijna heel hun leven in Drents Dorp.

Er zijn verschillende organisaties en initiatieven waarbij er ook gewerkt wordt met vrijwilligers en mensen met een beperking. In Zwolle heb je verschillende organisaties, zoals bijvoorbeeld de Gift City in Zwolle. Hier werken ze veel met vrijwilligers, waaronder ook mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Een aantal mensen van hen heeft (dankzij hun werkervaring bij de Gift City) een baan gevonden in het reguliere arbeidsproces (De Gift City, z.d.).

Daarnaast is er het initiatief Klus in de wijk. Dit is een initiatief van een aantal zorgorganisaties in Zwolle. De klussers die bij dit project betrokken zijn, zijn mensen met een achterstand op de arbeidsmarkt. Zij hebben verschillende achtergronden, zoals: een verstandelijke/lichamelijke beperking, een psychiatrische/psychosociale beperking, vrijwilligers, werklozen en professionals. (Klus in de wijk, z.d.).

Het 50/50 workcenter van het Leger des Heils helpt mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt om hen perspectief te bieden op een (betaalde) baan (Workcenter Zwolle, z.d.-c). Zij hebben een kledingboetiek waar tweedehands kleding wordt verkocht, of restpartijen nieuwe kleding (Workcenter Zwolle, z.d.-a). Daarnaast hebben zij een brasserie, waar mensen kunnen lunchen of koffiedrinken (Workcenter Zwolle, z.d.-b). Hiernaast heb je in Zwolle Stichting Focus. Deze stichting zet zich in voor de verbetering van de positie van mensen met een psychiatrische achtergrond. Daarnaast zetten zij zich ook in voor mensen die niet als vanzelfsprekend hun weg kunnen vinden in deze maatschappij. Dit doen zij onder het motto: 'Vermaatschappelijken door te ondernemen'. Er wordt een veilige werkomgeving gecreëerd, met als doel: 'Participeren in de samenleving'. Mensen kunnen op verschillende manieren deelnemen bij Stichting Focus, zoals in het eetcafé, de kledingwinkel en het atelier (Stichting Focus, z.d.).

Naast Zwolle is er gekeken naar andere gemeenten. In Hasselt heb je de Linde, dit is in initiatief van de JP van den Bent Stichting. Het is een project voor werk en dagbesteding. Er zijn werkplekken voor mensen met een (verstandelijke) beperking. Zij worden begeleid door begeleiders. Er is een indicatie dagbesteding of PGB nodig om bij de Linde een werkplek te krijgen. De Linde heeft een grand café, een winkel en atelier (Linde, z.d.).

Thushoeve Wonen van Zozijn in Zevenaar heeft naast de woonlocatie ook een werklocatie. Cliënten verbouwen daar in de kassen en Moestuinen producten die worden verkocht in de eigen winkel. Cliënten die hier werken kunnen ook op de Thushoeve wonen, dit is geen verplichte combinatie. De cliënten hebben een beperking (Zozijn, z.d.). Bartiméus heeft een Historische Moestuin, hierin werken cliënten van Bartiméus samen met medewerkers en vrijwilligers. Voor cliënten is het hiernaast ook een ontmoetingsplek met mensen die de tuin bezoeken. In de tuin worden regelmatig activiteiten georganiseerd, zoals vergaderingen, verjaardagen, concerten en markten. De cliënten worden bij deze activiteiten betrokken (Bartiméus, z.d.).

Wijkenmerken en relevante factoren Holtenbroek

Holtenbroek

Het adres van Wijkboerderij de Klooienberg is Klooienberglaan 1 te Zwolle in de wijk Holtenbroek. Gemeente Zwolle (z.d.) omschrijft Holtenbroek als volgt:

Holtenbroek is niet alleen een groene wijk met speelveldjes, je vindt er ook veel mensen van verschillende komaf, leeftijden en gezinssamenstellingen. Dat maakt de wijk divers. Dat zie je ook terug in het winkelcentrum waar exotische toko's en oer-Hollandse supermarkten naast elkaar bestaan.

Woningstichting SWZ (z.d.) omschrijft Holtenbroek in het kort:

De wijk bestaat uit vier buurten die onderling verschillen: Holtenbroek I, Holtenbroek II, Holtenbroek III en de nieuwe Muziekwijk. Holtenbroek ligt ten noorden van het stadscentrum en wordt ontsloten door het Zwarte Water, de Middelweg en de Zwartewaterallee. De A28 loopt langs de wijk.

Holtenbroek geschiedenis

Holtenbroek werd vaak omschreven als 'probleemwijk' (RTV Oost, 2013; Nijenhuis, 2015).

"In 2002 was er bij bewoners, bestuurders, corporaties en andere partijen een collectief gevoel van ontevredenheid, onmacht en onzekerheid over de voortgang in de stedelijke vernieuwing (Dekker, 2005)."

Vanuit dit gevoel is er actie ondernomen, dit werd vormgegeven door 'de 56-wijkenaanpak'. Holtenbroek was een van deze zesenvijftig wijken. De 56-wijkenaanpak is onderdeel van het Actieprogramma Herstructurering. Met deze aanpak was het doel om algemene achteruitgang tegen te gaan, het vertrouwen terug te laten keren, de neerwaartse spiraal te doorbreken en de stedelijke vernieuwing op gang te krijgen (Dekker, 2005).

Sinds de jaren negentig werd er al discussie gevoerd over het vernieuwen van de wijk 'Holtenbroek'. In 2006 is de uitvoering van het vernieuwen van de wijk op gang gekomen.

Sociale projecten in Holtenbroek

In Holtenbroek zijn verschillende sociale projecten. In 2003 is het project Watch Out gestart en inmiddels weer afgerond. Jongeren werden bij dit project ingezet om toezicht te houden op bouwplaatsen, dit werd gedaan onder begeleiding van stadswachten. Het project had twee doelen: aan de ene kant het bieden van (betaalde) stageplekken en een zinvolle tijdbesteding aan risicojongeren. Aan de andere kant het verbeteren van de leefbaarheid en de veiligheid in de wijk tijdens de herstructurering.

De bewonerstoezichthouders zijn het aanspreekpunt voor de andere wijkbewoners voor zaken als

onder andere vandalisme, overlast, vervuiling of onderhoud. Deze bewonerstoezichthouders worden ondersteund door politie, Stadswacht, woningcorporaties en de gemeente. Er zijn in totaal twaalf bewoningstoezichthouders actief onder de naam 'Holtenbroek schoon en heel' (Platform 31, z.d.).

Het 'Gebiedsbeheerteam' is een ander sociaal project. Dit team bestaat uit wijkwerkers die twee keer per maand samen komen om allerlei fysieke en sociale activiteiten van de samenwerkende organisaties in de wijk te bespreken en om met elkaar af te stemmen. Dit team bestaat uit frontlijnmedewerkers van welzijnsorganisaties, opbouwwerk, politie, maatschappelijk werk, woningbouwcorporaties en gemeente, onder leiding van de wijkmanager (Platform 31, z.d.).

Een ander lopend project heet 'Sociaal beheer Lassusflat'. Dit gaat om een flat van 11 hoog waar sociale problematiek voorkomt. In 2008 is het groot onderhoud afgerond, gelijk hierna is het sociaal plan van start gegaan. Voor 24 uur per week is er een complexbeheerder aangesteld die ervoor zorgt draagt dat het gebouw altijd fysiek in orde is. Deze beheerder heeft verschillende taken, waaronder: het organiseren van bewonersavonden, het opstellen van leefregels samen met bewoners, actief onderhouden van contact met bewoners, onderhouden van contact met scholen, gemeente, politie en sociale organisaties en het organiseren van verschillende kunstprojecten samen met bewoners. Er vinden nu vrijwel geen vernielingen meer plaats, de hangjongeren zijn verdwenen en er is geen drugsoverlast meer (Platform 31, z.d.).

Een ander sociaal project uit 2007 is 'Samen gaan voor de Palestrinalaan'. Dit project vergroot de leefbaarheid en veiligheid en stimuleert de onderlinge betrokkenheid van bewoners. In de Palestrinalaan spelen verschillende problemen, waaronder werkloosheid (20 procent), financiële problemen, verslavingen, geluidsoverlast, burenoverlast, drugs- en alcoholoverlast en taalachterstand. Het projectteam bestaat uit vijf mensen, waaronder de wijkagent, een opbouwwerker van Travers, de huismeesters van SWZ en deltaWonen en de wijkmanager Holtenbroek van de gemeente Zwolle.

Er zijn nog meerdere sociale projecten, waaronder: schoonmaakprojecten, opstellen van huisregelprojecten, beheer-en handhavingsbeleid, projecten met betrekking tot zwerfvuil, het helpen van allochtone bezoekvrouwen door andere allochtone vrouwen om hun weg te vinden naar hulpinstanties. Er komen daarnaast ook steeds meer speel-, sport- en ontmoetingsplekken in de wijk (Platform 31, z.d.).

Kwaliteitspanel Holtenbroek

In Holtenbroek bestaat een Kwaliteitspanel. Dit is een groep van ongeveer twintig wijkbewoners, zij doen vrijwillig en op eigen initiatief onderzoek over de herstructurering in Holtenbroek. Centraal staat welke invloed de vernieuwing van de wijk heeft op de buurtbewoners. Er zijn onderzoeken uitgevoerd over contacten tussen oude en nieuwe bewoners, het welzijn van ouderen in de wijk, bewonersparticipatie, de beleving van overlast en tevredenheid van buurtbewoners (Platform 31, z.d.). Het Kwaliteitspanel is opgericht in 1998, doordat er een aantal wijkbewoners waren die een eigen bijdrage wilden leveren aan de aanpak van overlast. Bij de samenstelling van dit panel is gelet op de buurt, geslacht en etniciteit (Holtenbroek N.U., z.d.; Kwaliteitspanel, 2001).

Wijkenmerken en relevante factoren Steenwijk-West

Het adres van Moestuyn de Slinger is Meidoornstraat 1 te Steenwijk in de wijk Steenwijk West. Op Wikipedia (Wikipedia, 2016b) wordt het volgende over het aantal inwoners van Steenwijk beschreven:

"Steenwijk is een stad in de Nederlandse provincie Overijssel. Het is met 18.655 inwoners (30 november 2015) de grootste plaats in de gemeente Steenwijkerland (...)"

Steenwijk-West (z.d.-c) wordt het volgende geschreven over wijkvernieuwing:

"In Steenwijk-West wordt al sinds jaar en dag gewerkt aan wijkvernieuwing. Dat gebeurt onder de titel Wijkvisie 2025 Steenwijk-West. De gemeente Steenwijkerland en Woonconcept werken hierbij nauw samen met elkaar én met de bewoners van de wijk."

Moestuin de Slinger ligt in Steenwijk-West, een sociaaleconomisch zwakke buurt. Bij de wijkmoestuin wordt het betrekken van vrijwilligers uit Steenwijk-West gecombineerd met het werken met cliënten van Frion. In Steenwijk-West wonen er betrekkelijk veel mensen die vooral worden begeleid door Frion, RIBW Groep Overijssel, Limor en van Boeijen. Er zijn mensen met én zonder beperking aanwezig bij de Moestuin. Er zijn vier vrijwilligers uit de buurt en 4 á 6 cliënten van Frion. De meeste cliënten hebben een verstandelijke beperking. In de wijk is het aantal GGZ-instellingen relatief hoog, dus het is aannemelijk dat er in de toekomst ook meer cliënten uit deze instellingen komen (Haarsma, et al., 2015).

Instellingen en organisaties in Steenwijk-West

In Steenwijk West zijn een aantal organisaties die als doel hebben mensen samen te brengen en elkaar te ondersteunen. De Korf is er hier een van. De Korf is een activiteitscentrum wat wordt gerund door vrijwilligers, het motto van de Korf is: 'Iedereen moet zich kunnen vermaken in Wijkactiviteitscentrum de Korf'. In de Korf is ook een Wijkresto gevestigd, iedere maandag en donderdagavond mag eenieder die dit wil aanschuiven om warm te eten. Vrijwilligers en professionals koken dit eten. (SteenWijk-West, z.d.-a).

Kom voor gezelligheid en leuke activiteiten naar De Korf; of organiseer er zelf iets. Er is veel te doen in De Korf. Biljarten, bingo, disco voor de kleintjes en voor de jeugd, workshops taarten, paranormale readings enzovoort. Houd voor activiteiten de agenda op de website in de gaten of volg De Korf op Facebook (Wijkkrant Kijk op West, 2016, p. 5.).

Sinds januari 2016 is het mogelijk om elke woensdagochtend een kopje koffie te komen drinken. Dit initiatief heet 'Kopje koffie West', het is voor alle bewoners van Steenwijk West. Kopje koffie West wordt georganiseerd door medewerkers van 'Zorggroep Oude Nieuweland, Buurtzorg, Frion, RIBW, Interakt Contour, Villa Parkzicht, Mantelzorgnetwerk en Timpaan Welzijn.' Buurtbewoners kunnen hier naast een kopje koffie en een gesprekje terecht voor vragen omtrent wonen, werken, zorg, welzijn, WMO en financiën (Veen, 2016).

Sociale projecten in Steenwijk-West

In Steenwijk-West wordt gewerkt aan wijkvernieuwing en verbetering, dit project heet 'Wijkvisie 2025 Steenwijk-West'. Deze wijkvisie is een document wat in 2010 opgesteld is en waarin maatregelen zijn opgenomen om de wijk te verbeteren. In de jaren voor 2010 is er ook al veel gedaan in de wijk, er zijn toen veel woningen gerenoveerd of gesloopt en vervangen. De gemeente Steenwijkerland en Woonconcept werken bij dit project nauw samen met elkaar én met de bewoners van de wijk. Na iedere periode van vijf jaar wordt een tussenbalans opgemaakt over de voortgang van dit project. Er heeft een onafhankelijk bureau onderzoek gedaan in de wijk voor de periode 2010 tot 2014. Zij hebben geïnventariseerd wat bewoners en wijkorganisaties van de wijkvisie en de voortgang vinden. Deze uitkomsten waren erg positief (Steenwijk-West, z.d.-c).

Steenwijk-West beschikt ook over een wijkvereniging, het doel van deze vereniging is het belangen behartigen van bewoners uit de wijk. Dit wordt gedaan door de belangen van de wijkbewoners te

behartigen en door energie te steken in de leefbaarheid en het aanzien van de wijk. Zij verzorgen onder andere de informatievoorziening voor de gezamenlijke wijkkrant (Steenwijk-West, z.d.-b).

Op de website moatien.nl kun je hulp vragen of aanbieden in Steenwijk-West. Er bestaan drie partijen die je om hulp kunt vragen, namelijk; de Wijkwerkplaats, medebewoners en het budgetteam. Dit initiatief vindt praktisch ook deels plaats in activiteitencentrum de Korf, daar is een Moatiencafé gevestigd waar wekelijks een koffiemoment wordt georganiseerd (Moatien, z.d.).

Steenwijk-West en Holtenbroek richten zich op vrijwilligerswerk en actieve buurtparticipatie, mede door Moestuin de Slinger en Wijkboerderij de Klooienberg.

Leefbaarheid in wijken

Bij het leefbaar houden en maken van buurten en wijken speelt de buurt een cruciale rol. Eén van de factoren die in belangrijke mate bijdraagt aan de leefbaarheid in de buurt is 'buurtparticipatie'.

Uit het onderzoek van Leidelmeijer (2012) blijkt dat er een aantal punten zijn die invloed hebben op hoe lang mensen in de buurt blijven wonen. Wanneer mensen een sociaal netwerk in de buurt hebben, ze zich voor de buurt inzetten en ze een sterke binding met de buurt hebben, dan zullen ze minder snel geneigd zijn om te vertrekken uit de buurt. Daarnaast is het aannemelijk dat hun inzet de beleving van de overige bewoners kan beïnvloeden. Buurtbewoners die zich actief inzetten in de buurt, zorgen ervoor dat andere buurtbewoners meer vertrouwen krijgen in de ontwikkeling van hun buurt. Hierdoor zijn zij zelf ook minder snel geneigd om te vertrekken, hierdoor ontstaat er een minder snelle doorstroming in de buurt. Dit is weer bevorderlijk voor de sociale cohesie en de betrokkenheid en dit is weer goed voor de leefbaarheid van de buurt. Een grotere stabiliteit voorkomt ook dat er op een gegeven moment een snellere toeloop van kansarme huishoudens in een wijk ontstaan.

Er wordt in dit onderzoek een onderscheid gemaakt in wijken met een matig positieve of positieve leefbaarheid, wijken met leefbaarheidsproblemen en aandachtswijken. De groepen die in deze wijken opvallen zullen worden toegelicht en aangegeven wordt hoe de participatie in deze wijken bevorderd kan worden.

Wijken met een matig positieve of positieve leefbaarheid

In de wijken waar een matig positieve of positieve leefbaarheid heerst is het aantal burgers die niet participeren vooral te herleiden tot eenpersoonshuishoudens, mensen die voor een korte periode in de wijk wonen, mensen met weinig vertrouwen in hun buurtgenoten en bewoners van huurwoningen en studenten.

De participatie kan worden versterkt door bijvoorbeeld; aandacht voor de nieuwe buurtbewoners, het versterken van het onderlinge vertrouwen in de buurt, het beperken van grote groepen jonge eenpersoonshuishoudens en studenten, het bevorderen van het bezit van een eigen woning en het versterken van de participatie van studenten die in de wijk wonen. In de wijk is er ook een beperkte groep burgers die niet participeert in de wijk, hun profiel lijkt echter meer op de huishoudens die gewoonlijk wel participeren. Zij voelen zich over het algemeen niet thuis in de wijk en zij hebben een vrij sterke neiging om te vertrekken. In de wijk ervaren zij relatief weinig sociale cohesie en zij omschrijven hun wijk vaak als 'anoniem' (Leidelmeijer, 2012).

Wijken met leefbaarheidsproblemen

Leidelmeijer (2012) beschrijft ook dat bij wijken met leefbaarheidsproblemen vooral de beperkte sociale participatie opvalt onder twee groepen autochtone bewoners, namelijk; tweepersoonshuishoudens van mensen tussen de 30 en 45 jaar en ouderen (65-plus). De eerste

groep heeft vooral weinig binding met de wijk. Ze wonen er omdat ze ergens moeten wonen, maar ze hebben er weinig behoefte aan om te investeren in de wijk. Een eerste optie om deze groep meer te binden aan de wijk is om dit via economisch belang te doen, door het aanbod van financieel aantrekkelijke koopwoningen.

De tweede groep, de ouderen, zijn wel sterk verbonden met hun wijk. Zij hebben zichtbaar moeite met de sociale veranderingen in de wijk, doordat er nieuwe bewoners in de wijk zijn komen wonen en ze zien de toekomst somber in. Daarnaast hebben zij erg weinig contact met bewoners die een niet-Nederlandse afkomst hebben. Wat hierbij een rol zou kunnen spelen is het principe 'onbekend maakt onbemind'. Het bevorderen van contact tussen deze groep en actieve bewoners met een andere herkomst, zou hierbij een positieve rol kunnen spelen.

Aandachtswijken

Leidelmeijer (2012) zegt dat bewoners die op de hoogte zijn van de plannen voor hun wijk, positiever zijn over de toekomst van de wijk. Zij participeren meer in de buurt, dan bewoners die uit wijken komen waar ze niet op de hoogte zijn gesteld van de plannen voor hun wijk. Het is denkbaar dat bekendheid geven over de plannen die er zijn om een wijk aan te pakken, een positieve invloed kunnen hebben op het vertrouwen van de burgers in de ontwikkeling van de wijk. Dit vertrouwen heeft weer invloed op de bereidheid van bewoners om zich actief in te willen zetten voor hun wijk. Door het vergroten van de sociale cohesie en het vertrouwen in de wijk, zal het daarmee ook de stabiliteit in de wijk op een goede manier kunnen beïnvloeden en daarmee ook de leefbaarheid in de wijk.

1.6 Microniveau

In deze paragraaf wordt er inhoudelijk op het aspect 'contact' ingegaan. Ook de aspecten wederkerigheid, begrenzing van contact en gezamenlijkheid worden uitgewerkt. Deze aspecten zijn van toepassing wanneer er contact is of wordt aangegaan, er kan ook sprake zijn van contact dat uitblijft.

Vier soorten contact

In het onderzoek van Femmianne Bredewold en Jeannette Slendebroek – Meints (2013) wordt onderscheid gemaakt tussen vier patronen van contact tussen burgers met en zonder beperkingen. Dit zijn: wederkerigheid, uitbuiting, liefdadigheid/uitputting en geen contact.

Binnen wederkerig contact kunnen beide partijen geven en ontvangen. Inzetten op wederkerige relaties lijkt volgens Bredewold en Slendebroek van groot belang. Dit is namelijk een vorm van empoweren van mensen met een beperking. Bij wederkerig contact gaat het om lichte en oppervlakkige contacten. De balans van wederkerigheid kan bij intensievere vormen van wederkerig contact worden omgezet in de norm van 'weldadigheid' of 'liefdadigheid'. Mensen zonder een beperking houden dan rekening met de beperking van andere mensen, hierdoor verlangen zij minder terug. Dit komt de gelijkwaardigheid niet ten goede, het roept namelijk weerstand op bij beide partijen over waarom het contact niet 'normaal' kan zijn.

Het interactiepatroon liefdadigheid kenmerkt zich door asymmetrie in het geven en ontvangen. In dit interactiepatroon staat weldadigheid voorop, wederkerigheid speelt geen rol. Wanneer er te veel asymmetrie is binnen contacten waarbij de emotionele betrokkenheid niet sterk is, dan kan dit tot het beëindigen van relaties leiden. Dit komt doordat mensen in een afhankelijke positie een bepaalde schuld opbouwen richting de partij die geeft en de partij die geeft voelt zich ondergewaardeerd en mist een vorm van dankbaarheid na de hulp die ze hebben gegeven.

Wanneer begrenzing van contact niet wordt nageleefd, dan kan dit een negatief effect hebben op het contact tussen burgers met en zonder beperking. Burgers met een beperking zijn een gemakkelijk slachtoffer voor mensen die iets slechts met hen voorhebben. In het contact tussen burgers met en zonder beperking schijnt het regelmatig voor te komen dat er vormen van uitbuiting ontstaan, zowel financieel, psychisch als seksueel. Bij sommige ziektebeelden en beperkingen is het contact maken erg ingewikkeld, burgers met en zonder beperkingen begrijpen elkaar vaak niet en ook weinig zelfvertrouwen en gebrek aan eigenwaarde zijn redenen waardoor burgers met beperkingen zich isoleren van anderen in de samenleving. Daarnaast spelen vooroordelen en/of een afwijkend uiterlijk of een slechte lichamelijke verzorging ook een grote rol in het ontstaan van twee aparte werelden; de wereld van mensen met een beperking en de wereld van mensen zonder beperking.

Onderzoek naar de patronen van geven en ontvangen

Femmianne Bredewold (2014) werkzaam aan de universiteit voor Humanistiek, heeft een onderzoek gedaan naar de patronen van geven en ontvangen die worden aangetroffen in contacten tussen mensen met een beperking en hun medeburgers. Uit haar onderzoek blijkt dat burgers in Nederland zonder beperking niet vanzelfsprekend omkijken naar burgers met een beperking.

De vorm van het contact wat het meeste voorkomt is het oppervlakkig contact op straat met mensen met een beperking, door middel van elkaar groeten en een praatje maken. In deze oppervlakkige contacten is sprake van wederkerigheid. De uitslag van een enquête maakt duidelijk dat de grootste groep burgers (65-69 procent) die de enquête invulde, geen enkel contact heeft met burgers met een psychiatrische achtergrond of een verstandelijke beperking. Wanneer er wel sprake is van contact is begrenzing noodzakelijk omdat anders de kans groot is dat contact een negatieve wending neemt. Naast wederkerigheid en begrenzing biedt het ervaren van gezamenlijkheid een basis voor het ontstaan en onderhouden van contact.

Contact met mensen met een beperking

Voorals mensen die al bekend zijn met mensen met een beperking, hebben contact met mensen met een beperking. Ze zijn bekend met mensen met een beperking doordat ze bijvoorbeeld werkzaam zijn in de zorg, zelf kwetsbaar zijn of doordat een familielid van hen een beperking heeft. Meer vrouwen dan mannen blijken betrokken te zijn bij mensen met een beperking. Als er contact is, dan gaat het vaak niet om de warme hulp- en zorgrelaties die door beleidsmakers worden nagestreefd. Het grootste gedeelte van de contacten is licht en oppervlakkig, mensen begroeten elkaar of maken een praatje in de publieke ruimte. Dit is namelijk ook de plek waar de meeste burgers elkaar ontmoeten (Bredewold, 2014)

Redenen waarom het contact uitblijft

Er zijn verschillende redenen dat het contact uitblijft volgens Bredewold (2014). Eén van de redenen is dat door een verstandelijke beperking en een beperkte sociaal-emotionele ontwikkeling burgers met een beperking de ander niet begrijpen. Hiertegenover staat dat mensen zonder beperking zich moeilijk in kunnen leven in de wereld van degene die een beperking heeft.

Een andere reden dat contacten lastig ontstaan en voortbestaan is het gebrek aan sociale vaardigheden (van burgers met een beperking) om initiatieven te nemen. Hiernaast zijn er verschillende redenen waarom burgers met een beperking niet naar buiten durven te treden en zich afsluiten van anderen in de samenleving, zoals een gebrek aan zelfvertrouwen, een gebrek aan eigenwaarde vanwege hun beperking en de schaamte die hiermee samenhangt.

Wat naast genoemde redenen nog meer meespeelt zijn de wederzijdse vooroordelen. Er zijn verschillende belemmeringen om contact te leggen met mensen met een beperking, waaronder

beelden die ze vooraf van elkaar hebben, een afwijkend uiterlijk en een slechte lichamelijke verzorging. Als gevolg hiervan noemt Bredewold (2014) dat er twee werelden zijn, de wereld van mensen met een beperking en daarnaast de wereld van mensen zonder een beperking.

Wederkerigheid

De vorm van het contact wat het meeste voorkomt is het oppervlakkig contact op straat met mensen met een beperking, door middel van elkaar groeten en een praatje maken. Deze contacten ontstaan vaak in de publieke ruimte, door bijvoorbeeld honden uitlaten, op straat, of in de winkel. Mensen hoeven elkaar bij het contact op straat niet toe te laten in hun privésituatie en ze kunnen het contact makkelijk verbreken. Wanneer een van de twee is uitgepraat, kan hij weer verder lopen. Deze begrensde contacten geven mensen zonder beperking veiligheid, hierdoor hebben ze de situatie zelf in de hand, doordat ze zelf kunnen kiezen of ze het contact willen onderhouden of afbreken. Voor mensen met een beperking zijn deze begrensde contacten ook prettig, hierdoor kunnen ze de situatie overzien en zijn de rollen in het algemeen helder. Door de lichtheid van het contact komen mensen niet in moeilijkheden met ingewikkelde sociale eisen.

De lichte en begrensde contacten vormen een brug tussen de doorgaans gescheiden werelden van mensen met een beperking en mensen zonder een beperking. Door deze lichte contacten kunnen ze kennismaken met de wereld van de ander, zonder dat dit als bedreigend ervaren wordt. Mensen met een beperking kunnen even uit de wereld van de psychiatrie of van verstandelijk gehandicapten stappen en kunnen de rol van patiënt of cliënt even van zich af zetten (Bredewold, 2014).

Een simpele begroeting of een praatje maken bij de winkel kunnen bijdragen aan een gevoel van erkenning en zich thuis voelen in de buurt. Dit is van groot belang voor mensen met een beperking, die veel in de buurt aanwezig zijn. Er zijn ook mensen zonder een beperking die advies en steun geven en leuke dingen doen met mensen met een psychiatrische achtergrond, voor mensen met een verstandelijke beperking ligt dit anders. Hierbij wordt het door de meeste mensen bij groeten en een praatje maken op straat gelaten. Contact aangaan met mensen met een psychiatrische achtergrond is intensiever van aard dan contact aangaan met mensen met een verstandelijke beperking. Daarnaast is uit het onderzoek van Bredewold (2014) gebleken dat oppervlakkige contacten veel diepzinniger zijn dan mensen denken. Voor beide partijen is de opbrengst van deze lichte, begrensde en oppervlakkige contacten groot.

Als contacten intensiever van aard worden dan raakt de wederkerigheid vaak uit balans. Mensen zonder een beperking houden rekening met de beperking, hierdoor verlangen zij een minder grote tegenprestatie. Terwijl mensen met een beperking juist ook iets willen geven in het contact. Dit geeft hen het gevoel nodig te zijn en iets te kunnen bieden, hierbij kunnen ze zich losmaken van de rol van patiënt en een rol vervullen in de samenleving (Bredewold, 2014).

Begrenzing in het contact

Uit het onderzoek van Bredewold (2014) is gebleken dat begrenzing in het contact belangrijk is. Het contact tussen burgers met en zonder beperking kunnen zonder begrenzing een negatieve wending nemen. Wanneer er geen grenzen zijn, grenzen vervagen en grenzen overschreden worden, dan kunnen er al gauw problematische situaties ontstaan. Deze conflicten ontstaan wanneer de verwachtingen over privacy in de buurt worden overtreden en waar geen gepaste afstand wordt gehouden. Grensoverschrijdend gedrag is ook een belangrijke oorzaak van conflicten. Mensen zonder een beperking accepteren mensen met een beperking in de buurt, als zij maar niet te dichtbij komen. Mensen zonder een beperking staan minder open en hebben minder begrip voor mensen

met een beperking dan beleidsmakers hopen. Door onbegrip ontstaan er irritaties die zich hoog op kunnen stapelen en kunnen eindigen in pesterijen en getreiter.

Hierbij adviseert Bredewold om in te zetten op het lichte en begrensde contact en als dit mogelijk is op basis van wederkerigheid. Ze beveelt aan om projecten in de buurt op te zetten waarin er een duidelijke rol wordt gegeven aan mensen met een beperking, zoals bij een kinderboerderij, een fietsenmakerij, een plantsoendienst, een winkel of een restaurant. Op deze plekken kunnen namelijk afgebakende situaties gecreëerd worden en kunnen mensen met een beperking een zinvolle dagbesteding hebben die bijdraagt aan een gevoel van eigenwaarde. Op deze plekken kunnen buurtbewoners op een lichte manier in contact komen met buurtbewoners die een beperking hebben.

Gezamenlijkheid

Haarsma, et al (2015) beschrijven dat contact gemakkelijker ontstaat en blijft bestaan wanneer er sprake is van bepaalde gezamenlijke interesses of doelen. Hierbij is iets gezamenlijks ondernemen in veel gevallen gemakkelijker dan alleen met elkaar praten. Gezamenlijkheid kan een basis bieden voor het onderhouden van het contact. Daarom lijkt het erop dat projecten die gebaseerd zijn op gezamenlijkheid van belang zijn om duurzame contacten te organiseren.

De link tussen gezamenlijkheid en dit onderzoek is dat wanneer een cliënt een klein netwerk heeft er weinig tot geen gevoel van gezamenlijkheid ervaren wordt. Door de moestuin als gezamenlijke interesse of doel in te zetten ontstaat er contact tussen een cliënt en een buurtbewoner. Door deze gezamenlijke interesses of doelen is de kans groter dat contact ontstaat en blijft bestaan. Het is in het voordeel van cliënt en buurtbewoner om deze gezamenlijkheid te bevorderen. Wanneer er weinig gezamenlijkheid wordt ervaren mist de cliënt en de buurtbewoner de kans om deze bovengenoemde vaardigheden te ontwikkelen.

Grol Weerbaarheid (z.d.) vinden gezamenlijkheid ook belangrijk in hun trainingen. Op hun website geven zij veel aandacht aan het thema gezamenlijkheid. Zij beschrijven dus dat gezamenlijkheid zorgt voor een gevoel van eenheid en enthousiasme voor gemeenschappelijke belangen en verantwoordelijkheden bij mensen. Gezamenlijkheid bevordert onder andere het gevoel van geluk, voldoening, het eigen vermogen van de mens en vriendschap. Door dingen samen te doen leren we op een goede manier om te gaan met kwaliteiten van een ander. Gezamenlijkheid ondersteunt een mondigere manier van werken en daarnaast ook een fijner leefklimaat. Beperkingen die iemand kan hebben om zijn werk op een goede manier te doen, kunnen hierdoor verwijderd worden. Door gezamenlijkheid wordt een meer platte, afgeslankte structuur bevordert, waarin minder sprake is van hiërarchie. Het gevoel van gelijkwaardigheid wordt vergroot. Daarnaast bevordert gezamenlijkheid flexibiliteit en responsiviteit, hiermee wordt vooral bedoeld dat je beter kunt reageren op verandering.

1.7 Probleemomschrijving

In de probleemomschrijving wordt concreet beschreven wat het knelpunt is. Uit die probleemomschrijving vloeit een probleemstelling, doelstelling en een centrale vraagstelling met daaraan drie deelvragen gekoppeld.

Probleemstelling

Uit huidig onderzoek naar Moestuin de Slinger en Wijkboerderij de Klooienberg blijkt dat er weinig buurtbewoners betrokken zijn. De mate van betrokkenheid van de buurtbewoners met betrekking tot participatie bij eerdergenoemde netwerkondersteunende plaatsen is onbekend. Het doel van Moestuin de Slinger en Wijkboerderij de Klooienberg is om de buurtbewoners en de cliënten van

Steenwijk-West en Holtenbroek met elkaar in contact te brengen. Daarom is het in het belang van Moestuin de Slinger en Wijkboerderij de Klooienberg om kennis te hebben van de mate van betrokkenheid van de buurtbewoners met betrekking tot participatie bij deze netwerkondersteunende plaatsen.

Doelstelling

De doelstelling van dit onderzoek is inzicht krijgen in de mate van betrokkenheid van de buurtbewoners met betrekking tot participatie bij eerdergenoemde netwerkondersteunende plaatsen. Daarnaast is het doel om duidelijk te krijgen wat de buurtbewoners van Steenwijk-West en Holtenbroek nodig hebben om (meer) te participeren in deze eerdergenoemde netwerkondersteunende plaatsen. Dit onderzoek betreft een kwalitatief onderzoek.

Centrale vraagstelling

In hoeverre zijn de buurtbewoners betrokken bij de netwerkondersteunende plaatsen, Moestuin de Slinger en Wijkboerderij de Klooienberg, en wat hebben de buurtbewoners nodig om meer te participeren?

Deelvragen

1. Op welke wijze participeren de buurtbewoners bij Moestuin de Slinger en Wijkboerderij de Klooienberg op dit moment?
2. Hoe kan Moestuin de Slinger en Wijkboerderij de Klooienberg de participatie van de buurtbewoners vergroten?
3. In hoeverre zijn de buurtbewoners van Steenwijk-West en Holtenbroek bereid om contact aan te gaan met buurtbewoners met een beperking van Moestuin de Slinger en Wijkboerderij de Klooienberg?

1.8 Begripsafbakening

Begrip	Definitie
Dagbesteding	Werk of andere dag invulling door te participeren in de moestuin voor mensen met een beperking.
Buurtbewoners	Burgers die wonen in de wijken Steenwijk-West en Holtenbroek.
Contact	Een situatie waarin mensen elkaar zien of spreken.
Wijk	Stadsdeel, Steenwijk-West en Holtenbroek.
Netwerkondersteunende plaatsen	Locaties die de netwerken van mensen met een verstandelijke beperking of psychiatrische achtergrond willen uitbreiden in de wijk, in dit onderzoek Moestuin de Slinger en Wijkboerderij de Klooienberg.
(Sociaal) netwerk	De mensen met wie een persoon in verbinding staat, denk aan familie, vrienden en kennissen. De mensen om iemand heen. Op deze personen zou iemand een beroep kunnen doen wanneer iemand hulp nodig heeft.
Samenleving:	De bevolking van Nederland, de Nederlanders.
Cultuuromslag	Van verzorgingsstaat waarin alle zorg voor de bevolking geregeld werd door de overheid naar een participatiesamenleving waarin de bevolking weer meer verantwoordelijk is voor de persoonlijke zorg en de zorg voor de mensen om hen heen.
Cliënten	Hulpvrager van zorg of andere diensten met betrekking tot lichamelijke en/of geestelijke zorg en/of begeleiding.
Beperking/handicap	Een stoornis of conditie – lichamelijk, zintuigelijk en/of geestelijk – die een normaal maatschappelijk functioneren belemmert en nadelige sociale gevolgen met zich meebrengt.
Mantelzorgers	Mensen die langdurig en onbetaald zorgen voor een chronisch zieke, gehandicapte of hulpbehoevende partner, ouder, kind of ander familielid, vriend of kennis. Zij zijn geen beroepsmatige zorgverleners, maar geven zorg omdat zij een persoonlijke band hebben met degene voor wie ze zorgen.
Mate van betrokkenheid	Hoeveel en op welke manier iemand betrokken is bij bijvoorbeeld een netwerkondersteunende plaats.
Participatie/participeren	Deelnemen aan of een aandeel hebben in iets. In dit onderzoek geldt dit voor zowel het deelnemen aan een initiatief van de netwerkondersteunende plaats als in de samenleving.

H2. Methodische verantwoording

2.1 Onderzoeksgroep

In dit hoofdstuk komt de verantwoording van verschillende toegepaste onderzoeksmethoden aan bod. Per onderdeel wordt de werkwijze toegelicht en hoe dit praktisch vorm heeft gekregen. Onvoorziene aspecten die van invloed zijn op de resultaten worden in dit hoofdstuk ook benoemd en toegelicht.

Populatie

De doelgroep in dit onderzoek betreft de buurtbewoners van Steenwijk-West en Holtenbroek 1 (Zwolle). Steenwijk-West heeft circa 2900 inwoners (Oozo, z.d.) en Holtenbroek 1 (in 2013) 1515 inwoners (Centraal Bureau voor de Statistiek, 2016). Voor deze wijken is gekozen aangezien de netwerkondersteunende plaatsen in deze wijken liggen.

Steekproef

In dit onderzoek is gebruik gemaakt van een selecte steekproef, de zogeheten quotastreekproef. Dit is een steekproef waarbij er geselecteerd wordt op bepaalde kenmerken (Verhoeven, 2011). Hiervoor is gekozen omdat de onderzoekers een evenredig aantal mannen en vrouwen wilden bereiken, evenals een evenredig aantal respondenten uit huurwoningen en koopwoningen. Het aantal enquêtes (70) is berekend door middel van een steekproefcalculator. Naar aanleiding van het surveyonderzoek zijn er per wijk zeven buurtbewoners geïnterviewd. Het ging hierbij om half gestructureerde interviews. Voor dit type interview is gekozen, omdat dit de onderzoekers structuur geeft en de ruimte geeft aan respondenten voor eigen inbreng (Verhoeven, 2011).

2.2 Onderzoekopzet en meetinstrumenten

Kwantitatieve methode

Allereerst is er gebruik gemaakt van een kwantitatieve methode. Dit houdt in dat er met enquêtes of vragenlijsten informatie wordt verzameld. Deze methode is een gestructureerde dataverzamelmethode. Een surveyonderzoek wordt ingezet om beschrijvende en verklarende onderzoeksvragen te beantwoorden. Niet alleen om een antwoord te geven op 'wat' vragen, maar ook op 'hoe komt dat' vragen (Verhoeven, 2011). Aangezien de hoofdvraag in het onderzoek beschrijvend is en gaat over 'in hoeverre iets komt', sluit dit goed aan. Een enquête geeft een duidelijk beeld van hoe de buurtbewoners over het algemeen tegen de netwerkondersteunende plaatsen aankijken en op basis van die resultaten stelden de onderzoekers verdiepende vragen op voor de interviews. Als surveytype is gekozen voor face-to-face-enquêtes en internet enquêtes. Hiervoor is gekozen omdat met deze methodes verwacht wordt dat de respons het hoogste is. De enquête is afgenomen met Google Forms.

Kwalitatieve methode

Als kwalitatieve methode werd het half gestructureerde interview gebruikt. Dit interview werd naar aanleiding van de enquête afgenomen, zodat het hier een verdieping op was. In de enquête werd er aan de respondenten gevraagd of ze mee wilden werken aan een interview. Respondenten die aan hebben gegeven bereid te zijn, zijn benaderd voor dit interview. Naar aanleiding van de deelvragen werd er aan de hand van de interviews achterhaald wat de onderliggende motieven van de respondenten zijn met betrekking tot het al dan niet participeren bij de netwerkondersteunende plaatsen. Het half gestructureerde interview geeft de respondenten ruimte voor eigen inbreng doordat niet alle vragen van tevoren opgesteld zijn. Hiervoor is gekozen omdat er nog weinig bekend is over de motieven van de buurtbewoners. Een aantal vaste vragen geeft de onderzoekers structuur en het zorgt ervoor dat het onderwerp deels afgebakend blijft (Verhoeven, 2011).

2.3 **Kwaliteit, betrouwbaarheid en validiteit**

Surveyonderzoek

De buurtbewoners zijn door middel van een brief op de hoogte gesteld van het onderzoek en hierin werd hun medewerking aan de enquête gevraagd. Buurtbewoners konden op twee manieren deelnemen aan de enquête, namelijk door deze via internet in te vullen of door deze via de iPad in te vullen wanneer de onderzoekers aan de deur kwamen. Via een link die in de brief stond vermeld konden de buurtbewoners zelfstandig via internet de enquête invullen. Eenzelfde link gebruikten de onderzoekers bij de enquêtes die ze bij de buurtbewoners thuis afnamen. De onderzoekers hebben twee methodes gebruikt voor de survey, met als doel om de respons te verhogen. Om de betrouwbaarheid van de uitkomsten van de enquêtes te verhogen, werd de enquête vooraf aan de buurtbewoners toegelicht. Op deze manier hadden zij de mogelijkheid om vragen te stellen over de enquête, hiermee werden toevallige fouten voorkomen en dit heeft de betrouwbaarheid vergroot. Dit was alleen mogelijk bij de face-face-enquêtes, niet bij de internet-enquêtes die buurtbewoners zelfstandig hebben ingevuld. Als de buurtbewoners zelfstandig de enquête invulden waren de onderzoekers hier niet bij aanwezig en konden zij geen toelichting geven als dat nodig was. In de begeleidende brief stond wel een telefoonnummer van een van de onderzoekers. Hierdoor hadden de buurtbewoners de mogelijkheid om de onderzoekers te bereiken voor vragen en cetera.

De uitkomsten van de enquête zijn automatisch verwerkt in Excel. Om de uitkomsten hiervan te verwerken, is er gebruik gemaakt van grafieken. In deze grafieken werden de antwoorden van de vragen uit de enquête verwerkt. Vooraf aan het onderzoek is er een literatuurstudie gedaan, waarin verschillende onderzoeken, theorieën en gegevens van de wijken zijn aangehaald. Deze informatie heeft geholpen om tot meer valide en betrouwbare resultaten te komen. De enquêtes zijn vooraf getest door vrienden, kennissen en familie van de onderzoekers. Dit heeft de validiteit vergroot, doordat hiermee zoveel mogelijk systematische fouten zijn voorkomen. Hierdoor kon de enquête namelijk worden aangepast op zowel inhoud als gebruiksvriendelijkheid.

Interviews

Als kwalitatieve methode werd het half gestructureerde interview gebruikt. In totaal zijn er per wijk zeven interviews afgenomen van circa een uur. Voor dit aantal is gekozen, omdat er vanuit de enquêtes al veel informatie was verzameld en verwacht werd dat meer dan 14 interviews geen nieuwe informatie zouden opleveren. Dit betekent dat meer interviews niets wezenlijks zouden toevoegen aan de resultaten. Ook bleek dit aantal interviews een haalbaar aantal te zijn voor de onderzoekers, omdat het binnen de tijd en mogelijkheden van de onderzoekers paste. De waarde van de interviews is dat buurtbewoners verdiepende informatie konden geven. Deze informatie kon zowel nieuw als bevestigend zijn en eventueel met betrekking tot opvallende uitkomsten uit de enquête. Verschillende aspecten hebben invloed gehad op de betrouwbaarheid en validiteit van het onderzoek, deze aspecten zullen een voor een worden toegelicht. Een aantal respondenten heeft bij het invullen van de enquête aangegeven bereid te zijn om mee te werken aan het vervolg-interview. Doordat zij vrijwillig aan de interviews mee wilden werken werd de betrouwbaarheid vergroot. Daarnaast heeft de aanwezigheid van de onderzoekers bij het interview de betrouwbaarheid verhoogt, omdat eventuele onduidelijkheden toegelicht konden worden. Elk interview werd afgenomen door twee onderzoekers. Dit heeft de betrouwbaarheid vergroot, omdat de onderzoekers elkaar konden aanvullen en de kans hierdoor werd verkleind dat er niet werd doorgevraagd of er onduidelijkheden bleven bestaan. De interviews zijn gehouden aan de hand van de vooraf opgestelde deelvragen. Bij deze interviews werd achterhaald wat de motieven van de buurtbewoners zijn met betrekking tot het al dan niet participeren bij de netwerkondersteunende plaatsen. Het half gestructureerde interview heeft buurtbewoners de ruimte gegeven voor eigen

inbreng, juist omdat er nog weinig bekend was over de motieven van de buurtbewoners. Het half gestructureerde interview verhoogde tevens de betrouwbaarheid, aangezien het interview niet geheel gestuurd werd door de onderzoekers. Dit heeft de betrouwbaarheid verhoogt, omdat hierdoor het risico wordt vermeden dat bepaalde onderwerpen uitgesloten worden of niet aan de orde kunnen komen. Buurtbewoners hebben in het interview een eigen bijdrage kunnen leveren. Wat verder de betrouwbaarheid heeft verhoogd is het gebruik van opnameapparatuur. Door de interviews op te nemen, kunnen deze worden teruggeluisterd en letterlijk worden uitgetypt. Op deze manier konden de onderzoekers alle informatie nauwkeurig verwerken.

2.4 Onderzoeksprocedure

Surveyonderzoek

Aan de hand van een plattegrond hebben de onderzoekers uitgerekend hoeveel brieven per straat moesten worden bezorgd om een representatief beeld van de wijk te krijgen. Hiervoor deelden zij het aantal brieven door de hoeveelheid straten die de wijk had. Vooraf konden de onderzoekers er niet achter komen wat precies huur- of koopwoningen waren en daarom hebben zij zelf een inschatting hebben gemaakt van wat huur- of koopwoningen zijn. Dit ging deels ten koste van de betrouwbaarheid, die door middel van de quotasteekproef werd beoogd omdat er nu niet van tevoren vast was te stellen of de splitsing tussen koop en huurwoningen evenredig werd verdeeld. Dit was achteraf en onder het afnemen van de enquêtes wel vast te stellen. Doordat dit zichtbaar werd via Google Forms, dit was na iedere enquête te zien.

De onderzoekers hebben in beide buurten dezelfde strategieën gebruikt bij het afnemen van de enquêtes. Bij het afnemen van de face-to-face-enquêtes hebben de onderzoekers eerst uitgelegd wie ze waren en waarvoor ze kwamen en werd er gevraagd of de buurtbewoners bereid waren om mee te werken aan een enquête. Wanneer buurtbewoners bereid waren om mee te werken, dan legden de onderzoekers kort uit wat het onderzoek inhield en wanneer buurtbewoners niet wilden, dan werden ze vriendelijk bedankt. Bij het invullen van de enquête konden de respondenten ook vragen stellen, dit is van tevoren ook uitgelegd door de onderzoekers. De enquête was opgebouwd met een inleidend stukje waarin informatie werd gegeven over het onderzoek en de netwerkondersteunende plaats. Per onderwerp werd er in de enquête aanvullende informatie gegeven en werden er begrippen uitgelegd. In de enquête zijn meerdere meetinstrumenten gebruikt, namelijk meerkeuzevragen, met soms een lege regel voor overige opties. Tevens werd er een beoordelingsschaal (tabel) gebruikt. Aan het einde van de enquête kregen respondenten de vraag of ze mee wilden werken aan een interview. In de enquête stond ook vermeld dat respondenten die mee zouden werken aan een interview, kans maakten op een verrassingspakket. Als laatste werd in de enquête gevraagd of de respondenten na afloop van het onderzoek hier informatie over wilden ontvangen, hiervoor konden zij vervolgens hun e-mailadres invullen. Om de respondenten te bedanken voor hun medewerking aan de enquête kregen zij na het invullen een presentje, namelijk een winkelwagenmuntje met het logo van Hogeschool Viaa. Dit gold ook voor de buurtbewoners die de enquête al zelfstandig hadden ingevuld, of die aangegeven hadden dit nog te zullen doen.

Interviews

Na het afnemen van de enquêtes hebben de onderzoekers contact opgenomen met de respondenten die aangegeven hadden mee te willen werken aan een interview. Ondertussen hebben de onderzoekers gekeken naar de uitkomsten van de enquêtes en hierop is de vragenlijst voor het interview aangepast. Opvallende punten die uit de enquête naar voren kwamen zijn meegenomen bij het formuleren van de vragen. De interviews werden opgenomen door middel van

een audiorecorder, de interviews duurden circa een uur. Per wijk zijn er zeven buurtbewoners geïnterviewd. Bij de interviews hebben de onderzoekers eerst een introductie en uitleg gegeven over het interview. Aan het einde van elk interview was er ruimte voor eigen inbreng van de respondenten. Per wijk is er één verrassingspakket met producten van de netwerkondersteunende plaats verloot aan een respondent die mee heeft gewerkt aan de interviews.

Beperkingen en mogelijkheden

Het afnemen van face-to-face-enquêtes heeft veel tijd gekost, circa twintig minuten per enquête. Waarvan 70 enquêtes in Holtenbroek en 64 in Steenwijk-West. Regelmatig waren buurtbewoners niet thuis of niet bereid tot het invullen van een enquête. Per wijk zijn er 200 buurtbewoners per brief uitgenodigd voor het invullen van de enquête. Aangezien de onderzoekers niet voldoende respons kregen, hebben zij ook andere buurtbewoners benaderd in beide wijken. Deze buurtbewoners woonden in dezelfde wijk, maar hadden geen brief over het onderzoek ontvangen. Doordat de buurtbewoners niet vooraf op de hoogte waren van het onderzoek, hebben de respondenten vooraf geen informatie kunnen lezen in de brief over het onderzoek. Dit zou mogelijk effect gehad kunnen hebben op de resultaten van het onderzoek, doordat buurtbewoners ruimte hadden voor eigen interpretatie, terwijl dit bij de buurtbewoners die een brief hadden gekregen niet aan de orde was.

Doordat er twee surveytypen (face-to-face-enquêtes en internet-enquêtes) zijn gebruikt, hadden de onderzoekers een verhoogde kans op respons van de buurtbewoners. Het voordeel van de face-to-face-enquêtes was dat de onderzoekers bij onduidelijkheden gelijk extra toelichting konden geven. Overigens zijn de buurtbewoners die de internet-enquête hebben ingevuld of geen brief van tevoren hadden ontvangen, ook zoveel mogelijk geïnformeerd om de betrouwbaarheid en validiteit te verhogen. De onderzoekers hebben dit ondervangen door informatie in de (vooraf gestuurde) brief en in de enquête te zetten over het onderzoek. In de brief stond onder andere een telefoonnummer om eventuele vragen van buurtbewoners te kunnen beantwoorden. De enquête was voorzien van een inleiding, waarbij de vragen van de enquête zijn uitgelegd per kopje. De uitkomsten van het onderzoek zijn hierdoor meer betrouwbaar en valide, omdat hierdoor geen miscommunicatie is ontstaan en de vragen helder waren.

Hierbij was het een voordeel dat de onderzoekers in twee tweetallen de enquêtes afnamen, zodat de resultaten sneller binnen gehaald konden worden. Zowel de face-to-face-enquêtes als de internet enquêtes werden afgenomen via Google Forms, een voordeel hiervan was dat de resultaten gelijk overzichtelijk in grafieken en een Excel bestand stonden. Een ander voordeel was dat de respondenten bij de enquête gelijk aan konden geven of ze bereid waren om mee te werken aan een interview. Wanneer ze aangegeven hadden bereid te zijn om mee te werken aan een interview, dan konden ze hun e-mailadres en telefoonnummer in de enquête invullen. Hierdoor hadden de onderzoekers ook gelijk zicht op het aantal respondenten en of dat voldoende zou zijn.

Elke buurtbewoner in Steenwijk-West en Holtenbroek 1 kon de enquête invullen, hier waren geen specifieke eisen aan verbonden wat betreft bepaalde kenmerken, wel hadden de onderzoekers een bepaalde voorkeur. De onderzoekers hadden er namelijk voor gekozen om de quotasteekproef in te zetten, het doel was om een evenredig aantal mannen en vrouwen te benaderen en een evenredig aantal bewoners uit een koopwoning of huurwoning. De onderzoekers wilden te weten komen of er meer mannen of vrouwen participeren en of er meer buurtbewoners participeren die in een huur- of koopwoning wonen. Het evenredig benaderen van deze categorieën is niet behaald. Dit heeft geen invloed gehad op de resultaten. Deze informatie is namelijk niet nodig geweest om antwoord te kunnen geven op de deelvragen en de hoofdvraag. Het was hoogstens relevant voor de aanbevelingen en de koppeling naar de theorie.

Invloeden op de verkregen resultaten

Vragen enquêtes

In beide enquêtes is er in de vragen gekozen voor de omschrijving 'buurtbewoner met een beperking' in plaats van 'buurtbewoner met een beperking die werkzaam zijn bij Wijkboerderij de Klooienberg/Moestuin de Slinger'. Deze keuze is voorafgaand aan de vragen over deze onderwerpen wel uitgelegd, maar het is mogelijk dat respondenten dit (bewust) niet gelezen hebben. Hierdoor zouden de antwoorden minder betrouwbaar kunnen zijn, omdat het over meerdere buurtbewoners met een beperking kan gaan. Die niet werkzaam zijn bij de netwerkondersteunende plaats. In de enquête in Steenwijk-West hebben de onderzoekers vergeten bij de vragen 'Op welke manier neemt u deel aan een initiatief van Moestuin de Slinger?' en 'Als u bereid zou zijn, wat zou u dan doen bij een initiatief van Moestuin de Slinger?' de opties 'Ik bezoek daar de kinderboerderij' en 'Ik zou de kinderboerderij verzorgen' weg te halen. Deze is wel van toepassing op Holtenbroek 1. Hierdoor kregen de onderzoekers een aantal aanbevelingen voor een kinderboerderij bij Moestuin de Slinger, terwijl het niet zeker is dat deze resultaten ook verkregen zouden zijn wanneer deze optie er niet stond. De optie om de kinderboerderij te kunnen bezoeken hebben de onderzoekers niet meegenomen in de resultaten. De resultaten waarvan buurtbewoners hadden aangegeven dat ze bij Moestuin de Slinger de kinderboerderij zouden willen verzorgen, hebben de onderzoekers wel meegenomen in de resultaten. De onderzoekers hebben dit antwoord gezien als een aanbeveling voor Moestuin de Slinger.

In de enquête van Holtenbroek 1 is er in de vraagstelling van een vraag een fout geslopen. De onderzoekers hebben gevraagd: 'Hoe lang woont u al in Holtenbroek?' terwijl de vraag had moeten zijn: 'Hoe lang woont u al in Holtenbroek 1?' Deze informatie heeft geen betrekking op de betrouwbaarheid en/of validiteit van de antwoorden op de deelvragen omdat de respondenten wel allemaal uit Holtenbroek 1 komen. De onderzoekers kunnen alleen geen conclusies trekken op basis van de gegevens van hoe lang respondenten in Holtenbroek 1 wonen, omdat het mogelijk is dat respondenten binnen Holtenbroek verhuisd zijn en dus een ander jaartal ingevuld hebben op deze vraag dan de werkelijke jaren dat zij wonen in Holtenbroek 1.

Afname enquêtes

In Steenwijk-West is het doel om 70 enquêtes af te nemen niet behaald, er zijn 64 enquêtes afgenomen. De vier onderzoekers hebben in tweetallen drie dagen buurtbewoners benaderd, zowel overdag als 's avonds. Dit om zowel (overdag) werkende als niet (overdag)-werkenden te benaderen. Daarnaast is geprobeerd om respondenten te werven door middel van de internet-enquête. Bij de face-to-face-enquêtes zijn er strookjes papier uitgedeeld aan de mensen die aangaven geen tijd te hebben of die aangaven dat zij dit zelf liever zelf wilden doen. Op die strookjes papier stond nogmaals de link naar de internet-enquête, op die manier konden mensen alsnog de enquête invullen via internet. Op verschillende manieren is geprobeerd het aantal respondenten zo hoog mogelijk te laten zijn, het hoogst haalbare bleek in Steenwijk-West 64 ingevulde enquêtes. De onderzoekers achten niet dat de afwijking van zes enquêtes invloed zal hebben op de betrouwbaarheid van de resultaten die uit de enquêtes zijn gekomen. In Holtenbroek 1 is het doel van 70 enquêtes wel gehaald. De onderzoekers hebben dezelfde strategieën gebruikt als bij het afnemen van de enquêtes in Steenwijk-West.

Afname interviews

Bij het afnemen van de interviews is in Steenwijk-West het onderwerp van het interview regelmatig 'De Slinger' geworden in plaats van 'Moestuin de Slinger'. Doordat dit onderzoek zich richt op 'Moestuin de Slinger', kon de informatie die mensen gaven over 'De Slinger' niet worden gebruikt in

de verwerking van de data, dit is namelijk niet valide. Het doel was om zeven interviews af te nemen in Steenwijk-West, dit is gelukt. Door de verspreking waren sommige delen van de interviews niet bruikbaar. Het gaat hier om een aantal vragen waarbij de onderzoekers 'De Slinger' zeggen in plaats van 'Moestuin de Slinger', de antwoorden richten zich dan ook op 'De Slinger'. Er was dus minder bruikbare data dan wat de verwachting van de onderzoekers was. Het doel was om in Holtenbroek zeven interviews af te nemen. Dit doel is behaald. Omdat in de vraagstelling 'Wijkboerderij de Klooienberg' en 'De Klooienberg' beide de moestuin van Wijkboerderij de Klooienberg dekt, is er in de interviews uit Holtenbroek geen informatie die niet gebruikt kon worden en is alle data bruikbaar wat antwoord geeft op de deelvragen van dit onderzoek.

2.5 Analysemethoden

De hoofdvraag van het onderzoek is: 'In hoeverre zijn de buurtbewoners betrokken bij de netwerkondersteunende plaatsen, Moestuin de Slinger en Wijkboerderij de Klooienberg, en wat hebben de buurtbewoners nodig om meer te participeren?' Aan de hand van deze hoofdvraag en de deelvragen hebben de onderzoekers vragen opgesteld voor de enquête en interview en zo zijn de resultaten beschreven.

Surveyonderzoek

Nadat alle enquêtes zijn afgenomen via Google Forms en alle resultaten automatisch in een Excel bestand verwerkt waren, hebben de onderzoekers het Excel bestand gecodeerd. Alle antwoorden die zijn gegeven bij de open vragen en overige antwoordopties zijn gecodeerd in subcategorieën, dit is verwerkt in een legenda. Elk antwoord is gelabeld aan een subcategorie, door achter elk (open)antwoord een code neer te zetten. Het was bijvoorbeeld opvallend dat meerdere respondenten bij een vraag het antwoord 'weet ik niet' hadden gegeven. Dit werd een subcategorie 'weet het niet'. De subcategorie kreeg vervolgens een label. Dit werd gecodeerd met een 'a'. De subcategorieën met de codes werden in een overzichtelijk tabel gezet, dit noemden de onderzoekers de legenda. Op deze manier konden de codes achter de gegeven antwoorden in het Excelbestand gemakkelijk worden bekeken. De onderzoekers hebben de resultaten gehaald uit de legenda, het Excel-bestand en de tabellen in Google Forms. De onderzoekers hebben de resultaten beschreven in procenten, ondersteund door tabellen van Google Forms en door kruistabellen. De kruistabellen zijn gemaakt aan de hand van de resultaten uit het Excelbestand. Het doel voor de onderzoekers was om door middel van kruistabellen meerdere vragen en de bijbehorende antwoorden overzichtelijk te kunnen weergeven in het onderzoeksrapport. Er is bijvoorbeeld een kruistabel gemaakt waarin wordt weergegeven hoeveel respondenten antwoord hebben gegeven op de vraag, wat hun geslacht is en welke buurtbewoners er participeerden. De kruistabellen zijn te vinden in de resultaten van hoofdstuk 3.

Interviews

Nadat alle interviews zijn afgenomen hebben alle onderzoekers de interviews letterlijk uitgeschreven. Vervolgens zijn alle interviews gecodeerd aan de hand van de drie deelvragen, waarbij ook de overige relevante informatie is gecodeerd. Van tevoren hadden de onderzoekers een kleur afgesproken om de citaten uit de interviews te kunnen arceren. Kleur paars was deelvraag 1, kleur geel was deelvraag 2 en kleur groen was deelvraag 3. Het coderen van de interviews is door alle onderzoekers uitgevoerd. Vervolgens hebben de onderzoekers de codes van elkaar aangevuld en elkaar hierop feedback gegeven. Daarna werden de citaten gekoppeld aan een hoofdonderwerp en weer onderverdeeld in sub onderwerpen. Dat wil zeggen dat een citaat onder een onderwerp werd geschaard. Op deze manier konden de onderzoekers makkelijk zien wat voor antwoorden er in de interviews waren gegeven. Deze onderwerpen zijn van tevoren en tijdens het categoriseren op elkaar afgestemd door alle onderzoekers. Een aantal citaten van de respondenten zijn gebruikt om de

resultaten van de enquêtes te onderbouwen en aan te vullen. Om vanuit dit labelschema nog meer tot de kern te komen is er een tussenstap gemaakt door middel van een codeboom. De codeboom geeft inzicht in hoe de bruikbare informatie uit de interviews is gefilterd en hoe deze data samengevoegd is onder samenvattende en overzichtelijke kopjes. Dit is gedaan door labels te bepalen die informatie geven over een deelvraag. Deze labels zijn het begin van de codeboom. De interviews zijn vervolgens gescand op deze labels. Wanneer een label aan bod kwam werd dit citaat geselecteerd en gekopieerd naar het labelschema. Vervolgens zijn uit deze citaten de kernwoorden die bij het label aansluiten gearceerd. Uit die gearceerde teksten is de kern gekozen. Aan de kern van de gearceerde teksten zijn overkoepelende thema's gegeven. In de codeboom is deze informatie in één oogopslag te zien. In de codeboom zijn de gegevens die verzameld zijn in Holtenbroek 1 en Steenwijk-West samengevoegd. Zo is er een beknopt overzicht van de verzamelde gegevens ontstaan. Deze codeboom is als bijlage toegevoegd. De uitgebreide data verzameling staat beschreven in hoofdstuk 4, 'Resultaten' en het labelschema is evenals de getranscribeerde interviews als bijlage aan dit onderzoeksverslag toegevoegd.

H3. Resultaten

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de resultaten uit de afgenomen enquêtes en interviews gepresenteerd. Dit wordt gedaan aan de hand van tekst en ondersteunende tabellen en grafieken. De resultaten worden per deelvraag behandeld en daarbij worden de vragen uit de enquêtes en interviews samengevoegd waar nodig. Ook de algemene vragen worden kort meegenomen in dit hoofdstuk. Eerst worden de resultaten van Moestuin de Slinger uit Steenwijk-West (3.1) behandeld en vervolgens de resultaten van Wijkboerderij de Klooienberg uit Holtenbroek 1 (3.2).

3.2 Resultaten Moestuin de Slinger uit Steenwijk-West

Algemene vragen

Algemeen

Van de vierenzestig buurtbewoners die de enquête hebben ingevuld is 54,7 procent vrouwelijk en de rest is mannelijk. Daarnaast is 40,6 procent van de buurtbewoners in de leeftijd van 60 jaar en ouder. Ook in de leeftijd tussen 20 en 39 jaar is een grote groep, 26,6 procent. De rest van de buurtbewoners is tussen de 40 en de 59 jaar. Deze informatie laat zien in welke leeftijdscategorie de buurtbewoners zitten die in Steenwijk-West wonen en inherent ook over de leeftijdscategorie die kan participeren bij Moestuin de Slinger.

Cultuur

Van deze vierenzestig buurtbewoners komt 89 procent uit Nederland en 11 procent heeft een ander land van herkomst. Dit betekent voor Moestuin de Slinger dat zij grotendeels te maken zullen hebben met buurtbewoners met een Nederlandse achtergrond. De grootste groep buurtbewoners, 62,5 procent, verbindt zich niet aan een (religieuze) levensovertuiging. Van de buurtbewoners is 31,3 procent christelijk.

Gezinssamenstelling

Van de buurtbewoners is 31,3 procent getrouwd en heeft kinderen. Precies 1/4 van de buurtbewoners is alleenstaand en heeft geen kinderen. Wanneer buurtbewoners kinderen hebben, hebben zij in de meeste gevallen twee of meer kinderen.

Opleiding en werk

Van de buurtbewoners heeft 40,6 procent als hoogste opleiding een Mbo-opleiding niveau 2, 3 of 4 afgerond. Eigenlijk volgen bijna geen buurtbewoners een vervolgopleiding, wanneer zij wel een vervolgopleiding volgen is dit vooral in de vorm van cursussen. Van de buurtbewoners werkt 51,6 procent niet. Het aantal uren dat de overige buurtbewoners werkzaam zijn varieert sterk. De grootste groep werkt in de Zorg & Hulpverlening, dit is 32,3 procent van alle buurtbewoners.

Wonen

De meeste buurtbewoners, 64,1 procent, wonen 10 jaar of langer in Steenwijk-West. Het aantal buurtbewoners dat in een huurwoning of in een koopwoning woont is bijna aan elkaar gelijk, 3,2 procent meer buurtbewoners wonen in een huurwoning.

Deelvraag 1: Op welke wijze participeren de buurtbewoners bij Moestuin de Slinger op dit moment?

Deelname

Om te weten op welke wijze buurtbewoners op dit moment participeren bij Moestuin de Slinger is het belangrijk om te weten hoeveel mensen op dit moment deelnemen aan een initiatief van Moestuin de Slinger. Van de buurtbewoners participeert 14,1 procent. Zij hebben aangegeven op dit moment deel te nemen aan een initiatief van Moestuin de Slinger. In figuur 1 is te zien wie van de buurtbewoners participeren en wat hun geslacht is.

Geslacht	Buurtbewoners	Participeren
Man	29	5
Vrouw	35	4
Totaal	64	9

Figuur 1, geslacht en participatie buurtbewoners Steenwijk-West, opgehaald van Google Forms.

Uit de interviews bleek dat een reden om niet te participeren bij Moestuin de Slinger zou kunnen zijn dat mensen hier nog geen tijd of ruimte voor hebben gehad. Een respondent zei:

"Nee, daar ben ik nog niet aan toegekomen."

Ook bleek een respondent er nog weinig over te weten:

"Ja, ik heb er wel iets van gehoord. Maar niet dat ik er volledig bekend mee ben."

In het interview is er door een paar buurtbewoners ook aangegeven dat ze tijd nodig hebben om deel te nemen aan een initiatief bij Moestuin de Slinger. Een respondent:

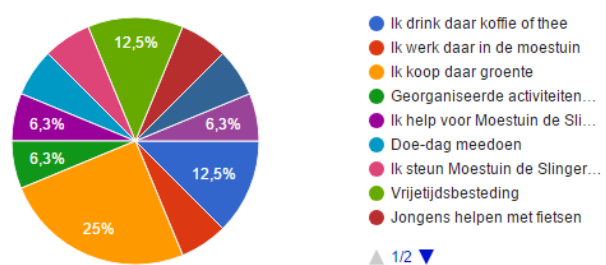
"Nou bijvoorbeeld, als ik de tijd ervoor had, stel dat ik geen werk had of wat dan ook en zij hebben een voorjaarsmarkt of een lentemarkt (...) Nou ik denk dat ik daar dan wel even zou gaan kijken ja."

Wijze van deelname

De negen buurtbewoners die aangegeven hebben op dit moment deel te nemen aan een initiatief van Moestuin de Slinger hebben de vraag gekregen: "Op welke manier neemt u deel aan een initiatief van Moestuin de Slinger?" De optie die het meest is genoemd is 'Ik koop daar groente', bijna de helft van de buurtbewoners geeft aan dit te doen. De opties 'Ik drink daar koffie of thee' en 'Vrijtijdsbesteding' werden beide meer dan eens genoemd. Alle resultaten van de negen buurtbewoners, die meerdere antwoordopties konden geven, zijn overzichtelijk weergegeven in figuur 2.

Op welke manier neemt u deel aan een initiatief van Moestuin de Slinger?

16 reacties

Figuur 2, manier van deelname buurtbewoners Steenwijk-West, opgehaald van Google Forms.

Deelname in frequentie

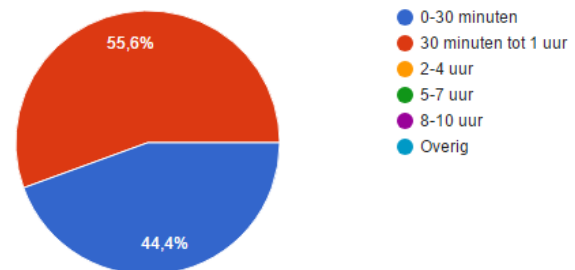
De meeste buurtbewoners hebben aangegeven dat ze minder dan elke maand of 'af en toe' deelnemen aan een initiatief van Moestuin de Slinger, dit is 77,8 procent van de negen buurtbewoners. Uit de informatie van de interviews kwamen geen afwijkende resultaten.

Tijdsbesteding bij deelname

Meer dan de helft van de buurtbewoners brengt per keer 30 minuten tot een uur door bij Moestuin de Slinger. Iets minder dan de helft van de buurtbewoners brengt per keer 0 tot 30 minuten door bij Moestuin de Slinger. Al de informatie uit deze vraag wordt duidelijk weergegeven in het cirkeldiagram van figuur 3.

Hoeveel tijd brengt u door per keer bij een initiatief van Moestuin de Slinger?

9 reacties

Figuur 3, tijdsbesteding buurtbewoners Steenwijk-West, opgehaald van Google Forms.

Samen deelnemen

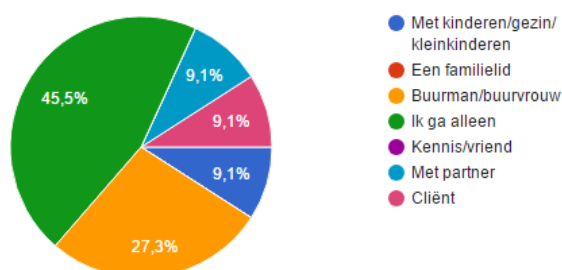
De meeste van de negen buurtbewoners die deelnemen aan een initiatief van Moestuin de Slinger, nemen alleen deel, dit is 55,6 procent. De buurtbewoners konden meerdere antwoordmogelijkheden geven. Niet alle buurtbewoners gaan alleen naar Moestuin de Slinger. Een respondent:

"Naja, als ik zoiets weet, of ik krijg er bericht van. Nou ja, en dan wil ik altijd wel proberen als ik iemand mee kan krijgen, als dat mag. Want ja, ik vind het wel jammer als er wat is en ik kan dan niet. Omdat ik alleen ben. Kiek als ik dat een beetje op tijd weet dan kan ik altijd wel weer iemand vragen."

Al de informatie uit deze vraag wordt duidelijk weergegeven in het cirkeldiagram van figuur 4. Hiernaast neemt 88,9 procent overdag deel aan een initiatief van Moestuin de Slinger.

Met wie gaat u naar een initiatief van Moestuin de Slinger?

11 reacties

Figuur 4, samengaan buurtbewoners Steenwijk-West.

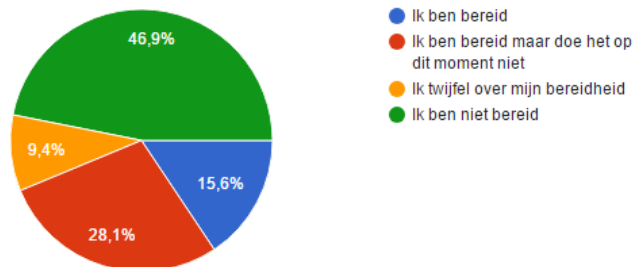
Deelvraag 2: Hoe kan Moestuin de Slinger de participatie van de buurtbewoners vergroten?

Bereidheid om deel te nemen

Om te weten hoe Moestuin de Slinger de participatie zou kunnen vergroten is het belangrijk om te weten wat de bereidheid is om deel te nemen bij Moestuin de Slinger. Want je hebt bereidheid nodig om te gaan participeren. Figuur 5 laat in een cirkeldiagram zien dat bijna de helft van de

In hoeverre bent u bereid om deel te nemen aan een initiatief van Moestuin de Slinger?

(64 reacties)

Figuur 5, bereidheid buurtbewoners Steenwijk-West, opgehaald van Google Forms.

buurtbewoners niet bereid is om deel te nemen. Uit de interviews blijkt ook dat er buurtbewoners zijn die bereid zijn om deel te nemen aan een initiatief van Moestuin de Slinger en het voornemen hebben om er heen te gaan. Een respondent zegt:

"Maar ik wil wel is een keer groente ophalen een praatje maken (...) Ja, gewoon is een keer kijken en wil ik daar wat groente kopen dan."

Een andere respondent zegt:

"(...) Ik heb dat bord dus weleens zien staan maar toen heb ik daar nooit echt acht op gegeven van goh daar moeten we eens een keer naar toe weet je wel. Dat willen we nu wel gaan doen maar ik heb het nu nog niet weer gezien. Het spul is ook nog niet boven de grond denk ik!"

Ruim 1/3 van de buurtbewoners geeft aan te twijfelen over hun bereidheid of wel bereid te zijn maar op dit moment niet te participeren.

Activiteiten bij bereidheid

De buurtbewoners die als antwoord hebben gegeven 'Ik ben bereid', 'Ik ben bereid maar doe het op dit moment niet' of 'Ik twijfel over mijn bereidheid' hebben de vraag gekregen: "Als u bereid zou zijn, wat zou u dan doen bij een initiatief van Moestuin de Slinger?" Er waren meerdere antwoordopties mogelijk. Vierendertig buurtbewoners hebben dit ingevuld en 55,9 procent heeft aangegeven dat ze hun groenten bij Moestuin de Slinger zouden kopen. Uit de interviews blijkt ook dat buurtbewoners groente zouden willen kopen bij Moestuin de Slinger.

"Van we moeten eens wat vaker eens een keer een bosje wortels of sla kopen want we hoeven niet altijd uit onze eigen moestuin te eten."

Van de buurtbewoners heeft 20,6 procent aangegeven dat ze er koffie of thee zouden drinken. Ook heeft 23,5 procent aangegeven dat zij zouden helpen aan het vergroten van de naamsbekendheid van Moestuin de Slinger.

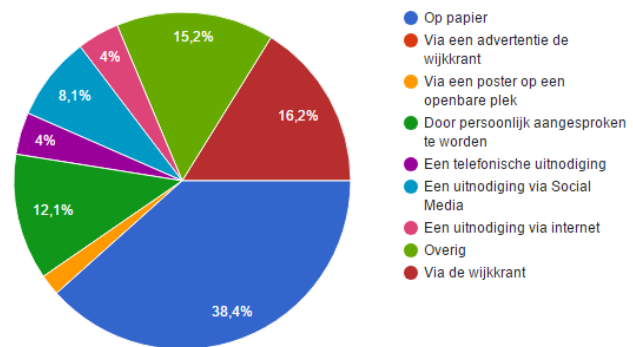
Informerende activiteiten en het nieuws

Wat de onderzoekers zien is dat globaal genomen de resultaten van de vraag: "Wat voor uitnodiging zou u motiveren om deel te nemen aan een initiatief van Moestuin de Slinger?" hetzelfde zijn als de resultaten van de vraag: "Hoe zou u op de hoogte gehouden willen worden van de activiteiten en het nieuws van Moestuin de Slinger?".

Aan de buurtbewoners werd gevraagd wat voor uitnodiging hen zou motiveren om deel te nemen aan een initiatief van Moestuin de Slinger. Vierenzestig buurtbewoners hebben hierop gereageerd en er waren meerdere antwoordmogelijkheden mogelijk. Meer dan de helft van de buurtbewoners gaf aan dat zij op papier door de brievenbus willen worden uitgenodigd. Figuur 6 laat in een cirkeldiagram zien wat voor uitnodiging zou motiveren om deel te nemen aan een initiatief van Moestuin de Slinger.

Wat voor uitnodiging zou u motiveren om deel te nemen aan een initiatief van Moestuin de Slinger?

99 reacties

Figuur 6, uitnodigingsvoorkeur buurtbewoners Steenwijk-West, opgehaald van Google Forms.

"Ik denk (...) dat het wel netjes is van de Slinger naar de buurt toe om aan te tonen wat er te beleven valt aan de overkant zeg maar. (...) Of misschien huis aan huis wat foldertjes in de straat voor de mensen die aanwonend zijn (...) Dat wij misschien wel wat meer informatie vanuit daar krijgen."

"Duidelijkheid. Duidelijkheid want om een tekst kun je niet heen."

Een kwart van de buurtbewoners gaf aan dat een advertentie in de wijkkrant hun voorkeur had. Over de vormgeving van de uitnodiging werd door een respondent aangegeven dat deze er aantrekkelijk uit moet zien:

"(...) Dat kan in de krant, modeblaadje zeg maar en een huis-aan-huis krant (...) Ja, wat meer getrokken het moet een beetje met een kleurtje, een logootje (...) dat het wat meer aantrekt. En dat het niet allemaal precies binnen de lijntjes en een kadertje, van nou ja wat is dat eigenlijk voor advertentie. Zwart-wit? Nou liever een kleurtje minimaal."

Daarnaast gaf ongeveer 1/5 van de buurtbewoners aan dat zij persoonlijk uitgenodigd willen worden voor een initiatief van Moestuin de Slinger. Uit de interviews blijkt onder andere dat Moestuin de Slinger volgens buurtbewoners wel wat meer reclame zou kunnen maken.

"Wat meer reclame maken, want er staat weleens een bord vooraan de weg, om de hoek daar". En: "Met inderdaad een bord naar buiten van goh vanaf dinsdag zijn de doperwten in de aanbieding."

‘Reclame maken’ voor een activiteit kan op verschillende manieren, bijvoorbeeld door een kaartje in de bus, in de krant, een huis-aan-huis krant, foldertjes, een bord buiten, of digitaal. Want als er reclame gemaakt wordt:

“(...) Vooral voor de groenten verkoop enzo als ik zie dat ze dat er geadverteerd wordt dan zullen wij daar zeker wel wat mee gaan doen.”

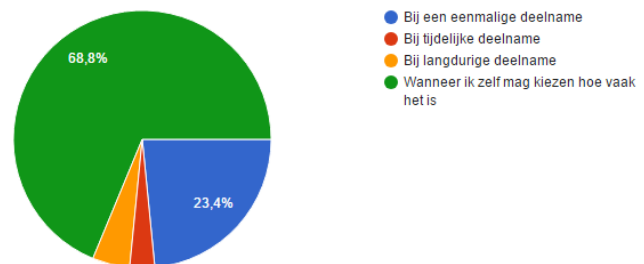
Wijze van deelname

Om in te spelen op de wensen van de buurtbewoners bij het participeren bij Moestuin de Slinger hebben de onderzoekers de buurtbewoners gevraagd:

“Wanneer zou u deelnemen aan een initiatief van Moestuin de Slinger?” De resultaten waren dat een grote meerderheid aangaf dat ze zelf willen kiezen hoe vaak ze deelnemen. Naast zelf willen kiezen wanneer buurtbewoners bij

Moestuin de Slinger komen willen ze ook zelf beslissen wat ze bij Moestuin de Slinger doen. Daarnaast zei bijna een kwart van de vierenzestig buurtbewoners dat ze eenmalig zouden willen deelnemen. Dit is overzichtelijk gemaakt in figuur 7.

Wanneer zou u deelnemen aan een initiatief van Moestuin de Slinger?
(64 reacties)

Figuur 7, variant van deelname buurtbewoners Steenwijk-West, opgehaald van Google Forms.

Om de participatie van buurtbewoners te kunnen vergroten is er ook gevraagd naar welk moment van de dag en week de buurtbewoners het liefst zouden deelnemen aan een initiatief van Moestuin de Slinger. Daarop heeft 42,2 procent van de buurtbewoners aangegeven door middel van meerdere antwoordmogelijkheden dat zij het liefst doordeweeks overdag participeren. Toch geeft ook 18,8 procent van de buurtbewoners aan doordeweeks 's avonds te willen participeren. Uit de interviews blijkt dat de huidige openingstijden van Moestuin de Slinger aansluiten bij de buurtbewoners.

“Stel dat wij van hun diensten gebruik willen maken dan kan dat rustig in deze tijd zoals dat nou geopend is zeg maar.”

Belangrijk bij deelname

We hebben ook gevraagd naar wat buurtbewoners belangrijk vinden wanneer ze deelnemen aan een initiatief van Moestuin de Slinger. Van de buurtbewoners gaf 31,3 procent aan dat zij het belangrijk vinden dat er een activiteit aangeboden wordt. Dit bleek ook uit de interviews. Een respondent:

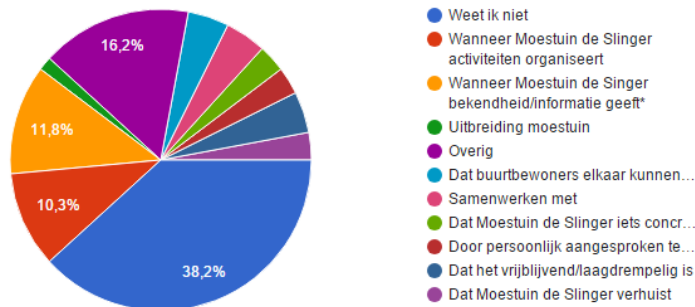
“(...) Vooral voor de groenten verkoop enzo als ik zie dat ze dat er geadverteerd wordt dan zullen wij daar zeker wel wat mee gaan doen maar ik loop daar niet uit mezelf naar binnen van hoe zit dat en wanneer kunnen we wat... Nee. Dat wacht ik gewoon rustig af, kijken wanneer er wat.”

Ook gaf 20,3 procent van de buurtbewoners aan dat zij het belangrijk vinden dat er een professional aanwezig en aanspreekbaar is. Aan de buurtbewoners is ook de vraag gesteld of er iets zou zijn waardoor het participeren bij Moestuin de Slinger aantrekkelijker zou kunnen worden. Van de

Wat zou participeren bij Moestuin de Slinger aantrekkelijker maken?

68 reacties

Figuur 8, aantrekkelijkheid vergroten voor buurtbewoners Steenwijk-West, opgehaald van Google Forms.

vierenzestig buurtbewoners geeft meer dan 1/3 aan dat zij niets weten wat participeren aantrekkelijker kan maken. Daarnaast geeft meer dan 1/10 van de buurtbewoners aan dat zij te weinig van Moestuin de Slinger weten om er te participeren en dat zij meer informatie nodig hebben om te komen participeren. Iets meer

dan 1/10 geeft ook aan dat Moestuin de Slinger iets moet organiseren willen ze komen. Een respondent oppert dit idee:

"(...) Misschien is het weleens leuk om een vrijwilligers dag te organiseren dat er mensen uit de buurt misschien wel met die mensen samen iets een projectje willen gaan doen (...)"

Al deze gegevens worden overzichtelijk gemaakt in het cirkeldiagram van figuur 8. Verder wordt er als idee genoemd dat Moestuin de Slinger producten ook zou kunnen verkopen, bijvoorbeeld op een lokale markt met een kraampje.

Deelvraag 3; In hoeverre zijn de buurtbewoners van Steenwijk-West bereid contact aan te gaan met buurtbewoners met een beperking van Moestuin de Slinger?

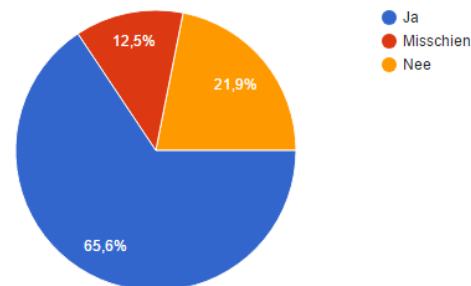
Contact aangaan met iemand met een beperking

Ongeveer 2/3 van de vierenzestig buurtbewoners is bereid contact aan te gaan met een buurtbewoner met een beperking. Ongeveer 1/5 van de buurtbewoners is niet bereid om contact aan te gaan met een buurtbewoner met een beperking. De overige minderheid gaf aan misschien contact aan te willen gaan met een buurtbewoner met een beperking. Figuur 9 laat in een cirkeldiagram zien

Typ hier uw vergelijking.hoe de bereidheid is van de buurtbewoners.

Zou u contact aan willen gaan met een buurtbewoner met een beperking?

64 reacties

Figuur 9, bereidheid contact aangaan buurtbewoners Steenwijk-West, van Google Forms.

Ook uit de interviews komt naar voren dat buurtbewoners over het algemeen positief tegenover staan tegenover contact aangaan met mensen met een beperking. Een respondent zegt:

"Die mensen kunnen der ook niks aan doen, hè. (...) Nou ja, die mensen zijn der ook. (...) En ja, die zijn net zo goed als ons."

Een andere respondent is bereid vanwege zijn religieuze levensovertuiging:

"Ja dan zie je, zo is het in mens en maatschappij. We zijn allemaal verschillend. En dat geldt ook voor hen, en dan denk ik van ja, het zijn ook gewoon mensen, schepselen Gods."

Belangrijk bij contact aangaan

Van de buurtbewoners heeft 78,1 procent aangegeven bereid te zijn of misschien bereid te zijn om contact aan te gaan met een buurtbewoner met een beperking. Zij kregen daarop de volgende vraag: "Ik vind het belangrijk wanneer ik contact aanga met een buurtbewoner met een beperking, dat..." Er waren verschillende antwoordopties mogelijk.

Van de buurtbewoners gaf 28 procent aan dat er een professional aanwezig en aanspreekbaar moet zijn. Voor de antwoordoptie 'Wanneer ik achtergrondinformatie heb over de beperking van de persoon, zodat ik weet hoe ik ermee om kan gaan' koos ook 28 procent van de buurtbewoners.

In het interview is door buurtbewoners aangegeven dat ze het fijn vinden dat er (de mogelijkheid is tot) contact is voor 'overleg' met een professional of dat deze aanwezig is bij Moestuin de Slinger:

"Tis als ik maar met ze kan praten enzo. Ik bedoel maar ja, nou ja, net wat ik zeg, als dat niet kan, dan is het wel mooi dat der iemand bij is. Die je d'r in kan helpen."

Op de vraag wat buurtbewoners belangrijk vinden in het contact aangaan zijn de volgende punten genoemd: Zorg voor de medemens, hun volwaardig achten (ondanks hun handicap) en hen accepteren zoals ze zijn.

Voorkeur bij contact aangaan

Bij de vraag: "Welke van deze opties heeft uw voorkeur bij het aangaan van contact met een buurtbewoner met een beperking?" konden de buurtbewoners aangeven of ze voorkeur hebben om met dezelfde persoon contact aan te gaan of met verschillende personen. Daarnaast konden ze aangeven of het hun voorkeur heeft bij eenzelfde activiteit of bij verschillende activiteiten. Een ruime meerderheid van ongeveer 2/3 van de buurtbewoners, gaf aan het niet uit te maken. De uitkomsten van de overige opties zijn ongeveer aan elkaar gelijk. Deze resultaten zijn duidelijk te zien in figuur 10.

Van de buurtbewoners heeft 28 procent aangegeven één keer per maand contact aan te willen gaan met een buurtbewoner met een beperking. Daarnaast heeft precies 1/5 van de buurtbewoners aangegeven spontaan/incidenteel contact te willen aangaan met een buurtbewoner met een beperking.

Duur contact per keer

Deze vraag werd (ook) alleen gesteld aan buurtbewoners die bij de vraag: "Zou u contact aan willen gaan met een buurtbewoner met een beperking?" hebben geantwoord bereid te zijn of misschien bereid te zijn om contact aan te gaan met een buurtbewoner met een beperking.

Bijna de helft van de buurtbewoners wil maximaal een half uur per keer doorbrengen met een buurtbewoner met een beperking.

Ongeveer 1/4 van de buurtbewoners gaf aan maximaal een uur per keer door te willen brengen met een buurtbewoner met een beperking. Figuur 11 laat in een cirkeldiagram de verdeling qua tijd duidelijk zien.

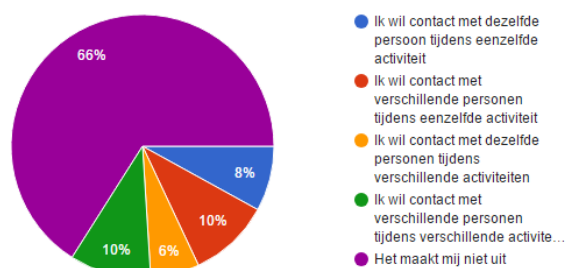
Voorkeur vorm contact en beperking

Deze vraag werd alleen gesteld aan buurtbewoners die bij de vraag: "Zou u contact aan willen gaan met een buurtbewoner met een beperking?" hebben geantwoord bereid te zijn of

misschien bereid te zijn om contact aan te gaan met een buurtbewoner met een beperking. De buurtbewoners hebben een tabel ingevuld waarbij 6 verschillende vormen van contact stonden en waarbij ze konden aangeven of ze tot deze vorm van contact bereid waren. Ze konden per vorm van contact kiezen uit de volgende opties (zie figuur 12 en figuur 13):

Welke van deze opties heeft uw voorkeur bij het aangaan van contact met een buurtbewoner met een beperking?

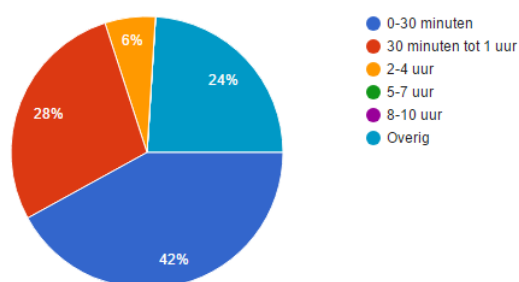
50 reacties

Figuur 10, voorkeuren bij contact aangaan van buurtbewoners Steenwijk-West, van Google Forms.

Hoeveel tijd zou u per keer willen doorbrengen met een buurtbewoner met een beperking?

50 reacties

Figuur 11, voorkeuren duur contact buurtbewoners Steenwijk-West, van Google Forms

- Iemand met een verstandelijke beperking;
- Iemand met een psychiatrische beperking;
- Iemand met een verstandelijke en psychiatrische beperking;
- Ik ben niet bereid in deze situatie.

	Zwaaien, knipogen, duim opsteken, oogcontact	Groeten	Af en toe een kort praatje	Langer praten op regelmatige basis	Samen koffie/thee drinken	Samen een activiteit doen
Iemand met een verstandelijke beperking	10	10	14	8	10	11
Iemand met een psychiatrische beperking	3	3	1	2	2	2
Iemand met een verstandelijke en psychiatrische beperking	33	35	29	15	20	20
Ik ben niet bereid in deze situatie	4	2	6	25	18	17

Figuur 12, voorkeuren in contact buurtbewoners Steenwijk-West.

In deze tabellen wordt weergegeven wat de voorkeur is van de buurtbewoners in het contact aangaan met een buurtbewoner met een beperking. In deze tabellen is duidelijk aangegeven welke vorm van contact de voorkeur heeft van buurtbewoners. Daarbij kunnen ze per vorm van contact aangeven of ze nog voorkeur hebben of dit met een buurtbewoner is met een verstandelijke beperking, een psychiatrische beperking, of allebei.

De buurtbewoners zijn vooral bereid om non-verbaal contact aan te gaan, te groeten en om af en toe een kort praatje te maken met een buurtbewoner met een beperking. Van de buurtbewoners is 92 procent bereid om non-verbaal contact aan te gaan met een buurtbewoner met een beperking. Van de buurtbewoners is 66 procent bereid om zowel met iemand met een verstandelijke beperking als met een psychiatrische beperking non-verbaal contact aan te gaan.

Van alle buurtbewoners is 96 procent bereid om te groeten naar een buurtbewoner met een beperking. Van de buurtbewoners is 70 procent bereid om zowel iemand met een verstandelijke beperking als met een psychiatrische beperking te groeten.

Op zes personen na zijn alle buurtbewoners bereid om af en toe een kort praatje te maken met een buurtbewoner met een beperking. Een respondent:

"Ik denk dat gewoon het simpel maken van een leuk praatje."

Figuur 33, voorkeuren in contact buurtbewoners Steenwijk-West (2)

Bij deze vormen van contact zijn weinig buurtbewoners niet bereid. Bij de vormen van contact die intensiever van aard zijn (zoals langer praten op regelmatige basis, samen koffie of theedrinken en samen een activiteit doen), zijn er duidelijk minder buurtbewoners bereid. Er wordt ook duidelijk onderscheid gemaakt in af en toe een kort praatje aangaan en langer praten op regelmatige basis. Bij af en toe een kort praatje aangaan waren maar zes personen niet bereid, terwijl bij langer praten op regelmatige basis de helft van de buurtbewoners maar bereid is.

De buurtbewoners zijn bereid om samen een activiteit te doen met een buurtbewoner met een beperking, in totaal is 66 procent van de buurtbewoners hiertoe bereid. Uit de interviews bleek dat samen iets ondernemen toch soms iets te veel gevraagd is.

Verder valt het op dat wanneer de buurtbewoners onderscheid maken in contact aangaan met buurtbewoners met een verstandelijke beperking of een psychiatrische beperking, dat er dan duidelijk vaker de voorkeur wordt gegeven aan contact aangaan met een buurtbewoner met een verstandelijke beperking.

3.3 Wijkboerderij de Klooienberg

Algemene vragen Wijkboerderij de Klooienberg

Algemeen

Van de zeventig buurtbewoners die de enquête hebben ingevuld is 62,9 procent vrouw en de rest zijn mannen. Daarnaast is de grootste groep bewoners in de leeftijd van 20-39 jaar, dit is precies de helft van alle buurtbewoners. Daarna is de enquête het meeste door buurtbewoners van 60 jaar of ouder ingevuld, dit is 18,6 procent van alle buurtbewoners. Deze informatie laat zien onder welke leeftijdscategorie de buurtbewoners vallen die in Holtenbroek 1 wonen en inherent ook over de leeftijdscategorie die kan participeren bij Wijkboerderij de Klooienberg.

Cultuur

Van de buurtbewoners komen 84,3 procent uit Nederland en 15,7 procent heeft een ander land van herkomst. Dit betekent voor Wijkboerderij de Klooienberg dat zij grotendeels te maken zullen

hebben met buurtbewoners met een Nederlandse achtergrond. De grootste groep buurtbewoners, 52,9 procent, verbindt zich niet aan een (religieuze) levensovertuiging. Ongeveer 38,6 van de buurtbewoners is christelijk.

Gezinssamenstelling

Van de buurtbewoners is 32,9 procent getrouwd en heeft kinderen en 20 procent van de buurtbewoners is alleenstaand. De meeste buurtbewoners die kinderen hebben, hebben twee of meerdere kinderen.

Opleiding en werk

Van de buurtbewoners heeft 38,6 procent als hoogste opleiding een Hbo-opleiding afgerond. Daarna is de hoogst afgeronde opleiding een mbo-opleiding, dit is 25,7 procent van alle buurtbewoners. Er volgen weinig buurtbewoners een vervolgopleiding, wanneer zij wel een vervolgopleiding volgen is dit vooral in de vorm van een cursus. Qua werk werkt 28,6 procent van de buurtbewoners niet. Het aantal uren dat de overige buurtbewoners werkzaam zijn is relatief gelijk. De grootste groep werkt in de Zorg & Hulpverlening, dit is 34 procent van alle buurtbewoners.

Wonen

De meeste buurtbewoners, 91,4 procent wonen al 2 jaar of meer in Holtenbroek. Het grootste gedeelte, 72,9 procent, woont in een koopwoning.

Deelvraag 1: Op welke wijze participeren de buurtbewoners bij Wijkboerderij de Klooienberg op dit moment?

Deelname

Om te weten op welke wijze buurtbewoners op dit moment participeren bij Wijkboerderij de Klooienberg is het belangrijk om te weten hoeveel mensen op dit moment deelnemen aan een initiatief van Wijkboerderij de Klooienberg. Ongeveer 67,1 procent van de zeventig buurtbewoners heeft aangegeven op dit moment deel te nemen aan een initiatief van Wijkboerderij de Klooienberg. In figuur 14 is te zien wie van de buurtbewoners participeren en wat hun geslacht is.

Geslacht	Buurtbewoners	Participeren
Man	26	3
Vrouw	44	20
Totaal	70	23

Figuur 14, geslacht en participatie buurtbewoners Holtenbroek 1, opgehaald van Google Forms.

Uit de interviews bleek dat een reden is om niet te participeren bij Wijkboerderij de Klooienberg onbekendheid is. Respondenten gaven aan:

"Ik zou niet weten wat ik daar moet doen. Gewoon niet. Geen idee."
"Dat ik denk nou ja, kan ik daar wel naar binnen? En moet ik dan kinderen meenemen of zo iets?"

Wijze van deelname

De drieëntwintig buurtbewoners die aangegeven hebben op dit moment deel te nemen aan een initiatief van Wijkboerderij de Klooienberg hebben de vraag gekregen: "Op welke manier neemt u deel aan een initiatief van Wijkboerderij de Klooienberg?" Er waren meerdere antwoordopties mogelijk. Van de drieëntwintig buurtbewoners die dit hebben ingevuld hebben de meeste buurtbewoners, 91,3 procent aangegeven de kinderboerderij te bezoeken. Van de buurtbewoners komt 30,4 procent bij de kinderopvang en 26,1 procent koopt groente bij Wijkboerderij de Klooienberg.

Van de buurtbewoners drinkt 21,7 procent koffie of thee bij Wijkboerderij de Klooienberg. Een respondent:

"Dus vanwege de BSO komen we daar... Af en toe om te spelen, komen we daar. (...) Ik weet ook dat je daar groente kan kopen. Dat heb ik ook, nou, ik denk nu een keer of drie gedaan, zeg maar."

Uit de interviews blijkt dus ook dat buurtbewoners die participeren bij Wijkboerderij de Klooienberg komen voor vrijetijdsbesteding.

Deelname in frequentie

Van de buurtbewoners die deelneemt aan een initiatief van Wijkboerderij de Klooienberg brengt 47,8 procent wekelijks een bezoek. Een respondent:

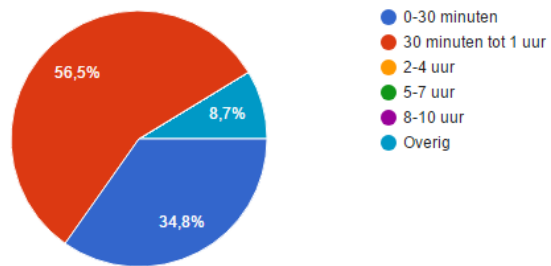
"Ik denk dat ik er één keer in de twee drie weken wel ff lang loop om eventjes dieren te kijken met de jongens."

Tijdsbesteding bij deelname

Meer dan de helft van de buurtbewoners brengt per keer 30 minuten tot 1 uur door bij Wijkboerderij de Klooienberg. Meer dan 1/3 van de buurtbewoners heeft aangegeven 0-30 minuten per keer aanwezig te zijn. Al de informatie uit deze vraag wordt duidelijk weergegeven in het cirkeldiagram van figuur 15.

Hoeveel tijd brengt u door per keer bij een initiatief van Wijkboerderij de Klooienberg?
(23 reacties)

Figuur 15, tijdsbesteding buurtbewoners Holtenbroek, opgehaald van Google Forms.

Samen deelnemen

De meeste van de drieëntwintig buurtbewoners bezoeken Wijkboerderij de Klooienberg met hun kinderen, gezin of kleinkinderen, ongeveer 2/3 van de buurtbewoners. Meer dan 1/5 van de buurtbewoners bezoekt Wijkboerderij de Klooienberg samen met hun partner.

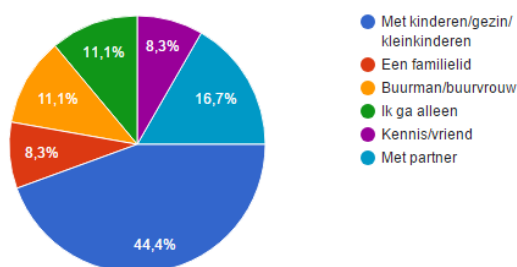
Een respondent:

"Andere moeders met jonge kinderen gaan er ook naartoe, (...) als we dan elkaar buiten tegenkomen (...) dan lopen we even een rondje en dan gaan we daar ff langs."

Al de informatie uit deze vraag wordt duidelijk weergegeven in het cirkeldiagram van figuur 16. Hiernaast neemt 78,3 procent van de buurtbewoners overdag deel aan een initiatief van Wijkboerderij de Klooienberg. Ook een grote groep van de buurtbewoners participeert in het weekend overdag, namelijk 69,6 procent.

Met wie gaat u naar een initiatief van Wijkboerderij de Klooienberg?

36 reacties

Figuur 16, samengaan buurtbewoners Holtenbroek 1, opgehaald van Google Forms.

Deelvraag 2: Hoe kan Wijkboerderij de Klooienberg de participatie van de buurtbewoners vergroten?

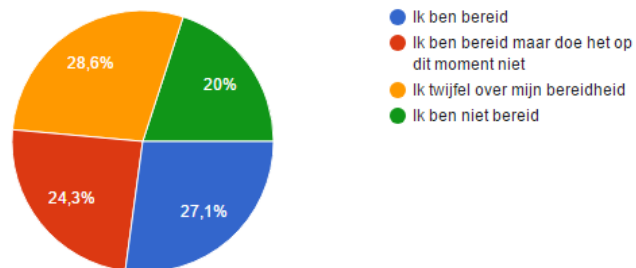
Bereidheid om deel te nemen

Om te weten hoe

Wijkboerderij de Klooienberg de participatie zou kunnen vergroten is het belangrijk om te weten wat de bereidheid is om deel te nemen bij Wijkboerderij de Klooienberg. Want je hebt bereidheid nodig om te gaan participeren. In figuur 17 ziet u dat alle antwoordopties ongeveer door een kwart van de zeventig buurtbewoners is gegeven. Uit de interviews blijkt dat een respondent niet bereid is:

In hoeverre bent u bereid om deel te nemen aan een initiatief van Wijkboerderij de Klooienberg?

(70 reacties)

Figuur 17, bereidheid buurtbewoners Holtenbroek 1, opgehaald van Google Forms.

"Nou ja ze hoeven mij er niet voor uit te nodigen."

Activiteiten bij bereidheid

De buurtbewoners die als antwoord hebben gegeven 'Ik ben bereid', 'Ik ben bereid maar doe het op dit moment niet' of 'Ik twijfel over mijn bereidheid' hebben de vraag gekregen: "Als u bereid zou zijn, wat zou u dan doen bij een initiatief van Wijkboerderij de Klooienberg?". Er waren meerdere antwoordopties mogelijk. Zesenvijftig buurtbewoners hebben dit ingevuld en 53,6 procent van de buurtbewoners heeft aangegeven dat zij hun groenten bij Wijkboerderij de Klooienberg zouden kopen en 58,9 procent dat ze de kinderboerderij zouden bezoeken. Een groot aantal van de buurtbewoners heeft aangegeven dat ze er koffie of thee zouden drinken, dit is in totaal 46,4 procent van alle buurtbewoners. Daarnaast hebben 17,9 procent van de buurtbewoners aangegeven dat zij mee zouden helpen aan het vergroten van de naamsbekendheid van Wijkboerderij de Klooienberg. Een respondent van de interviews is bereid om haar bloemen in het vervolg te kopen bij Wijkboerderij de Klooienberg:

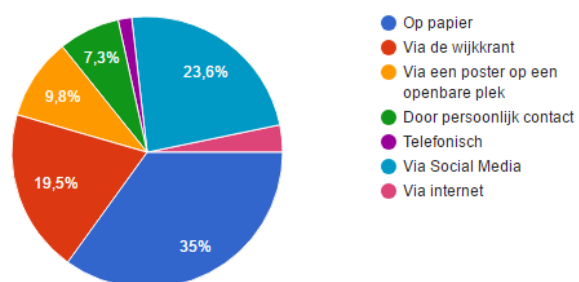
"Dan kocht ik daar mijn bloemen in het vervolg."

Motiverende uitnodiging

Wat de onderzoekers zien is dat globaal genomen de resultaten van de vraag: "Wat voor uitnodiging zou u motiveren om deel te nemen aan een initiatief van Wijkboerderij de Klooienberg?" hetzelfde zijn als de resultaten van de vraag: "Hoe zou u op de hoogte gehouden willen worden van de activiteiten en het nieuws van Wijkboerderij de Klooienberg?".

Hoe zou u op de hoogte gehouden willen worden van de activiteiten en het nieuws van Wijkboerderij de Klooienberg?

123 reacties

Figuur 18, informeren buurtbewoners Holtenbroek 1, opgehaald van Google Forms.

Aan de buurtbewoners werd gevraagd wat voor uitnodiging hen zou motiveren om deel te nemen aan een initiatief van Wijkboerderij de Klooienberg. Zeventig buurtbewoners hebben hierop gereageerd en er waren meerdere antwoordmogelijkheden mogelijk. De meeste buurtbewoners gaven aan dat zij op papier door de brievenbus willen worden uitgenodigd, namelijk 65,7 procent. In figuur 18 ziet u dat alle antwoordopties weergegeven in een cirkeldiagram.

"Door de brievenbus zou ik ook wel leuk vinden, gewoon even een papiertje zeg maar. Het voelt toch persoonlijker."

Daarnaast gaf 24,3 procent van de buurtbewoners gaf aan dat een advertentie in de wijkkrant hun voorkeur had. Deze resultaten komen overeen met de resultaten uit de enquête die gehouden is in Steenwijk-West.

Wat opvalt is dat 40 procent van de buurtbewoners in Holtenbroek heeft aangegeven dat een uitnodiging via Social Media hen zou motiveren. Dit is in Steenwijk-West niet het geval. Een ander opvallende uitkomst is dat 27,1 procent van de buurtbewoners heeft aangegeven dat ze ook persoonlijk uitgenodigd willen worden. Dit was ook in Steenwijk-West een stuk minder. Een ander resultaat wat opvallend is uit de interviews is dat de buurtbewoners meerdere keren wijzen op de functionaliteit van een bord aan de weg met informatie. Dit is niet specifiek uit de enquêtes gekomen, wel uit de interviews die in Steenwijk-West gehouden zijn. Een respondent:

"Een bord aan de weg... Waarop het programma van deze week staat."

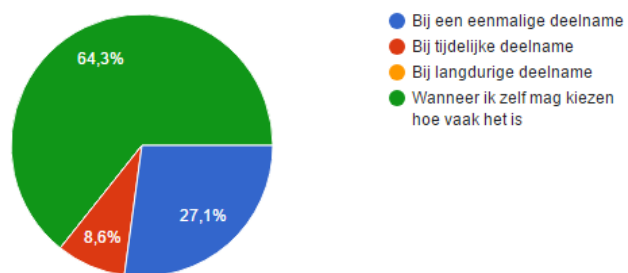
Een respondent vat het mooi samen:

"Maar je zou het wel kunnen combineren. Dus en op Facebook melding en een mailtje en alsnog een papiertje door de bus. Maar ik vind het fijn om het of in de wijkkrant te lezen, maar met name dat papiertje in de bus. Dat is gelijk heel duidelijk, dan is er geen ruis om heen..."

Wijze van deelname

Om in te spelen op de wensen van de buurtbewoners bij het participeren bij Wijkboerderij de Klooienberg is er aan de buurtbewoners gevraagd: "Wanneer zou u deelnemen aan een initiatief van Wijkboerderij de Klooienberg?" De resultaten waren dat een grote meerderheid aangaf dat ze zelf wilden kiezen hoe vaak ze deelnemen.

Wanneer zou u deelnemen aan een initiatief van Wijkboerderij de Klooienberg?
(70 reacties)

Figuur 19, variant deelname van buurtbewoners Holtenbroek 1, opgehaald van Google Forms.

"Nou, ik ben niet zo van de vaste dingen, dus... Dat vind ik wel leuk, gewoon aansluiten bij het moment."

"Kijk en als er z'n dag is als, als ze een of ander feest met een marktje en dingetjes, dan denk ik: 'Ah leuk, daar ga ik even langslopen.'"

Naast zelf willen kiezen wanneer buurtbewoners bij Wijkboerderij de Klooienberg komen willen ze ook zelf beslissen wat ze daar doen. Daarnaast zei ongeveer een kwart van de zeventig buurtbewoners dat ze eenmalig zouden willen deelnemen. Dit is overzichtelijk gemaakt in figuur 19.

Om de participatie van buurtbewoners te kunnen vergroten is er ook gevraagd naar welk moment van de dag en week de buurtbewoners het liefst zouden deelnemen aan een initiatief van Wijkboerderij de Klooienberg. De meeste buurtbewoners hebben door middel van meerdere antwoordmogelijkheden aangegeven dat zij het liefst doordeweeks overdag participeren, dit is 54,3 procent van alle buurtbewoners. Precies de helft heeft ook aangegeven dat zij het liefst in het weekend overdag zouden willen participeren bij Wijkboerderij de Klooienberg. Ook geven buurtbewoners aan om in de avond te willen participeren:

"En ja en hoe ruimer de openingstijden zijn, hoe... Meer... Mensen je kunt trekken."

Uit de interviews bleek dat de buurtbewoners of tevreden zijn met de openingstijden van Wijkboerderij de Klooienberg of niet weten wat de openingstijden zijn:

"Maar ik heb nu echt helemaal geen idee van wanneer ze open zijn."

Belangrijk bij deelname

In het onderzoek is ook gevraagd naar wat buurtbewoners belangrijk vinden wanneer ze deelnemen aan een initiatief van Wijkboerderij de Klooienberg. Van de buurtbewoners gaf 58,6 procent aan dat zij het belangrijk vinden dat er een activiteit aangeboden wordt. Dit bleek ook uit de interviews. De respondenten:

"En als er dingen georganiseerd worden, zoals laatst werden de uiterwaarden weer schoon gemaakt, dan is dat via Sociale Media heel helder gecommuniceerd. Dat maakt het wel weer makkelijker omdat je weet wat er van je wordt verwacht. Dit gaan we doen, zo zo en zo tijd, bepaalde tijd, dit heb je nodig, en dan is het gewoon, dan zijn de kaders geschetst."

"En misschien iets vaker iets van een gerichtere activiteit ofzo. Hè, dat het dan met bijvoorbeeld met Pasen dat het bijvoorbeeld misschien eieren zoeken. (...) Maar, ja iets meer een activiteit zou ik wel leuk vinden."

Aan de buurtbewoners is ook de vraag gesteld of er iets zou zijn waardoor het participeren bij Wijkboerderij de Klooienberg aantrekkelijker zou kunnen worden. Van de zeventig buurtbewoners geeft ongeveer 1/5 aan dat zij te weinig van Wijkboerderij de Klooienberg weten om er te participeren en dat zij meer informatie nodig hebben om te komen participeren.

"Zou ik zeggen hoe meer informatie, hoe meer begrip, hoe meer duidelijkheid, hoe lager die drempel wordt."

"Ik denk dat ik meer informatie zou verspreiden."

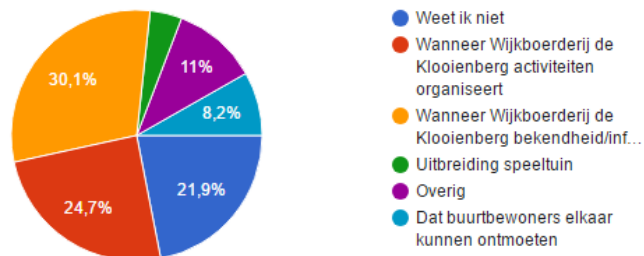
Bijna 1/4 van de buurtbewoners geeft aan dat Wijkboerderij de Klooienberg iets moet organiseren willen ze komen. De buurtbewoners willen zelf niets organiseren. Dit benadrukt het feit dat Wijkboerderij de Klooienberg activiteiten moet organiseren om (meer) buurtbewoners te laten participeren.

"Dus de activiteiten of ik mis het, of het is daadwerkelijk wat minder geworden. Maar ik krijg niet zo heel veel meer van mee. Dus ik denk wel dat het leuk is om ja, de activiteiten toch in stand te houden of toch inderdaad te promoten."

Al deze informatie wordt overzichtelijk gemaakt in figuur 20.

Wat zou participeren bij Wijkboerderij de Klooienberg aantrekkelijker maken?

73 reacties

Figuur 20, aantrekkelijkheid vergroten voor buurtbewoners Holtenbroek 1, opgehaald van Google Forms.

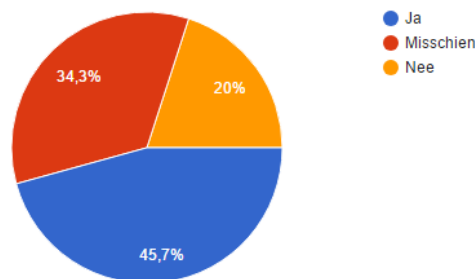

Deelvraag 3: In hoeverre zijn de buurtbewoners van Holtenbroek 1 bereid om contact aan te gaan met buurtbewoners met een beperking van Wijkboerderij de Klooienberg?

Contact aangaan met iemand met een beperking

Bijna de helft van de zeventig buurtbewoners is bereid om contact aan te gaan met een buurtbewoner met een beperking. Ongeveer 1/3 van de mensen geeft aan misschien bereid te zijn om contact aan te gaan. En precies 1/5 van de buurtbewoners is niet bereid om contact aan te gaan met een buurtbewoner met een beperking. Figuur 21 laat in een cirkeldiagram zien hoe

Zou u contact aan willen gaan met een buurtbewoner met een beperking?
(70 reacties)

Figuur 21, bereidheid contact aangaan buurtbewoners Holtenbroek 1, van Google Forms.

de bereidheid is van de buurtbewoners. Een respondent die niet bereid is:

"Ik ga niet nog iets der bij doen. Niet nog iets der bij, nee dat kan niet. Dat kan gewoon niet."

De andere kant van de uitkomsten worden ook benadrukt en bevestigd:

"Nee kijk om nou iemand met een beperking of zonder beperking of wat dan ook ergens mee te helpen, prima (...)."

Een aantal buurtbewoners gaven aan dat ze al met mensen met een beperking werken en daarom niet meer contact willen met een buurtbewoner met een beperking:

"Nou ik werk met mensen met een beperking, dus het is al een deel van mijn leven ergens. (...) Dat is soms echt wel investeren en nou ja ik heb best wel nou ja mijn handen vol zeg maar. Dus ja wil en kan ik dat ook niet echt helemaal."

Belangrijk bij contact aangaan

Van de buurtbewoners heeft 80 procent aangegeven bereid te zijn of misschien bereid te zijn om contact aan te gaan met een buurtbewoner met een beperking. Zij kregen daarop de volgende vraag: "Ik vind het belangrijk wanneer ik contact aanga met een buurtbewoner met een beperking, dat..." Ze konden bij deze vraag uit meerdere antwoordopties kiezen.

Door 55,4 procent van deze buurtbewoners is aangegeven dat ze het belangrijk vinden bij het contact aangaan dat ze achtergrondinformatie hebben over de beperking van de persoon, zodat ze weten hoe ze hier mee om kunnen gaan. Hiernaast vindt ongeveer 33,9 procent van de buurtbewoners het belangrijk dat ze weten wat ze moeten doen.

"Ja, belangrijk is om toch eerst even iets te weten over die achtergrond. En dat hoeft eigenlijk niet echt veel te zijn, maar wel iets. Bijvoorbeeld vanne... Ja, wat die beperking is van die persoon."

"Maar in ieder geval even he, dat je weet van... Wat je wel of niet kunt, moet, mag doen. In het... Met mensen met een beperking."

Van de buurtbewoners vindt 30,4 procent van de buurtbewoners het belangrijk dat er een professional aanwezig en aanspreekbaar is.

"Nou misschien als de begeleiders een ander hesje aan kunnen, dan de werkers. Of een naambordje of iets van herkenbaarheid in de kleren. Ik denk dat dat voor mij het belangrijkste is. Dat je ze kan herkennen. Dan hoef ik niet persé contact met ze, (...), maar dat ik ze kan herkennen."

Voorkeur bij contact aangaan

Bij de vraag: "Welke van deze opties heeft uw voorkeur bij het aangaan van contact met een buurtbewoner met een beperking?" konden de zesenvijftig buurtbewoners aangeven of ze voorkeur hebben om met dezelfde persoon contact aan te gaan of met verschillende personen. Daarnaast konden ze aangeven of het hun voorkeur heeft bij eenzelfde activiteit of bij verschillende activiteiten. Bijna 2/3 van de buurtbewoners heeft geen voorkeur bij het aangaan van contact met een buurtbewoner met een beperking. Bijna 1/5 van de buurtbewoners heeft de voorkeur om contact aan te gaan met dezelfde persoon, tijdens eenzelfde activiteit.

Welke van deze opties heeft uw voorkeur bij het aangaan van contact met een buurtbewoner met een beperking?
(56 reacties)

Figuur 22, voorkeuren bij contact aangaan van buurtbewoners Holtenbroek 1, van Google Forms.

"Als het met dezelfde is dan kan je meer iemand leren kennen. Dat zou ik wel mooi vinden. (...) Dan krijgt het contact voor mijn gevoel meer diepgang, meer betekenis zeg maar."

Deze resultaten zijn duidelijk te zien in figuur 22.

Van de zesenvijftig buurtbewoners zou 48,2 procent tussen de 1 en 5 keer per maand contact aan willen gaan met een buurtbewoner met een beperking. Daarnaast heeft 17,9 procent van alle buurtbewoners geen idee of weet niet hoe vaak ze per maand contact aan zouden willen gaan met een buurtbewoner met een beperking.

"Ik zou best 1 middag in de 14 dagen ofzo wat willen doen in die richting, maar dat is ook het einde."

Duur contact per keer

Deze vraag werd (ook) alleen gesteld aan buurtbewoners die bij de vraag: "Zou u contact aan willen gaan met een buurtbewoner met een beperking?" hebben geantwoord bereid te zijn of misschien bereid te zijn om contact aan te gaan met een buurtbewoner met een beperking.

De grootste groep buurtbewoners heeft aangegeven per keer 30 minuten tot 1 uur met een buurtbewoner met een beperking door te willen brengen, namelijk 42,9 procent van de buurtbewoners. En 32,1 procent van de buurtbewoners zou per keer 0 tot 30 minuten willen doorbrengen met een buurtbewoner met een beperking.

Voorkeur vorm contact en beperking

Deze vraag werd alleen gesteld aan buurtbewoners die bij de vraag: "Zou u contact aan willen gaan met een buurtbewoner met een beperking" hebben geantwoord bereid te zijn of misschien bereid te zijn om contact aan te gaan met een buurtbewoner met een beperking. De buurtbewoners hebben een tabel ingevuld waarbij 6 verschillende vormen van contact stonden en waarbij ze konden aangeven of ze tot deze vorm van contact bereid waren. Ze konden per vorm van contact kiezen uit de volgende opties (zie figuur 23 en 24):

- Iemand met een verstandelijke beperking
- Iemand met een psychiatrische beperking
- Iemand met een verstandelijke en psychiatrische beperking
- Ik ben niet bereid in deze situatie

	Zwaaien, knipogen, duim opsteken, oogcontact	Groeten	Af en toe een kort praatje	Langer praten op regelmatige basis	Samen koffie of theedrinken	Samen een activiteit doen
Iemand met een verstandelijke beperking	14	11	17	10	13	9
Iemand met een psychiatrische beperking	3	3	2	4	2	2
Iemand met een verstandelijke en psychiatrische beperking	34	40	36	23	25	21
Ik ben niet bereid in deze situatie	5	2	1	19	16	24

Figuur 23, voorkeuren in contact buurtbewoners Holtenbroek 1(1)

In deze tabellen wordt weergegeven wat de voorkeur is van de buurtbewoners in het contact aangaan met een buurtbewoner met een beperking. In deze tabellen is duidelijk aangegeven welke

vorm van contact de voorkeur heeft van buurtbewoners. Daarbij kunnen ze per vorm van contact aangeven of ze nog voorkeur hebben of dit met een buurtbewoner is met een verstandelijke beperking, een psychiatrische beperking, of allebei.

Figuur 24, voorkeuren in contact buurtbewoner Holtenbroek 1 (2)

De buurtbewoners zijn vooral bereid om non-verbaal contact aan te gaan, te groeten en om af en toe een kort praatje te maken met een buurtbewoner met een beperking. 91,1 procent van de buurtbewoners is bereid om non-verbaal contact aan te gaan met een buurtbewoner met een beperking. 60,7 procent van de buurtbewoners is bereid om zowel met iemand met een verstandelijke beperking als met een psychiatrische beperking non-verbaal contact aan te gaan.

Van alle buurtbewoners is 96,4 procent bereid om te groeten naar een buurtbewoner met een beperking. Van de buurtbewoners is 71,4 procent bereid om zowel iemand met een verstandelijke beperking als met een psychiatrische beperking te groeten.

Op één iemand na zijn alle buurtbewoners bereid om af en toe een kort praatje te maken met een buurtbewoner met een beperking. Een respondent:

"Gewoon echt een praatje. Gewoon even een praatje."

Bij deze vormen van contact zijn weinig buurtbewoners niet bereid. Bij de vormen van contact die intensiever van aard zijn (zoals langer praten op regelmatige basis, samen koffie of theedrinken en samen een activiteit doen), zijn er duidelijk minder buurtbewoners bereid. Er wordt ook duidelijk onderscheid gemaakt in af en toe een kort praatje aangaan en langer praten op regelmatige basis. Bij af en toe een kort praatje aangaan was maar één persoon niet bereid, terwijl bij langer praten op regelmatige basis was 33,9 procent van de buurtbewoners niet bereid.

De minste buurtbewoners zijn bereid om samen een activiteit te doen met een buurtbewoner met een beperking, in totaal is 42,9 procent van de buurtbewoners hiertoe niet bereid. Uit de interviews bleek dat samen iets ondernemen te veel gevraagd is soms. Een respondent:

"Maar echt samen iets ondernemen ofzo. Dat vind ik weer een stap te ver ofzo."

Verder valt het op dat wanneer de buurtbewoners onderscheid maken in contact aangaan met buurtbewoners met een verstandelijke beperking of een psychiatrische beperking, dat er dan

duidelijk vaker de voorkeur wordt gegeven aan contact aangaan met een buurtbewoner met een verstandelijke beperking. Dit benadrukt ook een respondent die meegewerkt heeft aan een interview:

"Nou, dat je met iemand met een psychiatrische achtergrond, dat je daar een gesprek mee aangaat en dat lukt van geen kant."

Buurtbewoners gaven aan in het interview dat ze het soms lastig vinden om dieper en langer contact aan te gaan met iemand met een beperking:

"Ik ben in het wereldje niet thuis. Dus het is een beetje dit als ik heel eerlijk ben. En niet omdat ik niet wil, maar ik heb de kennis niet."

Een andere respondent:

"Nou ja, dat ligt eraan wat voor beperking (...) mensen met een verstandelijke beperking ja daar moet je dan eerst aftasten hoe ver je daar mee gaan kunt." Terwijl een andere respondent helemaal geen moeite heeft met dit contact: "Nou ja, niet zo, ik voel helemaal geen drempel ofzo. En ik heb ook wel met kinderen met beperkingen, dat ik dan zeg ja dat heb ik zelf ook."

H4. Conclusies, aanbevelingen en discussie

4.1 Inleiding hoofdstuk

De uitkomsten, ook wel conclusies genoemd, worden in dit hoofdstuk van beide netwerkkondersteunende plaatsen samengevoegd. Hiervoor is gekozen, omdat de discussies van beide plaatsen over het algemeen overeenkomen. Daarom zullen beide plaatsen in dit hoofdstuk samen netwerkkondersteunende plaatsen worden genoemd. De conclusies zijn getrokken op basis van de resultaten uit de enquêtes en interviews. Daarnaast is er een koppeling gemaakt met de beschreven theorie uit hoofdstuk 1, die relevant is voor de conclusies.

Aan het einde van dit hoofdstuk wordt antwoord gegeven op de centrale vraagstelling:

"In hoeverre zijn de buurtbewoners betrokken bij de netwerkkondersteunende plaatsen, Moestuin de Slinger en Wijkboerderij de Klooienberg, en wat hebben de buurtbewoners nodig om meer te participeren?"

4.2 Deelvraag 1: Op welke wijze participeren de buurtbewoners bij de netwerkkondersteunende plaatsen op dit moment?

Begripsafbakening

Alle buurtbewoners die hebben meegewerkt aan een enquête of interview worden 'buurtbewoners' genoemd. Bij de beantwoording van deelvraag 1 gaat het uitsluitend over de participerende buurtbewoners. Bij Moestuin de Slinger gaat het over negen buurtbewoners, bij Wijkboerderij de Klooienberg over drieëntwintig buurtbewoners. Bij deelvraag 2 en deelvraag 3 worden met buurtbewoners alle respondenten bedoeld die meegewerkt hebben aan de interviews en/of de enquêtes.

Inleiding

Deze eerste deelvraag gaat over de manier van participeren van de buurtbewoners bij de netwerkkondersteunende plaatsen op dit moment. In de enquêtes is gevraagd of de buurtbewoners participeren bij de netwerkkondersteunende plaatsen en hoe zij dit op dit moment vormgeven. De antwoorden hierop hebben de onderzoekers een duidelijk beeld gegeven van de manier waarop buurtbewoners participeren bij de netwerkkondersteunende plaatsen. Deze participatie is nu voornamelijk consumerend. Buurtbewoners participeren bij de netwerkkondersteunende plaatsen wanneer zij deelnemen aan enig initiatief, van groente kopen tot het zelf organiseren van activiteiten.

Beantwoording deelvraag 1

Een groot aantal van de buurtbewoners participeert op dit moment niet bij de netwerkkondersteunende plaatsen. In Steenwijk-West participeren er op dit moment 9 van de 64 buurtbewoners. In Holtenbroek 1 participeren er op dit moment 23 van de 70 buurtbewoners. De buurtbewoners die participeren bij de netwerkkondersteunende plaatsen hebben aangegeven dat zij hier groente kopen, er koffie of theedrinken en/of er komen voor vrijetijdsbesteding, zij participeren hiermee op een consumerende manier. Bij Wijkboerderij de Klooienberg wordt daarnaast de kinderboerderij en de kinderopvang ook veel bezocht. Bij Moestuin de Slinger ligt de frequentie in deelname het laagst, buurtbewoners nemen gemiddeld minder dan een keer per maand of 'af en toe' deel aan een initiatief van Moestuin de Slinger. Het grootste gedeelte gaat alleen naar Moestuin de Slinger en zij doen dit door de week overdag. Bij Wijkboerderij de Klooienberg nemen de meeste buurtbewoners twee tot vier keer per maand deel aan een initiatief van Wijkboerderij de Klooienberg. Bij beide netwerkkondersteunende plaatsen nemen de meeste buurtbewoners een half uur tot maximaal een uur per keer deel bij de netwerkkondersteunende plaats. De meeste

buurtbewoners van Wijkboerderij de Klooienberg gaan overdag met het gezin en/of partner naar Wijkboerderij de Klooienberg. Een verschil met de buurtbewoners van Moestuin de Slinger, is dat veel buurtbewoners van Holtenbroek 1 de netwerkondersteunende plaats ook in het weekend overdag bezoeken.

Uit het onderzoek blijkt dat een groot aantal van de buurtbewoners wel bereid zijn om deel te nemen aan een initiatief van de netwerkondersteunende plaatsen. Bij Wijkboerderij de Klooienberg ligt dit aantal wel een stuk hoger dan bij Moestuin de Slinger. De theorie van Kwekkeboom (in Vliet, Duyvendak, Boonstra, & Plemper, 2004) over de vermaatschappelijking sluit aan bij beide netwerkondersteunende plaatsen. Volgens hem staat de Nederlandse bevolking positief tegenover het punt dat alle kwetsbare en hulpbehoevende mensen een volwaardige plek in de samenleving dienen te krijgen. Wanneer de vermaatschappelijking dichterbij komt, blijken burgers echter meer terughoudend te zijn.

In Holtenbroek is het opvallend dat er aanzienlijk meer vrouwen participeren bij de netwerkondersteunende plaats dan mannen. In Steenwijk-West is het aantal mannen en vrouwen die participeren ongeveer aan elkaar gelijk. In Steenwijk-West ligt de leeftijd van de buurtbewoners die participeren hoger dan in Holtenbroek 1. De participanten in Holtenbroek 1 werken meer en hebben meer kinderen dan de buurtbewoners in Steenwijk-West. De buurtbewoners van Steenwijk-West die participeren wonen langer in de wijk dan de buurtbewoners van Holtenbroek 1. In beide wijken wonen er meer buurtbewoners in een koopwoning en is het grootste gedeelte van de huishoudens geen eenpersoonshuishouden.

Buurtbewoners drinken koffie of thee bij de netwerkondersteunende plaatsen, kopen er groente en komen er voor vrijetijdsbesteding en activiteiten. Bij Wijkboerderij de Klooienberg bezoeken buurtbewoners ook regelmatig de kinderboerderij en de kinderopvang. Uit een onderzoek van Nouweland (2012) blijkt dat mensen die participeren bepaalde motieven hebben. Deze motieven die zij beschrijft zijn plezier, het helpen van de ander, in contact raken met diverse culturen, iets doen wat aansluit bij de eigen interesse, in contact raken met andere mensen, iets doen met kinderen en iets uit eigen belang doen. Dit is ook terug te zien in de resultaten. Dit zijn allemaal activiteiten waar deze motieven een rol spelen.

Geconcludeerd kan worden dat er een groot aantal van de buurtbewoners op dit moment niet participeert. De buurtbewoners die op dit moment wel participeren doen dit op een consumerende manier.

4.3 Deelvraag 2: Hoe kunnen de netwerkondersteunende plaatsen de participatie van de buurtbewoners vergroten?

Inleiding

De tweede deelvraag gaat over de manier waarop de netwerkondersteunende plaatsen de participatie van de buurtbewoners kunnen vergroten. In de enquêtes en interviews is gevraagd naar tips en ideeën waardoor participeren bij de netwerkondersteunende plaatsen aantrekkelijker wordt voor buurtbewoners. Ook hebben buurtbewoners aangegeven wat zij zouden willen doen bij de netwerkondersteunende plaatsen wanneer zij bereid zouden zijn om te participeren.

Beantwoording deelvraag 2

De bereidheid om te participeren is bij beide netwerkondersteunende plaatsen hoog. De buurtbewoners in Holtenbroek 1 zijn meer bereid om te participeren dan de buurtbewoners van Steenwijk-West. Geconcludeerd kan worden dat buurtbewoners dus wel bereid zijn om te participeren, maar dat op dit moment nog weinig buurtbewoners dit doen. Dit wordt ondersteund

door een onderzoek van Kwekkeboom (in Vliet, et al., 2004) die aangeeft dat mensen wel bereid zijn, maar als het op daadwerkelijk participeren aankomt mensen het laten afweten.

Geconcludeerd kan worden dat wanneer buurtbewoners bereid zijn om te participeren dit wederom op consumerende wijze is. Zij zijn bereid hun groente te kopen bij de netwerkondersteunende plaatsen. Buurtbewoners van Wijkboerderij de Klooienberg zouden daarnaast ook deel willen nemen aan een project of een activiteit. Bredewold (2014) schrijft in haar aanbeveling van haar onderzoek dat het een goed idee is om projecten in de buurt op te zetten waarin een duidelijke rol wordt gegeven aan mensen met een beperking, zoals bij een kinderboerderij, fietsenmakerij, plantsoendienst, winkel of een restaurant. Op deze plekken kunnen namelijk afgebakende situaties gecreëerd worden en kunnen mensen met een beperking een zinvolle dagbesteding hebben die bijdraagt aan hun gevoel van eigenwaarde. Daarnaast kunnen buurtbewoners daar op een lichte manier in contact komen met mensen met een beperking.

Uit het onderzoek kwam naar voren dat buurtbewoners niet wisten wat ze bij de netwerkondersteunende plaatsen kunnen doen. Concluderend valt te zeggen dat buurtbewoners van de netwerkondersteunende plaatsen willen worden uitgenodigd en op de hoogte gehouden willen worden op papier door de brievenbus of via een flyer. Daarnaast via een advertentie of een persoonlijke uitnodiging. In Holtenbroek valt het op dat veel buurtbewoners ook via social media benaderd willen worden, in Steenwijk-West ligt dit aantal veel lager. Buurtbewoners vinden hiernaast een bord aan de weg met daarop informatie of het weekprogramma ook een fijne manier om uitgenodigd of op de hoogte te worden gehouden.

Het grootste deel van de buurtbewoners wil graag zelf kiezen hoe vaak zij participeren bij de netwerkondersteunende plaatsen. Wat de onderzoekers opvalt is dat buurtbewoners keuzevrijheid willen hebben in het al dan niet participeren. Het moet vrijblijvend zijn zonder al te veel verplichtingen. Bredewold (2014) geeft dit in haar onderzoek ook aan. Zij beschrijft dat deze begrensde contacten mensen zonder beperking veiligheid bieden, hierdoor hebben ze de situatie in de hand, doordat ze zelf kunnen kiezen of ze het contact onderhouden of afbreken. Dit is ook het geval bij vrijblijvende, vrijwillige en eenmalige activiteiten waarin contact met buurtbewoners met een beperking plaats vindt.

Buurtbewoners participeren het liefst overdag doordeweeks bij de netwerkondersteunende plaatsen. Een opvallend resultaat is dat de helft van de buurtbewoners in Holtenbroek 1 in het weekend overdag zouden willen participeren. Buurtbewoners van Holtenbroek 1 en Steenwijk-West geven beiden aan dat er een activiteit georganiseerd moet worden door de netwerkondersteunende plaats, zodat zij daarbij kunnen aansluiten. Een andere voorwaarde voor participatie is dat de netwerkondersteunende plaatsen voldoende ruchtbaarheid moeten hebben gegeven aan de activiteiten in de buurt. Zo zijn buurtbewoners op de hoogte en kunnen zij vervolgens kiezen om te participeren.

Geconcludeerd kan worden dat de bereidheid van de buurtbewoners om te participeren hoog is. Dit willen zij wederom doen op consumerende wijze. De buurtbewoners willen vooral graag meer informatie over de netwerkondersteunende plaats en hun aanbod.

4.4 **Deelvraag 3: In hoeverre zijn de buurtbewoners van Steenwijk-West en Holtenbroek 1 bereid om contact aan te gaan met buurtbewoners met een beperking bij de netwerkondersteunende plaatsen?**

Inleiding

Deelvraag drie gaat over de bereidheid van buurtbewoners om contact aan te gaan met een buurtbewoner met een beperking. Het is van belang om hier informatie over te verzamelen want bij de netwerkondersteunende plaatsen is het een doel dat buurtbewoners in contact komen met buurtbewoners met een beperking wanneer zij participeren. De behoeftes en wensen van buurtbewoners komen uit de enquêtes en interviews duidelijk naar voren wat betreft het aangaan van contact met buurtbewoners met een beperking.

Beantwoording deelvraag 3

In het aangaan van contact blijkt dat buurtbewoners van Steenwijk-West en Holtenbroek 1 een grote bereidheid hebben om contact aan te gaan met een buurtbewoner met een beperking.

Buurtbewoners stellen als randvoorwaarde voor het aangaan van contact dat zij achtergrondinformatie hebben over de beperking. Het doel hiervan is dat die achtergrondinformatie handvatten geeft in het aangaan van contact. Daarnaast kwam ook naar voren dat buurtbewoners graag willen dat er een professional aanwezig en aanspreekbaar is. Buurtbewoners van Holtenbroek 1 stellen ook de randvoorwaarde dat er duidelijkheid is over het onderlinge contact.

Bredewold (2014) noemt ook bepaalde randvoorwaarden in het aangaan van contact. Zij beschrijft dat het geen reële gedachte is dat er spontaan duurzame en warme relaties tussen burgers met en zonder beperkingen zouden ontstaan, waarin mensen van beide kanten aandacht, hulp en zorg aan elkaar bieden. Het lijkt mogelijk om contact tussen burgers met en zonder beperking te stimuleren en uit te breiden. De voorwaarde is wel dat dit onder de juiste omstandigheden, onder bepaalde voorwaarden en door een actieve koppeling en ondersteuning van een professional gebeurt.

Het maakt buurtbewoners niet per se uit met welke cliënt tijdens welke bezigheid ze dan contact hebben, mits de voorgenoemde randvoorwaarden aanwezig zijn. Het mogen verschillende buurtbewoners zijn met een beperking tijdens verschillende activiteiten. De buurtbewoners van Holtenbroek 1 hebben aangegeven dat zij tussen de 1 en 5 keer in de maand contact aan willen gaan met een buurtbewoner met een beperking. De buurtbewoners van Steenwijk-West hebben aangegeven dat zij niet vaker dan één keer in de maand of incidenteel/spontaan contact aan willen gaan met een buurtbewoner met een beperking.

Uit het onderzoek komt naar voren dat buurtbewoners geen moeite hebben om non-verbaal contact aan te gaan met een buurtbewoner met een beperking. Groeten wordt ook niet als een probleem gezien. Het is alleen zo dat dit oppervlakkige contact het netwerk van een buurtbewoner met een beperking niet direct uitbreidt. Wel blijkt uit onderzoek van Bredewold (2014) dat deze oppervlakkige en lichte vormen van contact een brug vormen tussen de doorgaans gescheiden werelden van mensen met een beperking en mensen zonder een beperking. Door deze lichte contacten kunnen ze kennismaken met de wereld van de ander, zonder dat dit als bedreigend ervaren wordt. Mensen met een beperking kunnen even uit de wereld van de psychiatrie of die van verstandelijk gehandicapten stappen en kunnen de rol van patiënt of cliënt van zich af zetten.

Daarnaast gaven buurtbewoners ook aan dat zij bereid zijn om een kort praatje te maken met een buurtbewoner met een beperking, dit breidt hun netwerk wel uit. Eigenlijk is het in al deze gevallen zo dat buurtbewoners liever contact maken met buurtbewoners met een verstandelijke beperking dan met een psychiatrische beperking of dat het hen niet uitmaakt welke beperking de

buurtbewoner heeft. Bredewold (2014) beschrijft ook dat een simpele begroeting of een praatje bij de winkel kunnen bijdragen aan het gevoel van erkenning en zich thuis voelen in de buurt. Dit is van groot belang voor mensen met een beperking, die veel in de buurt aanwezig zijn. Dit sluit aan bij het onderzoek, aangezien hieruit blijkt wat voor waarde het kan hebben om een kort praatje aan te gaan met een buurtbewoner met een beperking.

Wanneer het om langer praten op regelmatige basis gaat haken er beduidend meer buurtbewoners af. Dit is ook zo met samen koffie of theedrinken of met het samendoen van een activiteit. Ondanks dat veel buurtbewoners afhaken is er ook nog een groot deel van de buurtbewoners wel bereid om meer intensief contact aan te gaan met een buurtbewoner met een beperking. Het is wel belangrijk dat dit diepere contact begrensd wordt. Bredewold (2014) zegt hierover dat de contacten tussen burgers met en zonder beperking een negatieve wending kunnen nemen zonder begrenzing. Wanneer er geen grenzen zijn, grenzen vervagen en overschreden worden, dan kunnen er al gauw problematische situaties ontstaan. Deze conflicten ontstaan wanneer de verwachtingen over privacy in de buurt worden overtreden en waar geen gepaste afstand wordt gehouden.

Geconcludeerd kan worden dat veel buurtbewoners bereid zijn om contact aan te gaan met buurtbewoners met een beperking. Zij zouden bereid zijn om incidenteel contact aan te gaan met een buurtbewoner met een beperking, waarbij de achtergrondinformatie over de beperking en de aanspreekbaarheid en aanwezigheid van een professional de belangrijkste randvoorwaarden zijn.

4.5 Eindconclusie

In hoeverre zijn de buurtbewoners betrokken bij de netwerkondersteunende plaatsen, Moestuin de Slinger en Wijkboerderij de Klooienberg, en wat hebben de buurtbewoners nodig om meer te participeren?

De resultaten voor Moestuin de Slinger en Wijkboerderij de Klooienberg komen nagenoeg overeen, daarom hebben de onderzoekers ervoor gekozen om de centrale vraagstelling te beantwoorden voor beide netwerkondersteunende plaatsen tegelijk: Moestuin de Slinger en Wijkboerderij de Klooienberg. Wanneer er gesproken wordt over buurtbewoners bedoelen de onderzoekers hiermee de respondenten van de enquêtes en de interviews uit Holtenbroek 1 en Steenwijk-West. Wanneer het gaat over participatie wordt het totale aantal van 32 respondenten bedoeld die daadwerkelijk participeren bij Moestuin de Slinger en Wijkboerderij de Klooienberg.

Concluderend kan er gesproken worden over het feit dat de buurtbewoners vooral consumerend participeren bij de netwerkondersteunende plaatsen. Dit houdt in dat zij bij al bestaande initiatieven of georganiseerde activiteiten aansluiten of er hun groenten kopen, er koffie/theedrinken en/of er voor vrijetijdsbesteding komen. De buurtbewoners organiseren zelf weinig tot niets. Ook wordt er in Holtenbroek 1 duidelijk veel gebruik gemaakt van de buitenschoolse opvang en de kinderboerderij. Deze consumerende participatie gaat samen met de voorkeur dat de participatie wederkerig is, de buurtbewoners willen graag iets terug voor hun participatie.

Uit de enquêtes en de interviews is gebleken dat de netwerkondersteunende plaatsen de (consumerende) participatie van de buurtbewoners kunnen uitbreiden door informatie te geven aan de buurtbewoners. Dit kan via een persoonlijke flyer, gaven de buurtbewoners aan, om zo allereerst informatie te geven over wie de netwerkondersteunende plaatsen zijn, wat zij doen en wat zij de buurtbewoners kunnen bieden. Daarna kunnen de netwerkondersteunende plaatsen de buurtbewoners op deze manier, of in combinatie met via social media informeren en op de hoogte houden van activiteiten en ontwikkelingen. De combinatie van beide is belangrijk, ook in het

uitnodigen om actief te participeren bij de netwerkondersteunende plaatsen. Dit zou ook nog kunnen door een bord aan de weg of door mensen aan te spreken en informatie te geven over de netwerkondersteunende plaatsen. Dit omdat buurtbewoners niet of slecht op de hoogte zijn van wat de netwerkondersteunende plaats is en wat deze doet en/of aanbiedt.

Om verder te gaan op de inhoud van de uitnodiging is het volgens de buurtbewoners belangrijk dat de gevraagde participatie niet structureel is, liever eenmalig, vrijblijvend en vrijwillig. Daarnaast is aangegeven dat de buurtbewoners het liefst overdag op een doordeweekse dag willen participeren en het fijn zouden vinden dat er een professional aanwezig is die tevens herkenbaar en aanspreekbaar is op de tijden dat er buurtbewoners met een beperking aanwezig zijn. Ook zouden de buurtbewoners graag (meer) achtergrondinformatie willen hebben over de beperking(en) van de buurtbewoners met een beperking en dat zij niet veel vaker dan eens per maand hoeven te participeren. De activiteit hoeft niet langer te duren dan een half uur tot een uur.

Samengevat is het antwoord op de hoofdvraag: Zorg voor naamsbekendheid en biedt structurele maar vrijblijvende activiteiten aan voor zowel buurtbewoners met als zonder beperking.

4.6 Aanbevelingen

Inleiding

Deze aanbevelingen zijn gericht op zowel Moestuin de Slinger als Wijkboerderij de Klooienberg. Hiervoor is gekozen, omdat de aanbevelingen die de onderzoekers willen doen aan beide plaatsen over het algemeen overeenkomen. Daarom zullen beide plaatsen samen netwerkondersteunende plaatsen worden genoemd in dit hoofdstuk. Wanneer een aanbeveling specifiek voor Moestuin de Slinger of Wijkboerderij de Klooienberg geldt dan wordt dit specifiek benoemd.

Naamsbekendheid

Veel buurtbewoners zijn nog niet bekend met de netwerkondersteunende plaatsen of weten hier nog niet voldoende over. Daarom wordt er geadviseerd om meer naamsbekendheid te geven aan beide plaatsen. Dit kunnen de netwerkondersteunende plaatsen doen door te beschrijven wie ze zijn, wat ze doen en wat ze kunnen betekenen voor de buurtbewoners. Dit zou gedaan kunnen worden door een flyer te verspreiden onder de buurtbewoners, met daarop een overzicht van al deze bovengenoemde punten hierin verwerkt. Aanbevolen wordt om dit overzicht ook te delen via social media, vooral bij de buurtbewoners rondom Wijkboerderij de Klooienberg zal dit goed aansluiten. Hiernaast wordt ook geadviseerd om bij de netwerkondersteunende plaatsen zelf meer informatie geven. Door bijvoorbeeld een bord aan de weg te zetten met hierop het weekprogramma en wat voor groenten er die week te koop zijn.

Uitnodiging en informatieverstrekking

Geadviseerd wordt om de buurtbewoners meer op de hoogte te brengen en te houden van nieuws en activiteiten. De uitnodigingen die goed aansluiten bij de bewoners van de netwerkondersteunende plaatsen zijn een uitnodiging op papier door de brievenbus, een persoonlijke flyer, een advertentie in de wijkkrant en door buurtbewoners persoonlijk uit te nodigen.

Social media Wijkboerderij de Klooienberg

Bij Wijkboerderij de Klooienberg kwam naar voren dat veel buurtbewoners ook door social media op de hoogte willen worden gehouden van nieuws en activiteiten. Daarom wordt er geadviseerd om activiteiten en het laatste nieuws meer te delen via social media.

Activiteiten en aanbod

Door veel buurtbewoners is aangegeven dat ze zelf willen kiezen wanneer zij participeren en wat ze bij de netwerkondersteunende plaatsen doen. Geadviseerd wordt om voor eenmalige activiteiten participatie te vragen, in plaats van te vragen om structurele participatie. Ook wordt aanbevolen de groenteverkoop te blijven voortzetten en hier meer bekendheid aan te geven. Dit kan bijvoorbeeld door op een bord duidelijke informatie te zetten over wanneer de buurtbewoners deze groente kunnen kopen en hoeveel de groente kost.

Het advies is om meer activiteiten aan te bieden of te organiseren bij de netwerkondersteunende plaatsen. Hierbij kan gedacht worden aan het organiseren van een vrijwilligers (klus)middag, moderne cursussen, workshops, een theetuin, bloemenverkoop of de mogelijkheid bieden om iets (kleins) te kunnen eten. Hierbij wordt wel geadviseerd dat de netwerkondersteunende plaatsen hiervoor op een structureel moment open zijn, bijvoorbeeld op elke eerste zondagmiddag van de maand of in de lente- en zomermaanden. Aanbevolen wordt om hier voldoende ruchtbaarheid aan te geven, zodat buurtbewoners op de hoogte zijn en kunnen participeren. Het advies is ook om de activiteit maximaal een uur te laten duren.

Kinderboerderij Wijkboerderij de Klooienberg

Veel buurtbewoners die op dit moment al participeren komen bij Wijkboerderij de Klooienberg voor de kinderopvang en de kinderboerderij. Mogelijk zou Wijkboerderij de Klooienberg het aanbod voor kinderen kunnen uitbreiden, zodat het aantrekkelijker wordt voor buurtbewoners om hier met hun gezin te komen. Dit zouden ze kunnen doen door het plaatsen van extra speeltoestellen en/of door het uitbreiden van de kinderboerderij. Ook door de activiteiten wat vaker te organiseren en bij deze activiteiten ook meer kinderen te betrekken. Dit omdat veel buurtbewoners die Wijkboerderij de Klooienberg bezoeken hier samen komen met hun gezin. Aanbevolen wordt om niet veel vaker dan twee keer in de maand iets te organiseren voor de buurtbewoners.

Kinderen en Moestuin de Slinger

Voor Moestuin de Slinger is het een aanbeveling om de moestuin toegankelijk te maken voor kinderen. Geadviseerd wordt om in de toekomst de mogelijkheid te bieden voor enkele speeltoestellen en/of dieren die geaaid en geknuffeld kunnen worden. Geadviseerd wordt om de moestuin uit te breiden met een bloementuin. Ook wordt aangeraden om de mogelijkheid te bieden om koffie en thee te drinken bij de netwerkondersteunende plaats. Hierbij is het ook van belang om meer bekendheid te geven aan deze activiteiten. Ook wordt aanbevolen om niet vaker dan één keer in de maand een activiteit te organiseren voor de buurtbewoners.

Contact aangaan

Wanneer buurtbewoners bereid zijn om contact aan te gaan met een buurtbewoner met een beperking, dan vinden zij het onder andere belangrijk dat er een professional herkenbaar en aanspreekbaar is op de netwerkondersteunende plaatsen. De herkenbaarheid kan worden verhoogd wanneer de professionals een badge en/of shirt dragen met daarop het logo van de netwerkondersteunende plaats. Geadviseerd wordt verder om meer achtergrondinformatie te geven over de beperking van de buurtbewoner (met een beperking) en handvatten te bieden met betrekking tot het contact aangaan. Zodat buurtbewoners zonder beperking weten hoe zij contact aan zouden kunnen gaan en wat in dat contact belangrijk is voor de buurtbewoner met een beperking.

4.7 Discussie

Inleiding

In deze paragraaf willen de onderzoekers hun eigen visie omschrijven op de punten waar zij tegen aanliepen in het onderzoek. Doordat de onderzoekers hun eigen visie zullen geven zullen zij spreken in de wij-vorm. Het knelpunt waarop wij deze discussie baseren is de verwachting die de overheid heeft van burgers met betrekking tot het meedoen in de participatie samenleving. Deze verwachting, die aangestuurd wordt door bezuinigingen, is te hoog en burgers voldoen hier (nog) niet aan. Het knelpunt waar wij tegenaan lopen bij Moestuin de Slinger en Wijkboerderij de Klooienberg is dan ook dat er weinig buurtbewoners betrokken zijn en participeren bij bovengenoemde plekken.

Meer bekendheid?

Nu de resultaten van ons onderzoek binnen zijn en we veel buurtbewoners hebben kunnen spreken, viel het ons op dat het begrip 'onbekendheid' sterk naar voren kwam. Onbekendheid wat betreft de netwerkondersteunende plaatsen; wat het is en wat er te doen is, maar ook met betrekking tot mensen met een beperking. Waar wij onze discussie vooral op willen toespitsen is de onbekendheid die bij de buurtbewoners heerst over mensen die een verstandelijke beperking en/of psychiatrische achtergrond hebben. Wij hebben het idee dat de onbekendheid over deze doelgroep de drempel hoger maakt om daadwerkelijk te participeren bij een dergelijke netwerkondersteunende plaats, zoals Moestuin de Slinger en Wijkboerderij de Klooienberg. Er werd bijvoorbeeld door een buurtbewoner verteld dat wanneer iemand lichamelijk beperkt is, zij dit gelijk aan de buitenkant kon zien. Dit viel voor haar sneller te definiëren. Wanneer iemand verstandelijk beperkt is en/of psychiatrische problematiek ervaart is dit niet altijd goed te zien waardoor het voor haar als buurtbewoner moeilijk in te schatten is hoe ze zich hiertoe moet verhouden. Sterker nog buurtbewoners geven aan het niet te weten hoe ze om moeten gaan met mensen met een beperking. Hier volgen twee citaten vanuit twee verschillende interviews:

"En dat is het lastige. Iemand met een beperking kan prima functioneren in de maatschappij, maar van de buitenkant kan ik vaak niet zien wat de beperking is."

Of:

"Nou ja, dat ligt eraan wat voor beperking. Een lichamelijk beperking daar kun je mee praten, zoals dat je met iedereen praat en mensen met een verstandelijke beperking ja daar moet je dan eerst aftasten hoe ver je daar mee gaan kunt want ik bedoel een paar woorden kunnen hun verkeerd opvatten, op wat voor manier dan ook en dat heb ik, dat weet ik uit ervaring. En als ze dus buiten het boekje gaan nou dan is er niemand meer die ze tegenhoudt hoor."

Bredewold (2014) beschrijft in haar onderzoeksrapport dat vooroordelen die mensen hebben, het contact aangaan met mensen met een beperking belemmeren. Er zijn verschillende belemmeringen om contact te leggen met mensen met een beperking, waaronder beelden die ze vooraf van elkaar hebben, een afwijkend uiterlijk en een slechte lichamelijke verzorging. Als gevolg hiervan noemt Bredewold dat er twee werelden zijn, de wereld van mensen met een beperking en daarnaast de wereld van mensen zonder een beperking. Een kritische vraag hierbij is of de beperking van buurtbewoners meer op de voorgrond moet worden gezet zodat er één wereld wordt gevormd in plaats van twee aparte werelden. Door dit te doen ontstaat er meer bekendheid en wie weet mindert dat de belemmering om contact aan te gaan. Keerzijde hiervan is dat we niet weten of (alle) buurtbewoners met een beperking wel op de voorgrond willen worden gezet. Staan zij als persoon op de voorgrond of is dat hun beperking? Wij zijn ons bewust van de moeilijkheidsgraad van deze

kritische vraag. Vanuit een idealistisch perspectief zouden wij graag zien dat de buurtbewoner, zowel met als zonder beperking met zijn of haar voorkeuren centraal staat. Zodat iedere buurtbewoner zich gehoord en gezien voelt. Dit met betrekking tot bekendheid en openheid over zijn of haar beperking en ook met betrekking tot contact aangaan met verschillende buurtbewoners. We zijn ons er van bewust dat dit ontzettend lastig te bewerkstelligen is, vandaar de noemer 'idealistisch'.

Als we het hebben over twee aparte werelden en hier mogelijk een brug tussen slaan, dan rijst vervolgens ook nog deze vraag: Wie is er verantwoordelijk voor de overbrugging tussen de 'de wereld van mensen met een beperking en de wereld van mensen zonder beperking?' En wie zet de vooroordelen in een ander daglicht? Is dat de plicht van de netwerkondersteunende plaatsen of gaat dit nog veel verder in de vorm van de overheid en de politiek? Wij denken dat de overbrugging van deze twee werelden veel beter kan. Die overbrugging lijkt er amper te zijn voor de 'gewone' burger zonder sociale opleiding of mensen met een beperking in hun naaste omgeving. Meer informatie en bekendheid zou wat ons betreft de drempel voor toekomstige buurtbewoners kunnen verlagen om contact aan te gaan met mensen met een beperking bij de netwerkondersteunende plaats.

In een handleiding van Project de Kanteling & Landelijke platform GGZ (2011) wordt beschreven hoe de participatie van mensen met een psychiatrische achtergrond vergroot kan worden. Dit kan bijvoorbeeld door kwartiermaken. Dit houdt in dat er activiteiten worden georganiseerd in onder andere wijken, buurten, algemene voorzieningen en/of sportclubs om ruimte te creëren voor mensen met een psychiatrische achtergrond. In deze handleiding gaat het om activiteiten, waardoor de toegankelijkheid voor mensen met een psychiatrische beperking groter wordt. In dit geval zou dit in onze beleving ook toegespitst kunnen worden op mensen met een verstandelijke beperking.

Het organiseren van dergelijke activiteiten is een voorbeeld om verbinding te maken en vooral ook bekendheid te geven over mensen met een verstandelijke beperking en/of psychiatrische achtergrond. Wij hopen dat netwerkondersteunende plaatsen, als Moestuin de Slinger en Wijkboerderij de Klooienberg, maar ook gemeenten, de politiek en de overheid nog meer zullen pleiten voor bekendheid over deze doelgroepen. Zodat de vooroordelen en gevoelens die de drempel om contact aan te gaan hoog maken, plaats maken voor een reële kijk en positieve gevoelens. En er contact kan komen met de buurtbewoner die een beperking heeft. Hoe de netwerkondersteunende plaatsen bekendheid kunnen geven aan de activiteiten die verbinding en bekendheid bevorderen en hoe dit het beste aansluit bij de buurtbewoners, wordt beschreven bij 'conclusies en aanbevelingen' in hoofdstuk 4.

Literatuurlijst

- Bartiméus. (z.d.). *Historische moestuin Doorn*. Geraadpleegd op 28 oktober 2016, van <https://www.bartimeus.nl/dagbesteding/historische-moestuin-doorn>
- Bijleveld-Schouten, A. Th. B. (2009). *Brief van de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties*. Geraadpleegd op 13 februari 2017, van <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/dossier/30184/kst-30184-28?resultIndex=16&sorttype=1&sortorder=4>
- Bredewold, F. (2014). *Lof der oppervlakkigheid. Contact tussen mensen met een verstandelijke of psychiatrische beperking en buurtbewoners*. Amsterdam: Van Genneep.
- Bredewold, F. & Slendebroek-Meints, J. (2013). *Geven en nemen? Over wederkerigheid en andere patronen van contact tussen burgers met en zonder beperkingen in de samenleving. Samenvatting*. Zwolle: Centrum voor Samenlevingsstukken.
- Centraal Bureau voor de Statistiek. (2016). *Kerncijfers wijken en buurten 2013*. Geraadpleegd op 14 mei 2017, van <http://statline.cbs.nl/StatWeb/publication/?VW=T&DM=SLNL&PA=82339ned&LA=NL>
- Centrum voor ethiek en gezondheid, het. (z.d.) *Wat is ethiek?* Geraadpleegd op 22 december 2016, van <https://www.ceg.nl/themas/wat-is-ethiek>
- Dekker, S. M. (2005). *Kamerstuk Tweede Kamer der Staten-Generaal: Herstructurering en uitvoering Stedelijke vernieuwing*. 30136. Geraadpleegd van 12 februari 2017, van <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/dossier/30136/kst-30136-1?resultIndex=76&sorttype=1&sortorder=4>
- Divosa. (z.d.). *Participatiewet*. Geraadpleegd op 2 juni 2017, van <https://www.divosa.nl/onderwerpen/participatiewet>
- Gemeente Zwolle. (z.d.). *Holtenbroek*. Geraadpleegd op 12 februari 2017, van <https://www.zwolle.nl/holtenbroek>
- Gift City, de. (z.d.). *Jubileum de Gift City*. Geraadpleegd op 27 oktober 2016, van <http://degiftcity.nl/jubileum1jaar/>
- Grol Weerbaarheid. (z.d.). *Samen maken we het verschil! Gezamenlijkheid*. Gedownload op 12 februari 2017, van <http://www.grolweerbaarheid.nl/assets/documents/Gezamenlijkheid.pdf>
- Haarsma, F.A., Stouten-Hanekamp, M., Riphagen-Fikse, M.C., & Bredewold, F. (2015). *Netwerkondersteuning in buurt en wijk*. Zwolle: Centrum voor Samenlevingsvraagstukken.
- Haekens, A. (2005). *Forensische psychiatrie. Toerekeningsvatbaarheid. Over handelingsvrijheid*. Tijdschrift voor Psychiatrie, 12, 886-887. Geraadpleegd op 13 februari 2017, van <http://www.tijdschriftvoorpsychiatrie.nl/issues/228/articles/5462>
- Holtenbroek N.U. (z.d.). *Kwaliteitspanel*. Geraadpleegd op 13 februari 2017, van <http://www.holtenbroeknu.nl/cms/links.php>
- Jager-Vreugdenhil, M. (2012). *Nederland Participatieland? De ambitie van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en de praktijk in buurten, mantelzorgrelaties en kerken*. Amsterdam: Universiteit van Amsterdam

- Klus in de wijk. (z.d.). *Over ons*. Geraadpleegd op 27 oktober 2016, van <http://www.klusindewijk.nl/over-ons>
- Kramer, A. (2010). *Procesbegeleiding in Participatietrajecten: Waarom, wanneer en door wie?* Zoetermeer: FWA drukwerk
- Kuiper, R. (2009). *Moreel kapitaal, de verbindingskracht van de samenleving*. Amsterdam: Buijten & Schipperheijn.
- Kwaliteitspanel. (2001). *Rapportage: Kwaliteitspanel Holtenbroek. Onderzoekresultaten 2001*. Zwolle: Auteur.
- Leidelmeijer, K. (2012). *Buurtparticipatie en leefbaarheid*. Rapportnummer P21540. Amsterdam: RIGO Research en Advies BV.
- Linde, de. (z.d.). *Werken bij De Linde*. Geraadpleegd op 16 mei 2017, van <http://www.delindehasselt.nl/werken-bij/>
- Linders, L. (2010). *De betekenis van nabijheid: Een onderzoek naar informele zorg in een volksbuurt* (Proefschrift Universiteit van Tilburg, Tilburg). Den Haag: SDU-uitgevers.
- Moatien. (z.d.). *Welkom op Moatien.nl*. Geraadpleegd van 12 februari 2017, van <http://moatien.nl/>
- Nijenhuis, L. (2015). *Holtenbroek of Holtenbronx?* Geraadpleegd op 12 februari 2017, van <http://journalistiekzwolle.nl/nwsbeat/2015/05/26/holtenbroek-of-holtenbronx/>
- Nouweland, R. van den. (2012). *De motivatie van de vrijwilligers van Surplus Welzijn Breda* (Afstudeeropdracht) [HBO Kennisbank]. Gedownload op 16 mei 2017, van <https://hbo-kennisbank.nl/en/record/oai:surfsharekit.nl:57ce977f-475c-4841-a249-fe7d337d6408>
- Oozo. (z.d.). Inwoners Steenwijk West. Geraadpleegd op 11 mei 2017, van <http://www.oozo.nl/cijfers/steenwijkerland/stad-steenwijk/steenwijk-west>
- Overheid.nl. (2015). *WMO beleid 2015-2018*. Geraadpleegd op 16 mei 2017, van http://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/xhtmloutput/Historie/Winsum/345979/345979_1.html
- Phorza. (2009). *Beroepscode voor sociaal-agogisch werkers*. Bussum: Uitgeverij Coutinho.
- Platform 31. (z.d.). *Zwolle, Holtenbroek*. Geraadpleegd op 12 februari 2017, van <http://kennisbank.platform31.nl/pages/23945/Projecten/Zwolle-Holtenbroek.html>
- Prinsenstichting. (z.d.). *Prinsenstichting een zorg minder!* Geraadpleegd op 16 mei 2017, van <https://nl.pinterest.com/pin/300474606368289898/>
- Project de Kanteling & Landelijk Platform GGz. (2011). *Kanteling Wmo. Iedereen doet mee. Mensen met psychiatrische problematiek en het Wmo-beleid*. Utrecht: Auteur.
- Rijksoverheid. (z.d.-a). *Financiering participatiewet*. Geraadpleegd op 16 mei 2017, van <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/financien-gemeenten-en-provincies/inhoud/financiering-participatiewet>
- Rijksoverheid. (z.d.-b). *Gevolgen participatiewet*. Geraadpleegd op 16 november 2017, van <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/participatiewet/inhoud/gevolgen-participatiewet>

Rijksoverheid. (z.d.-c). *Participatiewet: informatie voor gemeenten*. Geraadpleegd op 11 november 2016, van <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/participatiewet/inhoud/participatiewet-informatie-voor-gemeenten>

Rijksoverheid. (2015). *Troonrede 2015*. Geraadpleegd op 12 februari 2017, van <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/toespraken/2015/09/15/troonrede-2015>

Roosmaelen, K. van. (2014). *Helm opent moestuin*. Geraadpleegd op 16 mei 2017, van <http://purmerend.vandaag.nl/helm-opent-moestuin/>

RTV Oost (2013). *Geen politiepost in probleemwijk Holtenbroek in Zwolle*. Geraadpleegd op 12 februari 2017, van <http://www.rtvooost.nl/nieuws/default.aspx?nid=170426>

Scheffers, J. (2014). *Sterk met een vitaal netwerk*. Empowerment en de sociaal netwerkmethodiek (derde oplage). Bussum: Coutinho.

Sila. (2008). *Mensbeeld - Test*. Geraadpleegd op 22 december 2016, van <http://mens-en-samenleving.infonu.nl/levensvisie/2326-mensbeeld-test.html>

Sociaal en Cultureel Planbureau. (2004). *In het zicht van de toekomst. Sociaal en Cultureel rapport 2004*. Meppel: Giethoorn Ten Brink

Steenhagen, L. (2014). *Een vriendschappelijke kijk op de wijk* (Bachelorrapport) [HBO Kennisbank]. Gedownload op 16 mei 2017, van <https://hbo-kennisbank.nl/record/E8F9310D-F176-4B61-9EFE6FA3DAA42CB9>

Steenwijk-West. (z.d.-a). *Activiteitscentrum De Korf*. Geraadpleegd op 12 februari 2017, van <http://www.steenwijkwest.nl/de-korf/>

Steenwijk-West. (z.d.-b). *Wijkvereniging Steenwijk-West*. Geraadpleegd op 16 mei 2017, van <http://www.steenwijkwest.nl/wijkvereniging-2/>

Steenwijk-West. (z.d.-c). *Wijkvisie*. Geraadpleegd op 16 mei 2017, van <http://www.steenwijkwest.nl/wijkwijzer/>

Steyaert, J., & Kwekkeboom, R. (2012). *De zorgkracht van sociale netwerken*. Eindhoven: Fontys Hogeschool Sociale Studies.

Stichting Focus. (z.d.). *Over Stichting Focus*. Geraadpleegd op 28 oktober 2016, van <http://focus zwolle.nl/over-stichting-focus>

Stichting Piëzo. (z.d.). *Moestuinproject Visioen*. Geraadpleegd op 12 februari 2017, van http://www.stichtingpiezo.nl/?page_id=112

Travers Welzijn. (z.d.). *Over Travers Welzijn*. Geraadpleegd op 12 februari 2017, van <https://www.traverswelzijn.nl/over-travers-welzijn/>

Tweede Kamer. (2009). *Toelichtende nota*. Utrecht, 16 november 2009. Geraadpleegd op 13 februari 2017, van <https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:o9TI32EUmBUJ:https://www.tweedekamer.nl/downloads/document%3Fid%3De9c29ded-a5e6-468e-915b-067b5159717e%26title%3DToelichtende%2520nota.doc+&cd=1&hl=nl&ct=clnk&gl=nl>

Veen, F. ten. (2016). *Kopje koffie West, voor alle bewoners uit West*. Geraadpleegd op 12 februari 2017, van <http://www.steenwijkwest.nl/kopje-koffie-west-voor-alle-bewoners-uit-west/>

Verhoeven, N. (2011). *Wat is onderzoek? Praktijkboek methoden en technieken voor het hoger onderwijs* (4^e druk). Den Haag: Boom Lemma uitgevers.

Veth, N. de. (2011). *Tevreden vrijwilligers dragen bij aan het leveren van goede zorg* (Afstudeeropdracht) [HBO Kennisbank]. Gedownload op 16 mei 2017, van <https://hbo-kennisbank.nl/record/oai:surfsharekit.nl:9aef4791-45a1-4829-8741-57967bcac074>

Vliet, K. van, Duyvendak, J.W., Boonstra, N., & Plemper, E. (2004). *Toekomstverkenning ten behoeve van een beroepenstructuur in zorg en welzijn* (Tweede druk). Utrecht: Verwey-Jonker Instituut.

Vrije Universiteit Amsterdam. (2012). *Verkeerd mensbeeld veroorzaakt egoïstisch gedrag*. Geraadpleegd op 13 februari 2017, van <http://www.gezondheidskrant.nl/verkeerd-mensbeeld-veroorzaakt-egoïstisch-gedrag/>

Walstijn, A. van. (z.d.). *Persbericht 23-3-2015: Gemeenten en zorgaanbieders onderzoeken rol informele netwerken*. Geraadpleegd op 6 oktober 2016, van <http://www.projectnetwerkondersteuning.nl/pers/>

Wijkkrant Kijk op West. (2016, 1 maart). De Korf: altijd wat te doen! p. 5. Gedownload op 12 februari 2016, van http://www.obsdesamensprong.nl/fileadmin/Zuidveen/Tijdelijk/Kijk_op_West_maart_2016.pdf

Wikipedia. (2016-a). *Beroepsethiek*. Geraadpleegd op 22 december 2016, van <https://nl.wikipedia.org/wiki/Beroepsethiek>

Wikipedia. (2016-b). *Steenwijk*. Geraadpleegd op 12 februari 2017, van <https://nl.wikipedia.org/wiki/Steenwijk>

Woningstichting SWZ. (z.d.). *Wijk Holtenbroek*. Geraadpleegd op 12 februari 2017, van <https://www.swz.nl/in-de-wijken/holtenbroek>

Workcenter Zwolle. (z.d.-a). *Clothing*. Geraadpleegd op 27 oktober 2016, van <http://www.5050workcenterzwolle.nl/clothing/>

Workcenter Zwolle. (z.d.-b). *Food*. Geraadpleegd op 27 oktober 2016, van <http://www.5050workcenterzwolle.nl/food/>

Workcenter Zwolle. (z.d.-c). *Over ons*. Geraadpleegd op 27 oktober 2016, van <http://www.5050workcenterzwolle.nl/over-ons/>

Zorgwijzer. (z.d.). *Wat is de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)?* Geraadpleegd op 12 februari 2017, van <http://www.zorgwijzer.nl/faq/wmo>

Zozijn. (z.d.). *Zevenaar - Thushoeve Wonen*. Geraadpleegd op 28 oktober 2016, van <http://www.zozijn.nl/waar/thushoeve-wonen>

Bijlage 1

Inleidende brief Moestuin de Slinger

Geachte meneer/mevrouw,

Door middel van deze brief willen wij uw medewerking vragen voor een onderzoek. Deze wordt uitgevoerd in de buurt rondom Moestuin de Slinger in Steenwijk-West. Moestuin de Slinger biedt een plek voor cliënten als dagbesteding en wil onder andere buurtbewoners in contact brengen met cliënten en vice versa, hiermee willen zij het netwerk van cliënten en buurtbewoners uitbreiden.

Uit eerder onderzoek door 'Netwerkondersteuning in buurt en wijk' is gebleken dat minder buurtbewoners betrokken zijn bij Moestuin de Slinger dan verwacht. Er zal gekeken worden in hoeverre u betrokken bent en op welke manier het netwerk van u en de cliënt kan worden uitgebreid. Ook als u niet betrokken bent of wilt zijn is deze informatie van belang voor dit onderzoek.

Het invullen van de enquête zal ongeveer 10 minuten van uw tijd kosten. Dit is de link/QR-code naar het onderzoek. Link:
<https://goo.gl/forms/kA3M6SRixWEmWio72>. QR-code:

Wij komen ook persoonlijk bij u langs om de enquête samen in te vullen. De data zijn 27 maart tot 6 april. De door u verstrekte gegevens zullen wij alleen voor dit onderzoek gebruiken. De resultaten van de vragenlijst worden vertrouwelijk behandeld. Het is voor ons niet mogelijk om te zien wie welke antwoorden ingevuld heeft.

Uw reactie kan het verschil maken voor Moestuin de Slinger omdat zij in kunnen spelen op de informatie die zij krijgen over de buurtbewoners en hun betrokkenheid bij Moestuin de Slinger. Denk hierbij aan wensen en behoeften van u, de buurtbewoner met betrekking tot de betrokkenheid bij Moestuin de Slinger.

Mocht u interesse hebben in de uitkomsten/aanbevelingen van het onderzoek, dan kunt u aan het eind van de vragenlijst uw e-mailadres achterlaten. Uw emailadres wordt uitsluitend één keer gebruikt en zal niet worden bewaard.

Ook willen wij u vragen of u bereid bent om mee te werken aan een interview wanneer wij de resultaten van de enquêtes hebben verwerkt. Onder de deelnemers van het interview zal een pakket van Moestuin de Slinger verloot worden.

Het onderzoek is onderdeel van ons afstudeerproject in het kader van de HBO-studie Social Work aan Hogeschool Viaa te Zwolle. Het zou ons enorm helpen als u hieraan mee wilt werken. Mocht u nog vragen hebben dan kunt u contact opnemen met Roelie Oudenampsen via 1310596@viaa.nl.

Bij voorbaat dank voor uw medewerking.

Met vriendelijke groet, Jenita van der Sluis, Roelie Oudenampsen, Annelien Ziel en Anouk Krijgsman.

Voorgaand onderzoek: Onderzoek Netwerkondersteuning in buurt en wijk,

www.projectnetwerkondersteuning.nl.

Contactpersoon: Stouten-Hanekamp Msc (m.stouten@viaa.nl), werkzaam bij Centrum voor Samenlevingsvraagstukken op Hogeschool Viaa te Zwolle.

Inleidende brief Wijkboerderij de Klooienberg

Geachte meneer/mevrouw,

Door middel van deze brief willen wij uw medewerking vragen voor een onderzoek. Deze wordt uitgevoerd in de buurt rondom Wijkboerderij de Klooienberg in de wijk Holtenbroek in Zwolle.

De Klooienberg is een eeuwenoude boerderij die tegenwoordig een functie heeft als wijkboerderij met tal van activiteiten voor de wijkbewoners. Het is een avontuurlijke speelplek voor kinderen en er zijn weiden met diverse dieren. Er zijn stadstuinen waarop een groot assortiment aan groenten en bloemen wordt verbouwd. Vrijwel alle werkzaamheden worden verricht door ongeveer 25 vrijwilligers. Een beroepskracht coördineert dit 20 uur per week. Wijkboerderij de Klooienberg is een project van Travers Welzijn. In het hoofdgebouw zijn een kinderdagverblijf en buitenschoolse opvang gevestigd van Doorn, de kinderopvangorganisatie van Travers.

Twee dagdelen per week komen er bewoners van RIBW Groep Overijssel onder begeleiding van een professional om te ondersteunen bij de dierv verzorging, kleine klussen in en rond het gebouw en werkzaamheden te doen in de tuin. Daarnaast hebben zij een activiteit-meubels maken. Elke werkdag is de boerderij open voor buurtbewoners en er worden activiteiten met o.a. de wijkbewoners georganiseerd.

Uit eerder onderzoek door 'Netwerkondersteuning in buurt en wijk' is gebleken dat minder-buurtbewoners betrokken zijn bij de ondersteuning van RIBW deelnemers op de Wijkboerderij de Klooienberg dan verwacht. In dit nieuwe onderzoek zal er gekeken worden in hoeverre u betrokken bent bij de deelnemers van de RIBW op de Klooienberg en/of andere initiatieven op wijkboerderij de Klooienberg en op welke manier het netwerk van u en de cliënt kan worden uitgebreid. Ook als u niet betrokken bent of wilt zijn is deze informatie van belang voor dit onderzoek. Dit nieuwe onderzoek is op initiatief van 'Netwerkondersteuning in buurt en wijk' voor ons afstudeeronderzoek.

Het invullen van de enquête zal ongeveer 10 minuten van uw tijd kosten. Dit is de link/QR-code naar het onderzoek. Link: <https://goo.gl/forms/zdCCRPPhWJvTFjqP2>. QR-code:

Wij komen ook persoonlijk bij u langs om de enquête samen in te vullen. De data zijn 27 maart tot 6 april. De door u verstrekte gegevens zullen wij alleen voor dit onderzoek gebruiken. De resultaten van de vragenlijst worden vertrouwelijk behandeld. Het is voor ons niet mogelijk om te zien wie welke antwoorden ingevuld heeft als u dit niet wilt. Met de uitkomsten van het onderzoek beogen we een stuk inzicht in de mate van betrokkenheid van de buurtbewoners bij Wijkboerderij de Klooienberg.

Mocht u interesse hebben in de uitkomsten/aanbevelingen van het onderzoek, dan kunt u aan het eind van de vragenlijst uw e-mailadres achterlaten. Uw emailadres wordt uitsluitend één keer gebruikt en zal niet worden bewaard.

Ook willen wij u vragen of u bereid bent om mee te werken aan een interview wanneer wij de resultaten van de enquêtes hebben verwerkt. Onder de deelnemers van het interview zal een pakket van Wijkboerderij de Klooienberg verloot worden.

Het onderzoek is onderdeel van ons afstudeerproject in het kader van de HBO-studie Social Work aan Hogeschool Viaa te Zwolle. Het zou ons enorm helpen als u hieraan mee wilt werken. Mocht u nog vragen hebben dan kunt u contact opnemen met Roelie Oudenampsen via 1310596@viaa.nl.

Bij voorbaat dank voor uw medewerking.

Met vriendelijke groet, Jenita van der Sluis, Roelie Oudenampsen, Annelien Ziel en Anouk Krijgsman.

Voorgaand onderzoek: Onderzoek Netwerkondersteuning in buurt en wijk,
www.projectnetwerkondersteuning.nl.

Contactpersoon: Stouten-Hanekamp Msc (m.stouten@viaa.nl), werkzaam bij Centrum voor Samenlevingsvraagstukken op Hogeschool Viaa te Zwolle.

Bijlage 2 Vragenlijsten

Vragenlijst enquête

De onderstaande enquêtevragen zijn gebruikt voor Steenwijk-West en Holtenbroek. De vragen en de antwoordopties waren vrijwel hetzelfde, op een paar antwoordopties na. Bij de antwoordopties die wél van elkaar verschilden, staat dit aangeven.

Welkom

Allereerst willen wij u hartelijk bedanken dat u wilt deelnemen aan dit onderzoek. Voor u ligt de enquête over burgerparticipatie bij NOP van vier enthousiaste Social Work studenten aan Hogeschool Viaa in Zwolle.

Uw reactie is anoniem en met de informatie die u ons wilt geven gaan wij vertrouwelijk om. Het zal maximaal 10 minuten duren om deze enquête in te vullen. Neem rustig de tijd om de vragen en stellingen door te lezen en probeer zo eerlijk mogelijk te antwoorden. Er zijn geen goede of foute antwoorden. Als u vragen heeft mag u die altijd stellen. U kunt ons bereiken via het telefoonnummer/e-mailadres uit de brief en als wij langskomen mag u de vragen aan ons zelf stellen.

Wij willen u bedanken voor uw medewerking bij deze enquête en wij hopen dat u bereid bent om ook uw medewerking te verlenen aan een interview als alle resultaten verwerkt zijn. Wanneer u bereid bent om ook mee te werken aan een interview zal er een verrassingspakket van Wijkboerderij de Klooienberg onder de deelnemers verloot worden. Om kans te maken op dit pakket dient u de vragenlijst volledig af te ronden en uw email-adres in te vullen.

Algemene vragen

In dit gedeelte krijgt u een aantal vragen die voor ons een algemeen beeld geven over wie u bent.

1. Wat is uw geslacht?
 - a) Man
 - b) Vrouw
2. Wat is uw leeftijd?

3. Wat is uw land van herkomst?

4. Wat is uw levensovertuiging?
 - a) Christendom
 - b) Hindoeïsme
 - c) Boeddhisme
 - d) Jodendom
 - e) Islam
 - f) Geen
5. Wat is de gezinssamenstelling van dit huishouden?
 - a) Alleenstaand
 - b) Alleenstaand met kinderen
 - c) Samenwonend
 - d) Samenwonend met kinderen
 - e) Getrouwd
 - f) Getrouwd met kinderen
 - g) Overig...

Kinderen

Deze vraag gaat over het aantal kinderen die u heeft.

6. Hoeveel kinderen heeft u?

Opleiding

Deze vragen gaan over uw opleidingsniveau en werk.

7. Wat is uw hoogst afgeronde opleiding?

- a) Geen
- b) Vmbo
- c) Havo
- d) Vwo
- e) Mbo 1
- f) Mbo 2
- g) Mbo3
- h) Mbo4
- i) Hbo
- j) Universiteit
- k) Overig...

8. Welke opleiding volgt u op dit moment?

- a) Geen
- b) Vmbo
- c) Havo
- d) Vwo
- e) Mbo 1
- f) Mbo 2
- g) Mbo3
- h) Mbo4
- i) Hbo
- j) Universiteit
- k) Overig...

9. Hoeveel uur bent u werkt u per week?

- a) 0 uur
- b) 0-8 uur
- c) 9-16 uur
- d) 17-24 uur
- e) 25-32 uur
- f) 33-40 uur
- g) 41 uur of meer

Beroepscategorie

Deze vraag gaat over in welke branche u werkt.

10. In welke branche bent u werkzaam?

- a. Zorg & Hulpverlening
- b. Techniek
- c. Bouw
- d. Economie
- e. Onderwijs
- f. Hulpdiensten
- g. Overheidsdiensten
- h. Transport
- i. Detailhandel
- j. Toerisme
- k. Horeca
- l. Overig...

Wijk

Komende vragen gaan over Holtenbroek/Steenwijk-West

Hoeveel jaar woont u in ...?

11. Wat voor soort woning bewoont u?

- a. Huurwoning
- b. Koopwoning

NOP

Deze vragen gaan over of u deelneemt aan een initiatief van de NOP. Initiatieven zijn georganiseerde activiteiten, verzorgen van de (moes)tuin, klussen of op een andere manier betrokken zijn bij de NOP.

12. Neemt u deel aan een initiatief van de NOP?

- a. Ja
- b. Nee

Neemt deel aan een initiatief van NOP

Deze vragen gaan over hoe en op welke manier u deelneemt aan bij Wijkboerderij de Klooienberg.

13. Op welke manier neemt u deel aan een initiatief van NOP? (Er zijn meerdere antwoorden mogelijk).

- a) Ik koop daar groente
- b) Ik kom daar bij de kinderopvang (geldt alleen voor Wijkboerderij de Klooienberg)
- c) Ik werk daar in de moestuin
- d) Ik drink daar koffie of thee
- e) Ik doe daar klusjes (herstelwerkzaamheden, schilderen, dingen opknappen, straten, vegen, planten water geven, koffie of thee schenken, schoonmaken, grasmaaien, etc.)
- f) Ik doe daar seizoensgebonden activiteiten (snoeien, wespennest weghalen, zaadjes planten, buurtbarbeque, sneeuw ruimen, bladeren vegen, etc.)
- g) Ik steun de NOP financieel
- h) Ik steun de NOP in materieel opzicht (het schenken van producten)
- i) Ik organiseer activiteiten bij de NOP
- j) Ik kom bij de NOP voor vrijetijdsbesteding
- k) Ik help voor de NOP mee aan het krijgen van naamsbekendheid (vertellen aan anderen, flyer ophangen, liken en delen op Facebook, etc.)
- l) Meehelpen aan naamsbekendheid (vertellen, flyer ophangen, liken en delen op facebook, etc.)
- m) Ik stuur een brief/kaart naar de NOP
- n) Ik schrijf een recensie voor Wijkboerderij de Klooienberg
- o) Overig...

14. Hoe vaak per maand is het dat u deelneemt aan een initiatief?

15. Hoeveel tijd brengt u door per keer bij de NOP?

- a) 0-30 minuten
- b) 30 minuten tot 1 uur
- c) 2-4 uur
- d) 5-7 uur
- e) 8-10 uur
- f) Overig...

16. Met wie gaat u naar de NOP?

- a) Ik ga alleen
- b) Ik ga met mijn partner
- c) Ik ga met mijn vriend(in)
- d) Ik ga met een familielid

- e) Ik ga met een buurman of buurvrouw
- f) Ik ga met een kennis
- g) Overig...

16. Op welk moment neemt u deel aan een initiatief van de NOP? (Er zijn meerdere antwoorden mogelijk).
- a) Doordeweeks overdag
 - b) Doordeweeks 's avonds
 - c) In het weekend overdag
 - d) In het weekend 's avonds
 - e) In de vakantie overdag
 - f) In de vakantie 's avonds
 - g) Overig...

Bereidheid om deel te nemen

Deze vragen gaan over het feit of u bereid bent om deel te nemen aan initiatieven van de NOP.

17. In hoeverre bent u bereid om deel te nemen aan een initiatief van de NOP?
- a) Ik ben bereid
 - b) Ik ben bereid maar doe het op dit moment niet
 - c) Ik ben niet bereid
18. Als u bereid zou zijn, wat zou u dan doen bij een initiatief van de NOP? (Er zijn meerdere antwoorden mogelijk).
- a) Ik zou er mijn groente kopen
 - b) Ik zou bij de kinderopvang komen (deze optie geldt alleen voor Wijkboerderij de Klooienberg)
 - c) Ik zou werken in de (moes)tuin
 - d) Ik zou de kinderboerderij bezoeken (deze geldt alleen voor Wijkboerderij de Klooienberg)
 - e) Ik zou er koffie of theedrinken
 - f) Ik zou er klusjes doen (herstelwerkzaamheden, schilderen, dingen opknappen, straten, planten water geven, koffie of thee schenken, schoonmaken, grasmaaien, etc.)
 - g) Ik zou er seizoensgebonden activiteiten doen (snoeien, wespennest weghalen, zaadjes planten, buurtbarbecue, sneeuwruimen, bladeren vegen, etc.)
 - h) Ik zou de kinderboerderij verzorgen
 - i) Ik zou financieel steunen
 - j) Ik zou materieel steunen (het schenken van producten)
 - k) Ik zou een activiteit organiseren
 - l) Ik zou er mijn vrijetijdsbesteding vullen
 - m) Ik zou meehelpen aan naamsbekendheid (vertellen, flyer ophangen, liken en delen op facebook, etc.)
 - n) Ik zou een brief/kaart sturen aan Wijkboerderij de Klooienberg
 - o) Ik zou een recensie schrijven voor Wijkboerderij de Klooienberg
 - p) Overig...

Participatie vergroten

Deze vragen gaan over hoe Wijkboerderij de Klooienberg uw deelname aan hun initiatieven kan vergroten.

19. Wat voor een uitnodiging zou u motiveren om deel te nemen aan een initiatief van de NOP?
- a) Een uitnodiging op papier door de brievenbus
 - b) Via een advertentie in de wijkkrant
 - c) Via een poster op een openbare plek
 - d) Door persoonlijk aangesproken te worden
 - e) Een telefonische uitnodiging
 - f) Een uitnodiging via Social Media
 - g) Een uitnodiging via internet
 - h) Overig...

20. Wanneer zou u deelnemen aan een initiatief de NOP?
- Bij een eenmalige deelname
 - Bij tijdelijke deelname
 - Bij langdurig deelname
 - Wanneer ik zelf mag kiezen hoe vaak het is
21. Op wat voor moment van de dag zou u het liefst deelnemen aan een initiatief van de NOP? (Er zijn meerdere antwoorden mogelijk).
- Nooit
 - Doordeweeks overdag
 - Doordeweeks 's avonds
 - In het weekend overdag
 - In het weekend 's avonds
 - In de vakantie overdag
 - In de vakantie 's avonds
22. Als u deelneemt aan een initiatief van de NOP, wat vindt u dan belangrijk?
- Dat er een activiteit aangeboden wordt
 - Dat ik zelf een activiteit georganiseerd heb
 - Dat ik zelf mag beslissen wanneer ik kom en wat ik doe bij de NOP
 - Dat ik weet dat de activiteit alleen op locatie van Wijkboerderij de Klooienberg is
 - Dat er een professional aanwezig en aanspreekbaar is
 - Dat de verwachtingen duidelijk zijn met betrekking tot het contact aangaan
 - Overig...
23. Wat zou het aantrekkelijker maken om deel te nemen aan een initiatief van de NOP?
- _____
24. Hoe zou u op de hoogte gehouden willen worden van de activiteiten en het nieuws van de NOP? (Er zijn meerdere antwoorden mogelijk).
- Op papier door de brievenbus
 - Via de wijkkrant
 - Via een poster op een openbare plek
 - Door persoonlijk aangesproken te worden
 - Telefonisch
 - Via social media
 - Via internet

Contact aangaan met iemand met een beperking

De komende vragen gaan over buurtbewoners met een verstandelijke en/of psychiatrische beperking die werken bij Wijkboerderij de Klooienberg. Met 'buurtbewoners met een beperking' bedoelen wij buurtbewoners met een verstandelijke en/of psychiatrische beperking bij Wijkboerderij de Klooienberg.

25. Zou u contact aan willen gaan met een buurtbewoner met een beperking?
- Ja
 - Misschien
 - Nee (Einde enquête)
26. Ik vind het belangrijk wanneer ik contact aanga met een buurtbewoner met een beperking, dat... (Er zijn meerdere antwoorden mogelijk).
- Er een professional aanwezig en aanspreekbaar is
 - Ik achtergrondinformatie heb over de beperking van de persoon, zodat ik weet hoe ik ermee om kan gaan
 - Ik weet wat ik moet doen
 - Ik weet wat het contact precies inhoud, ook met betrekking tot privacy
 - Ik weet wie de persoon met een beperking is
 - Ik weet hoelang het contact duurt

- g) Het contact gelijkwaardig is
- h) Ik niet verantwoordelijk ben voor degene met een beperking
- i) Overig...

27. Welke van deze opties heeft uw voorkeur bij het aangaan van contact met een buurtbewoner met een beperking?

- a) Ik wil contact met dezelfde persoon tijdens eenzelfde activiteit
- b) Ik wil contact met verschillende personen tijdens eenzelfde activiteit
- c) Ik wil contact met dezelfde personen tijdens verschillende activiteiten
- d) Ik wil contact met verschillende personen tijdens verschillende activiteiten
- e) Het maakt mij niet uit

28. Hoe vaak per maand wilt u contact met een buurtbewoner met een beperking?

29. Hoeveel tijd zou u per keer willen doorbrengen met een buurtbewoner met een beperking?

- a) 0-30 minuten
- b) 30 minuten tot 1 uur
- c) 2-4 uur
- d) 5-7 uur
- e) 8-10 uur
- f) Overig...

30. Als u contact aan zou willen gaan met een buurtbewoner met een beperking, wat voor contact zou dat dan zijn en met wie?

	Iemand met een verstandelijke beperking	Iemand met een psychiatrische beperking	Iemand met een verstandelijke en psychiatrische beperking	Ik ben niet bereid in deze situatie
Zwaaien, knipogen, duim opsteken, oogcontact				
Groeten				
Af en toe een kort praatje				
Langer praten op regelmatige basis en/of samen koffiedrinken				
Samen een activiteit doen (werken in de moestuin, klussen, werken op de kinderboerderij, zingen)				

Interview

Om dieper in te kunnen gaan op uw antwoorden vragen wij u of u mee zou willen werken aan een interview. Dit is ook voor ons onderzoek. Onder degenen die meewerken aan een interview wordt een pakket van Wijkboerderij de Klooienberg verloot.

31. Wilt u meewerken aan een interview?

- a) Ja
- b) Nee

Meewerken interview

28. Wat is uw e-mailadres/telefoonnummer?

Waarop we u kunnen bereiken voor meer informatie en een afspraak maken voor de interviews.

Informatie

29. Wilt u informatie over de uitkomsten van dit onderzoek?

- a) Ja
- b) Nee

E-mailadres

30. Wat is e-mailadres?

Waarop we u kunnen bereiken om de uitkomsten van dit onderzoek te delen.

Vragenlijst interview

Voor Moestuin de Slinger en Wijkboerderij de Klooienberg is hetzelfde interviewschema gebruikt. Waar de netwerkondersteunende plaats wordt genoemd in het interviewschema is in het interview zelf Moestuin de Slinger en Wijkboerderij de Klooienberg genoemd.

Bij weinig tot geen inhoudelijke reactie: Wat maakt dat...? Hoe komt dat...? Wilt u iets meer vertellen dat...?

Topics	Vragen
Beeld van de netwerkondersteunende plaats	1. Bent u bekend met de netwerkondersteunende plaats? Hoe bent u hier bekend mee geraakt? 2. Hoe zou u de netwerkondersteunende plaats omschrijven? 3. Hoe kijkt u aan tegen de netwerkondersteunende plaats? (Wat valt u op, wat voor indruk heeft u ervan?) Schetst u eens een beeld wat u van de netwerkondersteunende plaats vindt? 4. Bent u er weleens geweest? (Wat maakt het dat u voor een eenmalige deelname u de maand kiest?) Vertel!! In de enquête geeft u aan dat u daar weleens komt, hoe vindt u het om daar te komen? 5. <i>Heeft u naast deze redenen (nog) een reden om een netwerkondersteunende plaats te bezoeken?</i>
Contact aangaan met mensen met een verstandelijke beperking en/of psychiatrische achtergrond	6. Hoe kijkt u aan tegen om contact te maken met mensen met een verstandelijke beperking en/of psychiatrische achtergrond? Hoe is dit voor u? Wat voor gevoel heeft u daarbij? 7. Op welke manier zou u contact willen aangaan met mensen met een verstandelijke beperking en/of psychiatrische achtergrond van de netwerkondersteunende plaats? 8. <i>Wat voor contact bent u wel bereid toe (tabel) en wat heeft u daarvoor nodig om dit wel te gaan doen?</i>
Randvoorwaarden/persoonlijke waarden voor het deelnemen bij de netwerkondersteunende plaats	9. Evt. Wat maakt dat u op deze manier deelneemt? / Wat heeft u nodig om wel deel te nemen? 10. Wat is voor u belangrijk op het moment van contact met mensen met een verstandelijke beperking en/of psychiatrische achtergrond en wat maakt dat u dit belangrijk vindt? 11. Wat zou het voor u leuker/aantrekkelijker maken om bij de netwerkondersteunende plaats te komen? (Tijdstip, uitnodiging)
Aanbod netwerkondersteunende plaats	12. Hoe sluit de netwerkondersteunende plaats op dit moment aan bij u? Vertel, waarom? 13. Wat zou voor u een aantrekkelijke uitnodiging zijn, waar u op in zou gaan? 14. <i>Het viel op dat 70 procent wil worden uitgenodigd op papier, hoe is dat voor u? Wat vindt u hiervan?</i> 15. <i>In hoeverre bent u op de hoogte van de openingstijden en sluiten de openingstijden/-dagen van de netwerkondersteunende plaatsen aan bij u?</i>

Voor tijd over:

Zoveel respondenten willen zelf kunnen bepalen dat ze zelf willen komen en wat ze daar doen. Hoe is dit voor u?

Zoveel respondenten hebben aangegeven dat ze willen dat er een activiteit aangeboden wordt. Hoe is dit voor u?

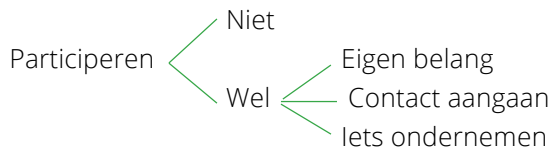
Zoveel respondenten hebben aangegeven dat ze willen dat er professional bij is. Hoe is dit voor u?

Bijlage 3 Codeboom

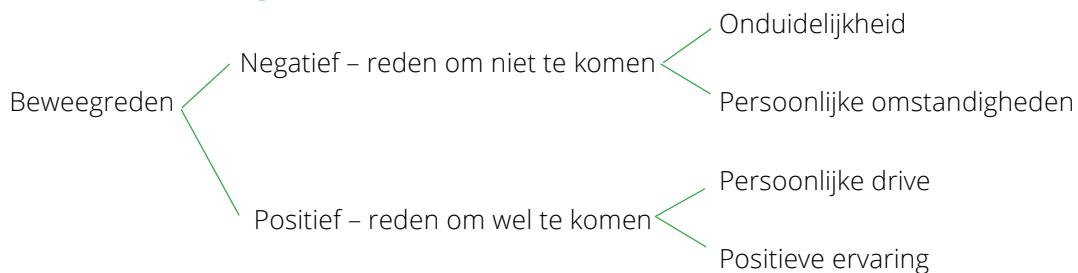
Deelvraag 1:

'Op welke wijze participeren de buurtbewoners bij Moestuin de Slinger en Wijkboerderij de Klooienberg op dit moment?'

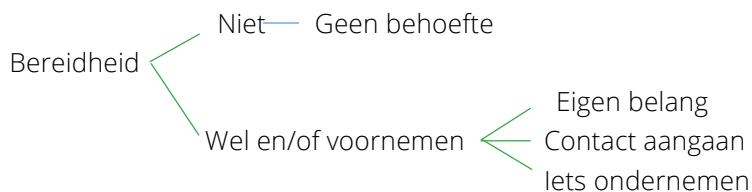
Label 1.1 – Participeren

Label 1.2 – Beweegreden

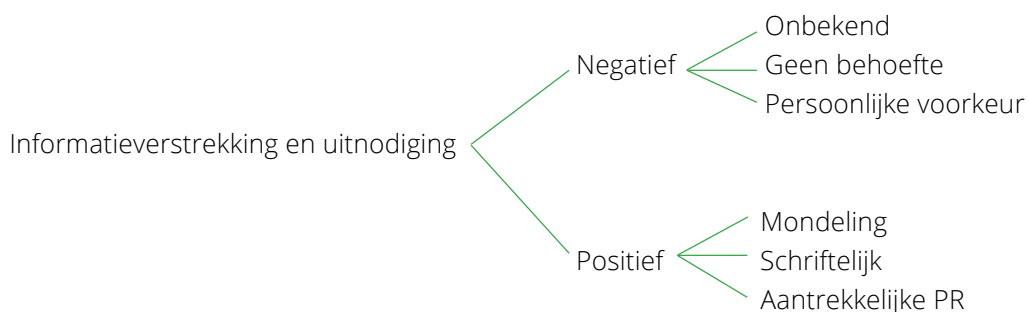

Label 1.3 – Bereidheid

Deelvraag 2: 'Hoe kan Moestuin de Slinger en Wijkboerderij de Klooienberg de participatie van de buurtbewoners vergroten?'

Label 2.1 – Informatieverstrekking en uitnodiging

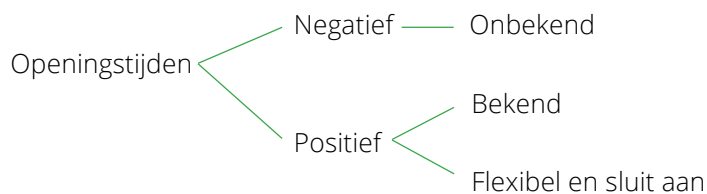
Label 2.2 – (persoonlijke) Randvoorwaarden

Label 2.3 – Tips participatie vergroten

Label 2.4 – Openingstijden

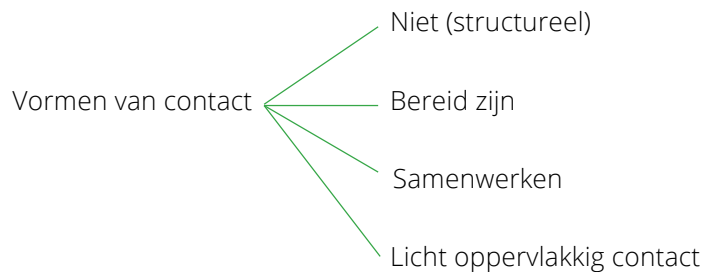

Label 2.5 – Tevreden

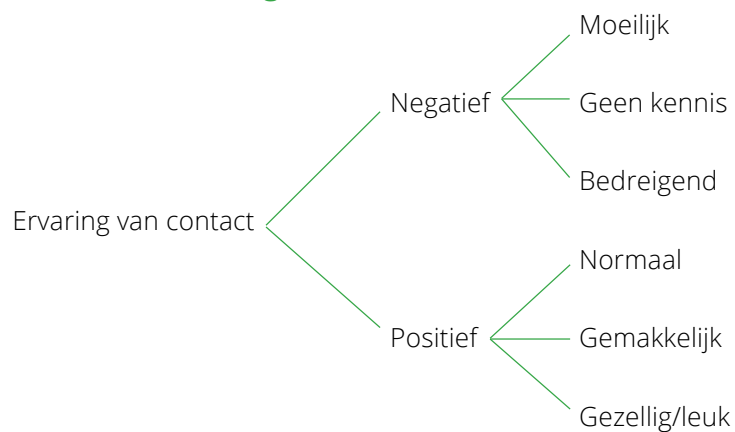

Deelvraag 3: 'In hoeverre zijn de buurtbewoners van Steenwijk-West en Holtenbroek bereid contact aan te gaan met buurtbewoners met een beperking van Moestuין de Slinger en Wijkboerderij de Klooienberg?'

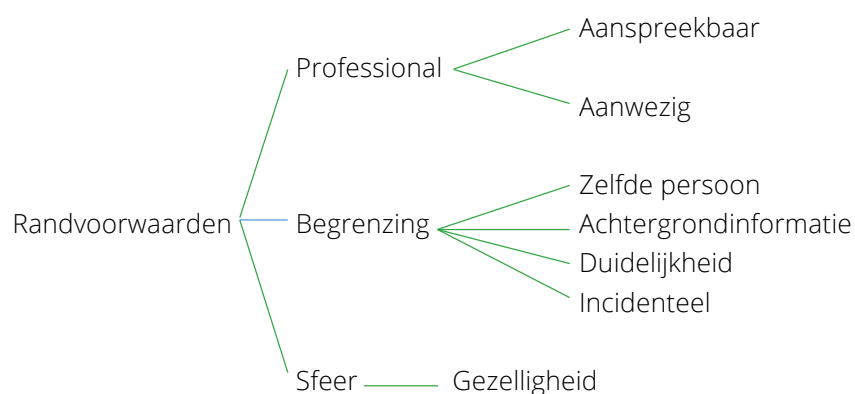
Label 3.1 – Vormen van contact

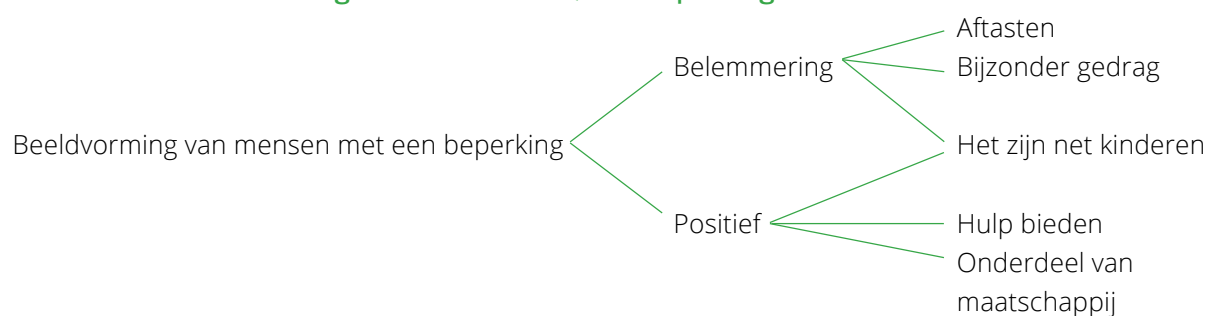
Label 3.2 – Ervaring van contact

Label 3.3 – Randvoorwaarden

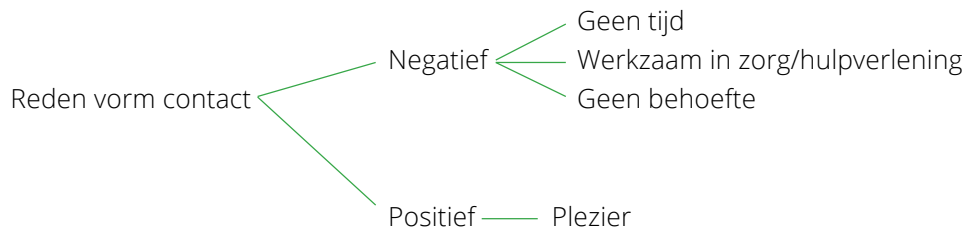
Label 3.4 – Beeldvorming van mensen met een beperking

Label 3.5 – Normen/waarden

Label 3.6 – Reden vorm contact

4.8 Overige bijlagen

Het labelschema en transcripten zijn op te vragen bij de onderzoekers.

Met dank aan:

